

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS INSTITUTAS

**Edukologijos (specializacija – Vaiko teisių apsaugos vadyba)
magistrantūros studijų programa**

IEVA PUDŽIUVĖLIENĖ

**ŠVIETIMO PAGALBA ŠEIMAI IR VAIKUI X RAJONO IKIMOKYKLINĮ
UGDYMĄ VYKLANČIOSE ĮSTAIGOSE: SITUACIJA IR POREIKIAI**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė doc. dr. Nijolė Bražienė

Darbas originalus .....

(studento parašas)

Šiauliai, 2020

Parengto baigiamojo magistro darbo savarankiškumo patvirtinimas

Patvirtinu, kad įteikiamas baigiamasis magistro darbas *Švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose: situacija ir poreikiai* yra:

1. Atliktas savarankiškai ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose.
2. Nebuvo naudotas kitame universitete / institute Lietuvoje ir užsienyje.
3. Nėra medžiagos iš kitų autorių darbų, jeigu jie nėra nurodyti darbe.
4. Pateiktas visas panaudotos literatūros sąrašas.

Jera Rudžiuvelienė

Vardas, pavardė

[Signature]

Parašas

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	5
1. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ŠEIMAI IR VAIKUI TEORINIAI ASPEKTAI	8
1.1. Ikimokyklinis ugdymas ir švietimo pagalba, įgyvendinant švietimo politiką.....	8
1.2. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje bei jos institucinis koordinavimas	11
1.3. Ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikėjo ir šeimos dermė.....	16
1.3.1. Pedagogų požiūris į švietimo pagalbą.....	21
1.3.2. Švietimo pagalba tėvų požiūriu.....	24
2. ŠVIETIMO PAGALBOS ŠEIMAI IR VAIKUI X RAJONO IKIMOKYKLINĮ UGDYMĄ VYKLANČIOSE ĮSTAIGOSE EMPIRINIS TYRIMAS	30
2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas.....	30
2.2. Švietimo informacinės pagalbos teikimas ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose.....	35
2.3. Vaiko poreikių tenkinimas	47
2.4. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui ypatumai.....	57
DISKUSIJA	64
IŠVADOS	67
REKOMENDACIJOS	69
LITERATŪRA	71
PRIEDAI	79

SANTRAUKA

Švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose: situacija ir poreikiai

Kiekvienai ikimokyklinį ugdymą vykdančiai įstaigai, siekiančiai užtikrinti švietimo pagalbos veiksmingumą, svarbu išsiaiškinti šeimos lūkesčius, organizuojamos švietimo pagalbos įstaigoje vaikui ir šeimai situaciją, švietimo pagalbos problemines sritis, tam, kad kiekvienam vaikui būtų užtikrintas ugdymas pagal poreikius. Tai suponavo pristatomo tyrimo probleminį kontekstą ir tikslą, – išsiaiškinti, kokia švietimo pagalbos šeimai ir vaikui teikimo situacija ir poreikiai konkrečios gyvenamosios vietos bendruomenės, t. y. X rajono, ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose. Empiriniais uždaviniais numatyta patvirtinti / paneigti hipotezes, kad švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nepakankamai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius bei, kad X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų galimybės suteikti pakankamą švietimo pagalbą šeimai ir vaikui yra ribotos.

Anketinėje apklausoje dalyvavo 264 respondentai: 48 ikimokyklinio ugdymo pedagogai, 13 švietimo pagalbos specialistų, 203 ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvai.

Remiantis tyrimo rezultatais, hipotezė – švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nepakankamai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius – *pasitvirtino iš dalies*: įstaigose dirba kompetentingi ugdytojai, išmanantys švietimo pagalbos šeimai ir vaikui teikimo kryptis, tačiau pasigendama individualių ugdančio pedagogo ar specialisto konsultacijų apie vaiko ugdymosi pažangą ir pasiekimus, nepakankamas individualaus ugdymo turinio pritaikymas, stokojama papildomų neformalių veiklų vaikams, įstaigose trūksta įvairių specialistų – psichologo, logopedo, specialiojo pedagogo ir kt. Minėtų problemų kyla dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėje, ugdymo paslaugų įvairovės stokos, personalo darbo sąlygų. Tai leidžia daryti išvadą, kad hipotezė – X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų galimybės suteikti pakankamą švietimo pagalbą šeimai ir vaikui yra ribotos – *pasitvirtino*.

Prasminiai žodžiai: švietimo pagalba šeimai ir vaikui, ikimokyklinio ugdymo įstaiga, šeimos ir vaiko poreikiai.

SUMMARY

Educational assistance to family and child in pre-school education institutions operating in Area X: situation and needs

Each pre-school institution seeking to ensure efficiency of the educational assistance supposed to find out expectations of a family, the situation of the educational assistance available to a child and family within the institution as well as the problem areas of educational assistance in order to ensure that education is tailored for each child according to his/her needs. This presupposed the problematic context and the goal of a presented study – to find out the situation of and need for provision of educational assistance to the family and child at the pre-school education institutions in the specific community residing in Area X. The empirical tasks are intended to confirm / refute the hypotheses that educational assistance for the family and child at pre-school education institutions of Area X is insufficiently focused on the needs of family and child and that the possibilities of pre-school education institutions in Area X to provide sufficient educational assistance for family and child are limited.

264 respondents took part in the questionnaire survey: 48 pre-school education teachers, 13 student assistance specialists, 203 parents whose children attend the pre-school education institutions.

According to the results of the study, the hypothesis stating that educational assistance to family and child at pre-school education institutions of Area X is not sufficiently focused on the family and child's needs – *has been partially confirmed*: the institutions employ competent educators who know the directions of how to provide the educational assistance to the family and child, however, there is a lack of individual consultations on the progress and achievements of the child, adaptation of the content for individual education is insufficient, and, also, there is a lack of additional non-formal activities for children, the institutions miss various types of specialists such as psychologist, speech therapist, special pedagogue, etc. The above-mentioned problems are caused by the excessive number of children in the group, the lack of diversity of educational services, and the working conditions of the staff. This leads to the conclusion that the hypothesis stating that the possibilities of the pre-school education institutions of Area X to provide sufficient educational assistance to the family and the child are limited – *has been confirmed*.

Key words: educational assistance to family and child, pre-school education institution, family and child needs.

IVADAS

Tyrimo aktualumas. Vaikų gerovės užtikrinimas yra bendra valstybės ir kiekvieno visuomenės nario (šeimos, sveikatos specialistų, pedagogų ir kitų švietimo procese dalyvaujančių asmenų) pareiga. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011), Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996), ir tėvai, ir ikimokyklinio ugdymo įstaiga yra atsakingi už vaiko gerovę ir yra svarbiausi vaiko ugdytojai ir ugdymo partneriai.

„Ikimokyklinio ugdymo kokybė ir prieinamumas ypač svarbūs tolesniam vaikų mokymui(si), tačiau tėvų dalyvavimas vaiko ugdymo procesuose yra neatsiejama vaikų sėkmingo ugdymo(si) ir socializavimosi sąlyga. Todėl pagrindinis vaidmuo vaiko ugdyme tenka šeimai, o ikimokyklinis ugdymas yra kaip specializuotos pagalbos šeimai rūšis“ (Martišauskienė, 2010, p. 4). Atlikti tyrimai susiję su švietimo pagalba šeimoms (*Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus*, 2006; *Švietimo pagalba šeimoms, turinčioms 1-6 metų vaikus*, 2008) parodė, kad šeimai švietimo pagalba yra prieinama, bet tėvai nepakankamai suvokia jos poreikio. D. Martišauskienė (2010), atlikusi tėvų, kaip vartotojų, poreikių tyrimą, nustatė, kad „ikimokyklinio ugdymo įstaigoje siekiama realizuoti kompleksinės pagalbos vaikui ir jo šeimai principą, kuris užtikrina teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę ir padeda patenkinti vis didėjančius vartotojų (vaikų ir tėvų) poreikius“. D. Kairienės ir S. Ališauskienės (2013) tyrimas atskleidė, kad pagalbos šeimai teikimas patiria tam tikrų iššūkių: stokojama pačių specialistų pagalbos prioritetų, į šeimą orientuotos praktikos esmės bei ribotų tėvų ugdymo ir auklėjimo gebėjimų, kintančių tėvų lūkesčių vaiko atžvilgiu.

Remiantis valstybinio audito tyrimo ataskaitos „Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti“ (2018) rezultatų duomenimis, įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, dažnai dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėse, nėra skiriamas pakankamas dėmesys kiekvienam vaikui, todėl sunkiau atpažįstami ir tenkinami vaikų ugdymosi poreikiai, nesudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, nepakankamas auklėtojų kvalifikacijos tobulinimas, kas neužtikrina nuolatinio tobulėjimo, kad kiekvienas vaikas būtų kokybiškai ugdomas pagal jo poreikius.

Kiekvienai ikimokyklinį ugdymą vykdančiai įstaigai, siekiančiai užtikrinti švietimo pagalbos veiksmingumą, svarbu išsiaiškinti šeimos lūkesčius, organizuojamos švietimo pagalbos įstaigoje vaikui ir šeimai situaciją esamomis sąlygomis, švietimo pagalbos problemines sritis, kad kiekvienam vaikui būtų užtikrintas ugdymas pagal poreikius, sistemingai teikiama informacija ugdytinių tėvams, organizuojama profesionali socialinių, pedagoginių ir psichologinių paslaugų pagalba. Toks kontekstas suponuoja **tyrimo problemą** – kokia švietimo pagalbos šeimai ir vaikui

teikimo situacija ir poreikiai konkrečios gyvenamosios vietos bendruomenės* ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose.

Tyrimo objektas – švietimo pagalba šeimai ir vaikui.

Hipotezės: 1. Švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nepakankamai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius.

2. X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų galimybės suteikti pakankamą švietimo pagalbą šeimai ir vaikui yra ribotos.

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti, kokia švietimo pagalbos šeimai ir vaikui teikimo situacija ir poreikiai X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigose.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apibrėžti švietimo pagalbos teikimo šeimai ir vaikui ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose teorinį kontekstą.
2. Išsiaiškinti, kaip X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose, teikiant švietimo pagalbą šeimai ir vaikui, atliepiamos švietimo pagalbos teikimo kryptys.
3. Identifikuoti X rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvų švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikius.
4. Išryškinti X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose kylančias problemas, teikiant švietimo pagalbą šeimai ir vaikui.

Tyrimo metodologija ir metodai. Tyrime vadovautasi *humanistinės pedagogikos teorija* (Lepeškienė, 1996; Berger, Luckman, 1999; Morkūnienė, 2002; Teresevičienė, Gedvilienė, 2003), kai remiamasi humanistinio ugdymo idėjomis, bendradarbiavimu, tvirtais ryšiais su socialine aplinka. Tai tampa teorine prielaida tėvų pasitenkinimui švietimo pagalba bei socialiniu dalyvavimu, kuris remiasi *įgalinimo teorija* (Ruškus, Mažeikis, 2007). *Konstruktinės sąveikos teorija* pagrindžia konstruktyvų lygiavertį tėvų ir pedagogų bendravimą ugdymo institucijose (pagal Vabalas-Gudaitis, 1983). Organizuojant ir atliekant tyrimą naudota: mokslinės literatūros analizė ir apibendrinimas, dokumentų analizė, anketinė apklausa, duomenys apdoroti Microsoft Office Excel 2013 programa.

Tyrimo imtis ir organizavimas. Tyrimas atliktas X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose. Tyrime dalyvavo 264 respondentai: 48 ikimokyklinio ugdymo pedagogai, 203 tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinio ugdymo grupes, 13 švietimo pagalbos specialistų.

---

*Remiantis I. Leliūgiene ir J. Sadausku (2011), bendruomenę apibrėžti nėra paprasta, nes iki šiol nėra vieningai sutariama dėl bendruomenės sampratos; ši sąvoka turi daug apibrėžimų. Šiame darbe vadovaujamosi minėtų autorių teikiama apibrėžtimi, kad „bendruomenė – tai geografinė teritorija su panašiomis politinėmis-teisinėmis sistemomis; socialinio prasmingumo tam tikrų santykių, tradicijų, normų ir elgesio sferoje forma; struktūra bendroms problemoms spręsti bei siekti bendrų tikslų“ (p. 1284).

Imtis sudaryta patogiosios atrankos būdu, tyrime laikytasi anonimiškumo, respondentų informavimo, savanoriško dalyvavimo tyrime principų.

Tyrimo etapai. Mokslinio tyrimo procesas vyko keturiais etapais:

1. Pirmajame etape (2019 m. gegužės–gruodžio mėn.) analizuota mokslinė ir metodinė literatūra, nagrinėti šalies švietimo dokumentai, įstatymai, konferencijų, mokslinių straipsnių, tyrimų medžiaga, ieškota informacijos interneto duomenų bazėse.
2. Antrajame etape (2019 m. gruodžio–2020 m. sausio mėn.) parengtas tyrimo instrumentas; formuota tyrimo imtis.
3. Trečiajame etape (2020 m. vasario mėn.) atliktas tyrimas.
4. Ketvirtajame etape (2020 m. kovo–gegužės mėn.) analizuoti ir interpretuoti tyrimo duomenys, formuluotos išvados ir rekomendacijos.

Darbo naujumas / reikšmingumas. Kadangi svarbu aiškintis, kokia švietimo pagalbos šeimai ir vaikui teikimo situacija ir poreikiai konkrečios gyvenamosios vietos bendruomenės ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose, šio baigiamojo darbo *naujumą* apibrėžia minėto probleminio konteksto analizė X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose. *Darbo teorinis reikšmingumas* pagrįstas tyrimo išvadomis, kad švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nepakankamai kryptingai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius. Nors įstaigose dirbama pagal švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptis, tačiau identifikuoti ir nepakankamai tenkinami įstaigas lankančių vaikų tėvų švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikiai, t. y. pasigendama individualių pedagogo ar specialisto konsultacijų; nepakankamas individualaus ugdymo turinio pritaikymas; stokojama papildomų neformalių veiklų vaikams; įstaigose trūksta specialistų – psichologo, logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo ir kt. Šio darbo *praktinį reikšmingumą* iliustruoja suformuluotos rekomendacijos X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančioms įstaigoms – įstaigų vadovams, ikimokyklinio ugdymo pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, ugdytinių tėvams, – kurios galėtų padėti įgyvendinti tam tikrus įstaigas lankančių tėvų poreikius, įveikti arba sušvelninti įstaigose kylančias problemas bei siekti veiksmingesnės ir efektyvesnės švietimo pagalbos šeimai ir vaikui proceso sistemos.

Darbo aprobacija. Magistro darbo empirinio tyrimo duomenys pristatyti 2020-05-14 Šeduvos lopšelio-darželio pedagogams – skaitytas pranešimas „Švietimo pagalba šeimai ir vaikui: situacija ir poreikiai“ (žr. 7 priedą).

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro: santraukos lietuvių ir anglų kalba, įvadas, du skyriai, diskusija, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas (77 šaltiniai). Prieduose pateikiami tyrimo instrumentai – anketos, statistiškai apdoroti duomenų skaičiavimai, vadovo įsakymas. Darbo apimtis be priedų – 78 puslapiai. Tyrimo rezultatus iliustruoja 21 lentelė ir 10 paveikslų.

1. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ŠEIMAI IR VAIKUI TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Ikimokyklinis ugdymas ir švietimo pagalba, įgyvendinant švietimo politiką

Pagal Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymą (2011), ikimokyklinis ugdymas įteisintas kaip savarankiška švietimo sistemos posistemė, integruojanti vaikų ugdymą šeimoje, bei ikimokyklinėje įstaigoje. LR Švietimo įstatyme teigiama, kad „ikimokyklinis ugdymas vyksta šeimoje, o tėvų (globėjų) pageidavimu – pagal ikimokyklinio ugdymo programą“. LR Vaiko teisių pagrindų įstatyme (1996) teigiama, kad ir tėvai, ir institucija, kurioje vaikas ugdomas, turi ugdyti vaiką, kad jis taptų atsakingu visuomenės nariu, būtų ugdomas tinkamai pagal savo amžių ir brandą.

„Ikimokyklinio ugdymo kokybė“ (2012) atskleidė, kad Lietuva priskiriama šalims, kuriose ikimokyklinio ugdymo sistemai būdinga orientacija į integruotą (vaikų globa ir ugdymas sudaro vieną visumą) ikimokyklinį ugdymą. Ikimokyklinis ugdymas nacionaliniu ir vietos savivaldos lygmeniu priklauso vienai už švietimą pagal savo kompetenciją atsakingai institucijai. Tai atitinka šios dienos Europos Komisijos rekomendacijas. Yra sukurta galiojanti teisinė bazė, užtikrinanti ikimokyklinio ugdymo sistemos funkcionavimą šalyje.

Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje taip apibrėžiama Lietuvos švietimo vizija: „kiekvienas vaikas, jaunas ir suaugęs žmogus Lietuvoje siekia ir nesunkiai randa, kur mokytis, šalies švietimo sistemą sudaro valstybinės, savivaldybių ir nevalstybinės nuolat tobulėjančios, tarpusavyje ir su partneriais bendradarbiaujančios švietimo įstaigos, kurių darbuotojai turi autoritetą visuomenėje ir palaiko nuolatinę diskusiją dėl šalies švietimo plėtotės, Lietuvos valstybės ir jos žmonių sėkmės ir kultūros bei ūkio plėtros, atsižvelgiant į miesto ir kaimo darnią raidą“ (*Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija*, 2014, p. 22). Pedagogai turi būti nuolat tobulėjantys, ne tik prisitaikantys prie esamos situacijos, bet ir aktyvūs visuomenės nariai ir „švietimo plėtotės“ puoselėtojai.

Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje patvirtintas „Vaikų įtraukties mokytis ir įvairiapusio ugdymo 2017–2022 metų veiksmų planas“ (2017), kuriame siekiama sustiprinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įtrauktį į švietimą, didinant specialiųjų poreikių asmenų švietimo paslaugų poreikio patenkinimą. Remiantis Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūros pozicija, svarbiausia įtraukiojo ugdymo sistemų vizija yra užtikrinti, kad visų amžiaus grupių besimokantiems asmenims kartu su bendraamžiais vietos bendruomenėje būtų suteiktos prasmingos ir labai kokybiškos švietimo galimybės. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymąsi reglamentuojantys teisiniai dokumentai nurodo sudaryti palankias sąlygas kiekvienam mokiniui ugdytis pagal jo poreikius ir galimybes ugdymo institucijose,

užtikrinant švietimo pagalbą, ugdymosi prieinamumą. Pagal „Mokyklos Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašą“ (2017): „siekiama kuo anksčiau atpažinti susirūpinimą keliančius vaiko elgesio požymius, užtikrinti reikalingos profesionalios, koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų vaikui, jo tėvams (globėjams, rūpintojams) teikimą laiku. (...) Kuriant ir plėtojant vaiko gerovę mokykloje, siekiama atvirumo kaitai, naujų idėjų kūrimo ir įgyvendinimo atsižvelgiant į besikeičiančius vaikų, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) bei visuomenės poreikius“ (*Mokyklos Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašas*, 2017, p. 2). Įtraukusis ugdymas neįmanomas be vaiko pažinimo, jo poreikių identifikavimo, palankios ugdymo(si) aplinkos visiems ugdytiniais ir kiekvienam kūrimo, atsižvelgiant į individualius ugdytinio poreikius – gabumus, negalias, raidos tempą, patirtinio ugdymosi stilių, turimą patirtį, šeimyninę aplinką ir kitus skirtingumus.

2014 metais Europos Sąjungos valstybės narės susitarė, kas yra kokybiškas ankstyvasis ugdymas, ir Europos Komisija pateikė rekomendacijas šalims, skatindama jomis vadovautis persvarstant savo šalies ankstyvojo ugdymo politiką. Pagal šias rekomendacijas, kokybiškas ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas turi būti sisteminis ir apimti:

„1. ugdymo programų atvirumą vaikų, šeimų ir įstaigos bendruomenės poreikiams (ugdymo programos turi būti holistinės, lanksčios, skatinančios bendradarbiavimą, nuolat peržiūrimos ir tobulinamos);

2. ikimokyklinio ugdymo prieinamumą (paslaugos prieinamos visiems vaikams, įperkamos, pasižyminčios įvairove, plėtojančios įtraukųjį ugdymą, dalyvavimą);

3. valdymą ir finansavimą (aiškią visų lygmenų atsakomybę, teisės aktų ir jų įgyvendinimo procesų finansavimo dermę, bendradarbiavimą, visuotinai prieinamų paslaugų siekį);

4. stebėseną ir įsivertinimą bei išorinį vertinimą (procesai suprantami, skaidrūs, reguliarūs, geriausiai atstovaujantys vaiko interesams, efektyviai naudojami politikai ir praktikai tobulinti);

5. personalo profesionalumą (aukštąjį išsilavinimą, kompetencijas, lyderystę, profesionalumą palaikančias bei paremiančias darbo sąlygas). Kokybės siekti skatina požiūrio į vaiką ir vaikystę keitimas, socialinės partnerystės stiprinimas, aktyvus tėvų dalyvavimas, veiklos procesų valdymas. Kokybiškas ankstyvasis ugdymas turi tiesioginį poveikį vaikų gerovei ir mokinių pasiekimams mokykloje“ (*Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalga*, 2017).

Europos Sąjungos Tarybos leidinyje (*Tarybos išvados dėl ikimokyklinio ugdymo ir pradinio ugdymo vaidmens skatinant kūrybingumą, novatoriškumą ir skaitmeninę kompetenciją*, 2015, C172/05) teigiama, kad „(...) aukštos kokybės ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra papildo šeimai tenkanti pagrindinį vaidmenį ir yra esminis kalbos įgūdžių įgijimo, sėkmingo mokymosi visą gyvenimą, socialinės integracijos, asmeninio tobulėjimo ir galimybės įsidarbinti pagrindas ir kartu

skatina tiek kognityvinių, tiek nekognityvinių gebėjimų įgijimą (...). Kūrybingumo, novatoriškumo ir skaitmeninės kompetencijos plėtojimas ugdymo ankstyvame amžiuje metu gali duoti naudos vėliau, kadangi taip padedamas pagrindas tolesniam mokymuisi, sudaromos galimybės įgyti gerokai gilesnių žinių ir apskritai sustiprinamas kiekvieno vaiko gebėjimas plėtoti kūrybinio ir kritinio mąstymo gebėjimus bei tapti atsakingu piliečiu, kuris gyvens rytojaus Europoje ir kuris sugebės spręsti vis glaudžiau susieto ir globalizuoto pasaulio iššūkius“.

Europos Komisijos ekspertės N. Milotay (2015) teigimu, „kokybiško programų įgyvendinimo pasiekti padeda požiūrio į vaiką ir vaikystę keitimas, vaikų balsų girdėjimas, ugdymo proceso kokybės didinimas, tėvų dalyvavimo ugdymo procese skatinimas, partnerysčių stiprinimas“ (*Tyrimo pažangi pedagoginė praktika ir pedagoginės inovacijos Lietuvos vaikų darželiuose atlikimas*, 2018, p. 6).

Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (1996) vienas iš vaiko teisių ir laisvių apsaugos įgyvendinimo principų yra individualizavimo principas, kuriuo teigiama: „priimant su vaiku susijusius sprendimus, atsižvelgiama į vaiko amžių, brandą, jo psichikos ir fizinės savybes, poreikius, socialinės aplinkos ir kitas svarbias ypatybes“ (str. 4). Vadinas, ugdymo įstaigos, pedagogų, specialistų ir tėvų priimami sprendimai ir ugdymo turinys turi būti pritaikytas kiekvienam vaikui, kartu švietimo pagalba, pažanga bei ikimokyklinio ugdymo kokybiškumas turi būti vertinami individualiai atsižvelgiant į kiekvieno vaiko ir jo šeimos poreikius ir lūkesčius.

Lietuvoje 2012–2015 m. buvo vykdytas projektas „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. Vienas iš šio projekto tikslų buvo: „užtikrinti lanksčias ir kokybiškas IPU paslaugas ir reikiamą švietimo pagalbą, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius“. „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio programų dermės tyrimo ataskaitoje“ (2012) pateikta, kokie turėtų būti ugdymo tikslai ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymo programose, t. y. tikslai turi būti orientuoti į tris prioritėtines ugdymo kryptis: vaiko individualių galių plėtotę, vaiko santykio su kitais plėtotę bei vaiko įgalinimą mokytis visą gyvenimą. Šios kryptys nubrėžtos ne tik Europos, bet ir Lietuvos strateginiuose dokumentuose, nurodant laukiamus rezultatus: ugdytinis „pasitikintis savimi – teigiamai save vertina, yra motyvuotas, atsakingas, patikimas, iniciatyvus, kūrybingas; bendraujantis ir bendradarbiaujantis – konstruktyviai veikia siekdamas bendrų tikslų, kuria ir palaiko gerus santykius su aplinkiniais (...), aktyvus – dalyvauja bendruomenės gyvenime, prisideda prie Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros ir gamtinės aplinkos puoselėjimo, socialinės ir ekonominės gerovės kūrimo; pasirengęs mokytis visą gyvenimą – yra įgijęs būtinas kompetencijas, kritiškai mąstantis, siekiantis žinių, kūrybiškai jas taikantis problemoms spręsti“ (*Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų*

patvirtinimo, 2008). Remiantis projekto „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ rezultatais, buvo išleistas „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (2014) bei „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ (2015). Tai inicijavo ikimokyklinių švietimo įstaigų veiklos pokyčius.

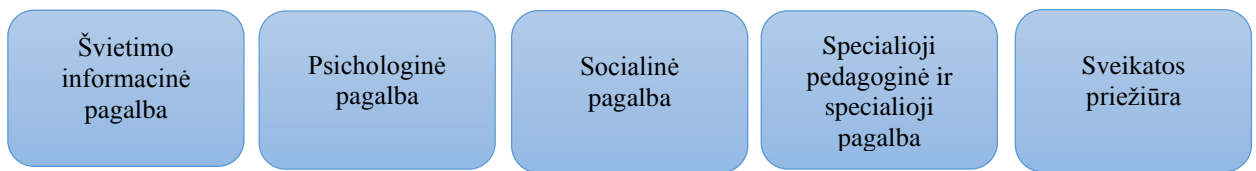
A. Juodaitytė ir kt. (2018) teigia, kad mokslinėje, metodinėje literatūroje bei Lietuvos ir Europos švietimo strateginiuose dokumentuose akcentuojama, kad „ikimokyklinis ugdymas – tai pirminė, bazinė žmogaus ugdymo(si) grandis, kuria remiantis gali būti sėkmingai realizuojamas ugdymas kitose švietimo grandyse. (...) Ankstyvoji (ikimokyklinė) vaikystė yra ypatingas laikotarpis, svarbus kryptingam, kokybiškam vaiko ugdymui(si) bei jo gyvenimui tiek dabartyje, tiek ateityje“ (p. 58). Kryptinga ir kokybiška institucinė švietimo pagalba vaikui didina ugdymo(si) veiksmingumą, daro įtaką vaiko mokymosi plėtrai. Svarbi visų ugdymo(si) procese dalyvaujančių pedagogų, pagalbos specialistų ir šeimos darni sąveika.

Išanalizavus Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymą (2011), Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (1996) ir kitus Lietuvos ir Europos strateginius dokumentus, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymus bei Europos Komisijos rekomendacijas, galima teigti, kad ikimokyklinį ugdymą teikiančios įstaigos pedagogų, specialistų sprendimai ir ugdymo turinys bei švietimo pagalba vaikui ir šeimai turi būti pritaikyta individualiai kiekvienam vaikui, ir jo šeimos, bendruomenės poreikiams ir lūkesčiams. Tame procese svarbus pedagogų profesionalumas, lankstumas ir gebėjimas prisitaikyti prie esamos situacijos. Tėvų dalyvavimo ikimokyklinio ugdymo procese skatinimas, vaiko individualių galių plėtotė, ugdymosi prieinamumas pagal poreikius ir galimybes, vaiko santykio su kitais plėtotė didina ugdymo proceso kokybę bei sėkmę kitose švietimo grandyse.

1.2. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje bei jos institucinis koordinavimas

Švietimo pagalbos reikmė ir galimybė apibrėžiama Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme (2011): „Ikimokyklinio amžiaus vaikui ir jo tėvams (globėjams) kompleksiskai teikiamos švietimo pagalba, socialinė parama, sveikatos priežiūros paslaugos švietimo ir mokslo ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka“.

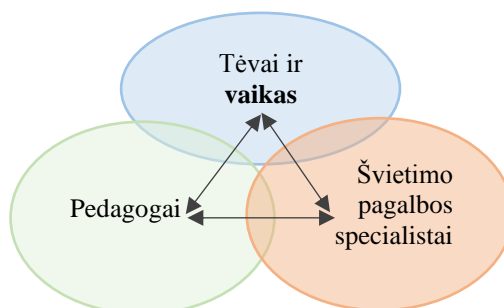
Švietimo pagalbos teikimo tikslas – padėti tėvams (globėjams) veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką (*Dėl Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo*, 2004). Pagal Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymą (2011, str. 18, 19, 20, 21, 22) skiriamos penkios švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys (žr. 1 pav.).

1 pav. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys

Kalbant apie ugdymo įstaigą, teikiančią ikimokyklinį ugdymą, *švietimo informacinė pagalba* – padėti tėvams ar jų globėjams gauti informaciją apie švietimą, jo kokybę, tai nuolatinė ir nuolat teikiama informacija apie jų vaikų ugdymą, jo galimybes, formas, priemones ir pan. Švietimo informacinė pagalba teikiama įvairiais lygmenimis: valstybės, savivaldybės, ugdymo įstaigos ar pedagogo, specialisto lygmeniu. *Psichologinė pagalba* – stiprinti vaikų psichologinį atsparumą, psichikos sveikatą, įvairiomis prevencinėmis priemonėmis skatinti tinkamos ugdymuisi aplinkos sudarymą, padėti vaikui atgauti dvasinę darną, aktyviai bendradarbiauti su tėvais, globėjais ar rūpintojais, juos konsultuojant kvalifikuotiems specialistams. *Socialinė pedagoginė pagalba* – padėti vaikui įgyvendinti jo teisę į ugdymą, užtikrinti jo saugumą ugdymo institucijoje, konsultuoti tėvus. *Specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba* – didinti asmens, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą. Ugdymo įstaigų specialieji pedagogai, logopedai konsultuoja specialiosios pagalbos gavėjų tėvus. *Sveikatos priežiūra* – padėti vaikui saugoti ir stiprinti sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su tėvais (globėjais ar rūpintojais).

Pagal Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (1996): „priimant sprendimus ar imantis bet kokių veiksmų, susijusių su vaiku, vadovaujamosi geriausiaisiais vaiko interesais (...)“ (4 str.1 p.). Tinkamą vaiko interesų tenkinimą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje užtikrina: ikimokyklinio ugdymo auklėtojas, meninio ugdymo pedagogas ir kt. pedagogai bei švietimo pagalbos specialistai. Jie visi laikomi švietimo pagalbos vaikui ir šeimai teikėjais (*Dėl Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo*, 2004). Vaikas ir juos atstovaujantys tėvai, globėjai, rūpintojai pagal minėtą LR Švietimo ir mokslo įsakymą yra švietimo pagalbos gavėjai. Tam, kad būtų užtikrinama kryptinga švietimo pagalba švietimo pagalbos gavėjams (vaikui ir šeimai), reikalingas visų švietimo pagalbos teikėjų (pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų) ir švietimo pagalbos gavėjų abipusis ryšys (žr. 2 pav.). Jeigu ryšys vyksta tik viena kryptimi, t. y. švietimo pagalbos procesas funkcionuoja tik švietimo pagalbos teikėjo iniciatyva ir dominavimu arba abipusio ryšio (švietimo pagalbos teikėjo ir gavėjo) stiprumas nepastovus, tuomet tai atsiliepia svarbiausiam švietimo pagalbos gavėjui – vaikui. Anot J. Ruškaus ir kt. (2012), atsakomybės dalijimasis vaiko ugdymo klausimais tarp tėvų ir ugdytojų garantuoja partneriškus santykius, pagrįstus nuolatiniu, konstruktyviu dialogu, tarpusavio pasitikėjimu, supratimu, pagarba, informacijos ir ekspertinių žinių dalijimusi.

2 pav. Švietimo pagalbos teikėjai ir gavėjai (sudaryta darbo autorės)

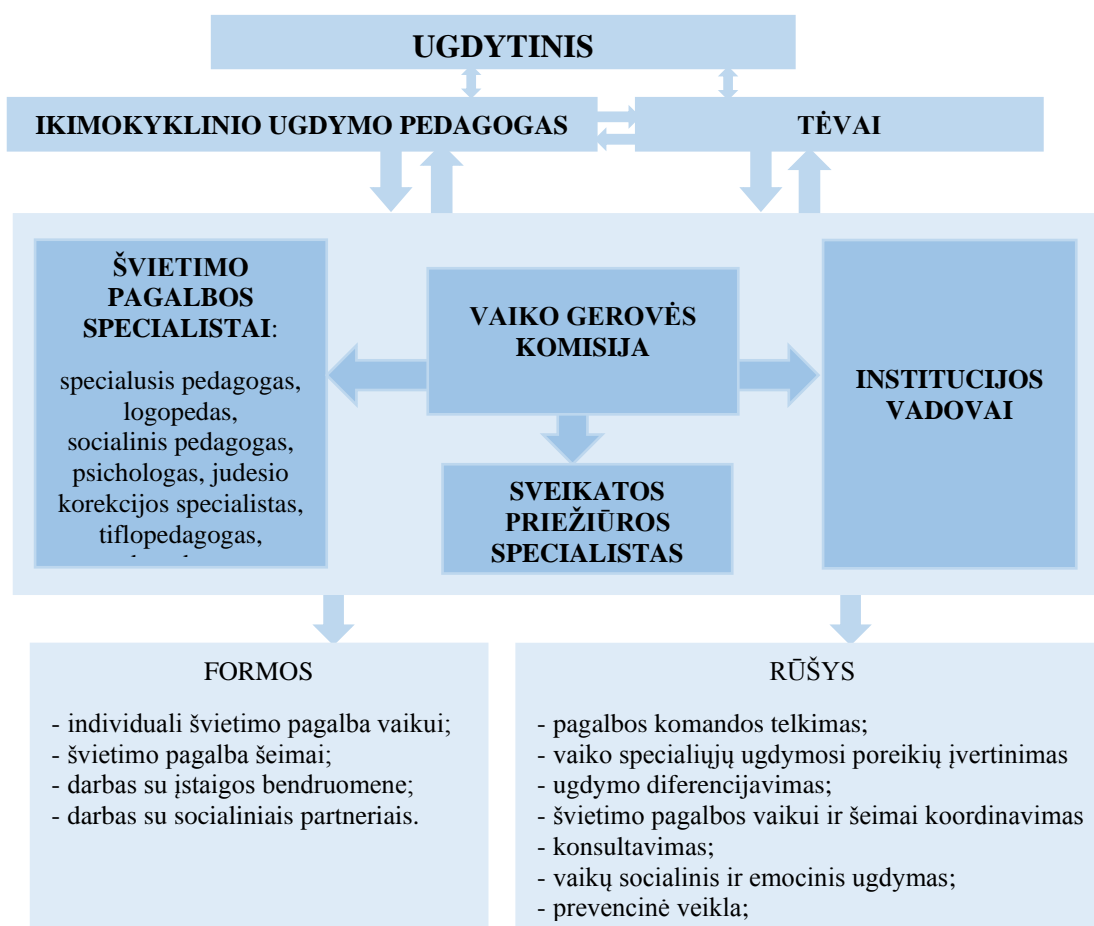
Pagal Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (1996, str. 4, p. 1): „(...) Vaiko interesų principas taikomas remiantis konkrečia individualaus vaiko situacija, siekiant nustatyti, kas naudingiausia vaikui artimiausiu metu ir ateityje (...). Vaikui turi būti teikiama tokia apsauga, kokios reikia jo gerovei, taikant visą įmanomą koordinuotą kompleksinę pagalbą“.

Švietimo pagalbos teikimą ugdymo institucijoje organizuoja ir koordinuoja Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), kurios paskirtis – rūpintis vaikui saugia ir palankia mokymosi aplinka, orientuota į asmenybės sėkmę, gerą savijautą, brandą, individualias vaiko galimybes atitinkančius ugdymo(si) pasiekimus bei pažangą, atlikti kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

VGK sprendžia konkretaus vaiko problemas, rinkdama informaciją iš vaiko tėvų (globėjų, rūpintojų) ar ugdymo procese dalyvaujančių asmenų. Ši komisija planuoja, kokia ir kaip švietimo pagalba bus teikiama įstaigoje, kas už tai atsakingas, analizuoja švietimo pagalbos veiksmingumą, konsultuoja ir informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) dėl specialiojo ugdymo būdų, metodų, trukmės pritaikymo, techninės pagalbos ir specialiųjų mokymo priemonių naudojimo, organizuoja ir koordinuoja ugdymo programų pritaikymą, tvarko specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų apskaitą ugdymo įstaigoje.

Švietimo pagalba vaikui ikimokyklinį ugdymą vykdančiose institucijose – tai įstaigos darbuotojų (ikimokyklinio ugdymo pedagogo, švietimo pagalbos specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, kitų pedagogų, mokytojo padėjėjo ir įstaigos vadovų) veikla, susijusi su ugdytinio socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą. Pagal „Pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelį“ (2003), kai kurios didesnės ugdymo įstaigos turi savo psichologus, specialiuosius pedagogus, logopedus ir socialinius pedagogus, minėti specialistai turi dalyvauti VGK komisijos veikloje. Bet minėto modelio situacijos analizėje teigiama, kad tik nedaugelis ugdymo įstaigų VGK komisijos sudarytos iš visų reikiamų specialistų. Tik specialistų komanda, atlikusi kompleksinį pedagoginį ir psichologinį tyrimą ir vertinimą, gali teikti tinkamas rekomendacijas dėl tolesnio ugdymo, konsultacinę pagalbą ugdymo įstaigos pedagogams, vaikui, šeimai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu (2011), Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (2007), Švietimo ir mokslo ministro įsakymais (Dėl mokyklos Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo, 2017; Dėl mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašo, 2011; Dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašo, 2011) ir kitais teisės aktais įstaigos, teikiančios ikimokyklinį ugdymą, dirba pagal šią švietimo pagalbos ugdytiniui schemą (žr. 3 pav.).

3 pav. Švietimo pagalbos teikimo ugdytiniui schema (sudaryta darbo autorės)

Ikimokyklinio ugdymo pedagogas teikia pagalbą savo grupės vaikams, rūpinasi jų asmenybės ugdymu(-si) bei branda, siekia pažinti ugdytinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą, domisi ir rūpinasi ugdytinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną, suteikia ugdytiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, bendradarbiauja su institucijos vadovais, įstaigos VGK, švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie išylančias problemas, padeda

ugdytiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, ugdymo(si) ir kitas problemas, stebi, analizuoja tėvų bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(-si). Švietimo pagalbos specialistai teikia psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą. VGK organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą ugdytiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Ugdymo įstaigoms, neturinčioms savo specialistų, specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą teikia Savivaldybių lygmens Pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – PPT), kurios prisideda prie visuomenės švietimo ir pedagogų profesinės kompetencijos tobulinimo, atlieka psichologinį vaikų, jų tėvų, ugdytojų konsultavimą.

Analizuojant X rajono savivaldybės įstaigų dokumentus: Visuomenės sveikatos biuro nuostatus, Bendruomenės socialinių paslaugų centro nuostatus, Pedagoginės psichologinės tarnybos veiklos planus, ugdymo įstaigų strateginius planus, jų internetinius tinklalapius, pastebėta, kad X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigos bendradarbiauja su įvairiais socialiniais partneriais, vykdomas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Kiekvienoje bendrojo lavinimo mokykloje, ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vaikų sveikatos priežiūra ir stiprinimu rūpinasi Visuomenės sveikatos biuro sveikatos specialistai, kurie padeda saugoti ir stiprinti vaikų sveikatą, rinkdami ir analizuodami vaikų sveikatos būklės duomenis, teikdami rekomendacijas apie vaikų sveikatą bei koordinuodami šių rekomendacijų įgyvendinimo procesą. Bendruomenės socialinių paslaugų centras, bendradarbiaudamas su ugdymo įstaigomis, teikia socialinę pagalbą šeimai. Pedagoginė psichologinė tarnyba vykdo ugdytinių, lankančių ikimokyklinį ugdymą vykdančias įstaigas, jų tėvų bei pedagogų konsultavimą.

Apibendrinant, galima teigti, kad išskiriamos penkios švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys: švietimo informacinė, psichologinė, socialinė, specialioji pedagoginė ir sveikatos priežiūros pagalba, kurios kompleksiskai teikiamos įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą. Švietimo pagalbos teikimą ugdymo institucijoje organizuoja ir koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri bendradarbiaudama su ugdytinio tėvais, grupės auklėtoju, švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistu, įstaigos vadovais, įvertina paslaugų ir pagalbos poreikį vaikui, jo tėvams, sprendžia konkretaus vaiko problemas, įvertina ugdymo veiksmingumą, dalinasi idėjomis, patirtimi ir bendra atsakomybe, teikia konsultacijas ugdymo procese dalyvaujantiems asmenims. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos, esant reikalui, bendradarbiauja su savivaldybės įstaigomis, kurios gali teikti konsultacinę pagalbą ugdymo įstaigos pedagogams, vaikui, šeimai.

1.3. Ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikėjo ir šeimos dermė

Vaikas šiuolaikinėje visuomenėje veikia, vystosi ir tobulėja įvairiose socialinėse erdvėse. Visuomenė, materialioji, socialinė ir kultūrinė aplinka yra nuolatinėje kaitoje. Pasak L. Dencik (2003), toje nuolatinės kaitos situacijoje yra vaikas ir jo šeima. Socialinės aplinkos, kuriose veikia vaikas (šeima ir ikimokyklinio ugdymo įstaiga), kelia skirtingus reikalavimus ir ugdo skirtingą vaikų elgseną. Šios abi aplinkos turi glaudžiai sąveikauti ir sietis, kad taptų vientisa „gyvenamąja erdve“ vaikui.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše (2014) teigiama, kad tėvai šiuolaikinėje ugdymo institucijoje yra laikomi svarbiausiais vaikų ugdytojais ir ugdymo proceso partneriais. Jie atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą. Su tėvais turi būti tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, turi būti atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Kartu ir institucija turi gerbti bei pripažinti kiekvienos šeimos kultūrinius ar socialinius ypatumus ir skirtumus, užtikrinti nuoseklią individualią ir planingą prevencinę bei kompleksinę pagalbą. Ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir specialistų pagalba turi lemiama įtaką vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai. Ikimokyklinio ugdymo pedagogas sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo turi priimti kartu su tėvais, kitais ugdymo įstaigos pedagogais ir specialistais. Pedagogai bei specialistai reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius.

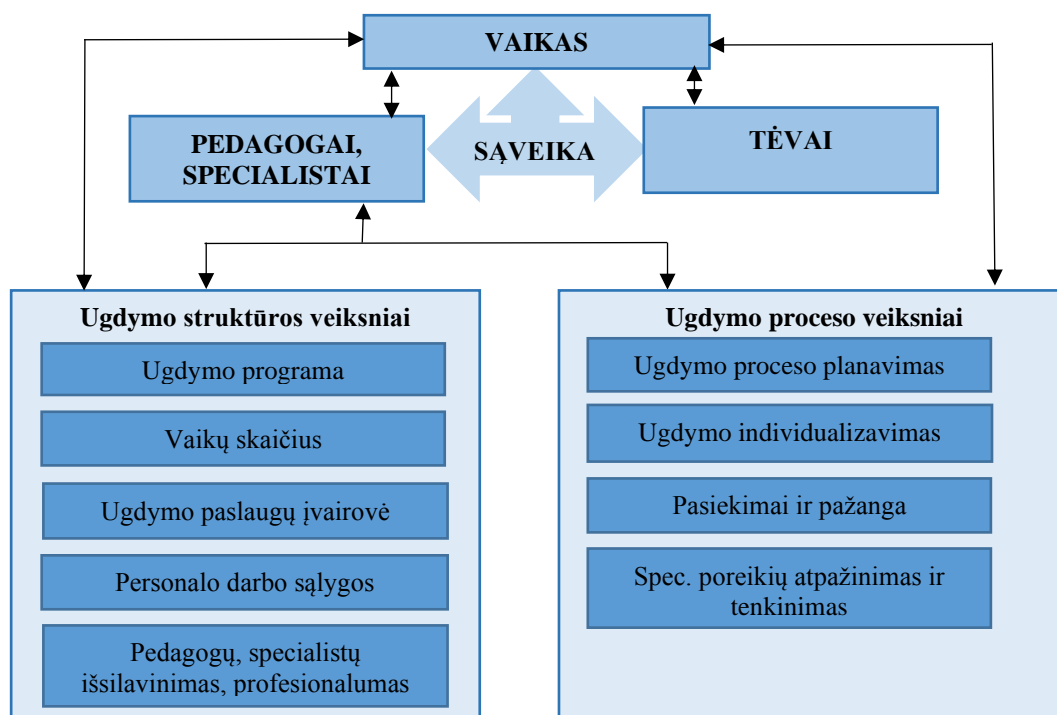
S. Neifah (2008) žodžiais, „vaikas – individualybė, o vienas svarbiausių ikimokyklinio ugdymo institucijos tikslų – formuoti vaiko vertybinį santykį su jį supančia gamtine, socialine ir kultūrine aplinka (...). Taigi, pažinti vaiką supančią aplinką, formuoti jo gyvenimo būdą, pagelbėti surandant savo vietą suaugusiųjų pasaulyje yra uždaviniai, kuriuos padeda spręsti gerai organizuota ugdymoji veikla“ (p. 6). Gerai organizuotą ugdymo veiklą lemia valstybės švietimo politikos, institucijos ir joje dirbančių pedagogų ir kitų asmenų kryptinga ir sisteminga veikla, gebanti atliepti tėvų ir joje dalyvaujančių ugdytinių poreikius.

Ikimokyklinio ugdymo metodinėse rekomendacijose (2015) pateikiama visuminė ikimokyklinio ugdymo turinio samprata, kurioje auklėtojas kaip vaikų ugdymo ir ugdymosi situacijų kūrėjas, o tėvai – svarbiausi vaiko ugdytojai. Darni institucijos komandos (ikimokyklinio ugdymo auklėtojo, meninio ugdymo pedagogo, specialistų) veikla turi lemiama įtaką vaiko įgyjamai patirčiai. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše (2014) pateikiama, kad ikimokyklinis institucinis vaikų ugdymas ir ugdymasis grindžiamas požiūriu, kad:

- „ikimokyklinio ugdymo šerdis yra vaiko gerovė, visuminis ugdymasis, aktyvus autentiškas, patirtinis jo dalyvavimas ugdymo procese;
- veiksmingiausiai vaikas ugdomi aplinkoje, kurioje yra saugus, gerbiamas, kurioje gerbiama jo nuomonė, tenkinami jo poreikiai;
- vaikai aktyviai mokosi ir pažįsta juos supantį pasaulį praktiškai bandydami, tyrinėdami, kurdami;
- vaiko ugdymas yra integralus, jo fizinio, emocinio, socialinio ir pažintinio ugdymosi sritys yra vienodai susijusios ir vienodai svarbios;
- kiekvieno vaiko ugdymosi tempas yra individualus, todėl vaikų pasiekimai įvairiose srityse skirtingi;
- ir vaiko raida, ir ugdymasis yra biologinės brandos bei aplinkos, kurią sudaro vaiko fizinis, socialinis ir kultūrinis pasaulis, sąveikos rezultatas;
- vaiko ugdymasis vyksta daugialypiame socialiniame ir kultūriniame kontekste (gerovės ar skurdo sąlygomis, vienkalbėje ar daugiakalbėje, miesto ar kaimo aplinkoje) ir yra jo veikiamas;
- vaiko raida yra skatinama, kai jam keliami ugdymosi iššūkiai yra šiek tiek didesni už jo turimus gebėjimus“ (*Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas*, 2014, p. 5).

Kaip teigia A. Juodaitytė ir kt. (2018), Europos Sąjungos švietimo dokumentuose nurodomos sritys, kurios yra reikšmingos vertinant ikimokyklinio ugdymo kokybę: valstybinė ikimokyklinio ugdymo plėtros politika, finansavimas, ikimokyklinio ugdymo paslaugų įvairovė, ugdymo filosofija, vienam pedagogui tenkančių įvairaus amžiaus vaikų skaičius, ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir specialistų išsilavinimas, kvalifikacijos tobulinimas ir kt. Ikimokyklinio ugdymo kokybė vertinama (*Ikimokyklinio ugdymo kokybė*, 2012) keliais požiūriais: tėvų, ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikėjo, paties vaiko. Remiantis minėtu straipsniu, pripažįstamos dvi ugdymo kokybės rūšys (tipai): struktūros kokybė ir proceso kokybė. Struktūros kokybė – tai ypatumai, kurie apibūdina ikimokyklinio ugdymo sistemą ar įstaigą (ikimokyklinio ugdymo sistemos finansavimas, prieinamumas, pedagoginio personalo kvalifikacija ir jos tobulinimas, personalo darbo sąlygos, vaikų grupės dydis, vaikų, tenkančių vienam pedagogui, skaičius, fizinė aplinka, mokymo / ugdymo planas, programa). Struktūros kokybės veiksniai papildo proceso kokybę, nusakanti, kaip ikimokyklinio ugdymo įstaiga funkcionuoja kiekvieną dieną (kaip sąveikauja vaikai, personalas ir vaikų tėvai). Apie ugdymo struktūros ir ugdymo proceso kokybę sprendžiama pagal tai, kokį patyrimą ir kokią švietimo pagalbą gauna vaikas ir jo šeima.

Analizuojant ugdymo kokybės rūšis, išskirtini švietimo pagalbos vaikui ir šeimai veiksniai, kurie įtakoja švietimo pagalbos veiksmingumą ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje (žr. 4 pav.).

4 pav. Veiksniai, įtakoiantys švietimo pagalbos šeimai ir vaikui veiksmingumą (sudaryta darbo autorės)

Valstybinio audito ataskaitoje „Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti“ (2018) analizuojamas vienas iš ugdymo struktūros kokybės kriterijų: vaikų grupės dydis bei vaikų, tenkančių vienam pedagogui skaičius, kurie tiesiogiai susiję su švietimo pagalba vaikui. Šioje ataskaitoje pabrėžiama, kad ikimokyklinio ugdymo auklėtojai dirba perpildytose grupėse, dažnai nepajėgia skirti dėmesio kiekvienam vaikui, ne visų vaikų poreikiai ankstyvame amžiuje atpažįstami ir tenkinami. Pagal Lietuvos higienos normas (HN 75:2016) apibrėžiamas darbuotojų ir vaikų skaičius įstaigoje, vykdančioje ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programą (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Darbuotojų skaičius skirtingo amžiaus grupėse (sudaryta pagal Lietuvos higienos normas)

Vaikų amžius	Vaikų skaičius grupėje	Darbuotojų skaičius grupėje
nuo 0 iki 1 metų	6 vaikai	2 pedagogai
nuo 1 iki 2 metų	10 vaikų	2 darbuotojai, iš jų ne mažiau kaip 1 pedagogas
nuo 2 iki 3 metų	15 vaikų	2 darbuotojai, iš jų ne mažiau kaip 1 pedagogas
nuo 3 iki 7 metų	20 vaikų	2 darbuotojai, iš jų ne mažiau kaip 1 pedagogas
nuo 0 iki 3 metų	8 vaikai	2 pedagogai, jei yra vaikų iki 1 metų amžiaus
nuo 0 iki 7 metų	10 vaikų	2 pedagogai, jei yra vaikų iki 1 metų amžiaus
nuo 1 iki 7 metų	12 vaikų	2 darbuotojai, iš jų ne mažiau kaip 1 pedagogas
nuo 2 iki 7 metų	16 vaikų	2 darbuotojai, iš jų ne mažiau kaip 1 pedagogas

1 lentelės tęsinys 19 puslapyje

1 lentelės tęsinys

*Vienas sutrikusio intelekto, kurčias, neprigirdintis, aklas, silpnaregis, turintis judesio ir padėties, elgesio, žymių kalbos ar kitų komunikacijos, įvairiapusių raidos sutrikimų ar kompleksinę negalią vaikas, ugdomas integruotai, prilyginamas dviem tos grupės, kurioje ugdomas, vaikams, todėl atitinkamai mažinamas 5.1–5.8 papunkčiuose nustatytas grupės vaikų skaičius.

Lietuvos švietimo taryba (2017) parengtoje „Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgoje“, siekdama pagerinti ankstyvojo ugdymo kokybę, rekomendavo peržiūrėti Lietuvos higienos normą ir pereiti prie naujų struktūrinių kokybės kriterijų (t. y. įvesti pedagogo ir vaikų santykio skaičiavimą: nuo 1 m. iki 2 m. pedagogo ir vaikų santykis galėtų būti 4; nuo 2 m. iki 3 m. santykis galėtų būti 8; nuo 3 m. iki 6 / 7 m. santykis galėtų būti 10), taip užtikrinant kokybišką vaikų ugdymą ir tinkamą švietimo pagalbą.

Dar vienas labai svarbus kokybės struktūros kriterijus švietimo pagalbos vaikui srityje: mokymo / ugdymo planas, programa. Lietuvoje yra sukurtas ir taikomas „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (2014), kuris pedagogams yra orientyras, kaip organizuoti ikimokyklinį ugdymą, kaip tobulinti ugdymo procesą, kaip pastebėti įvairiais amžiaus tarpsniais ženklus, įspėjančius apie poreikį pritaikyti ugdymo procesą. Šiame pasiekimų apraše yra akcentuojamas tėvų ir pedagogų bendradarbiavimo aktualumas: vaikų ugdymosi derinimas su tėvais, informavimo apie ugdymosi pasiekimus, pažangą, specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimas, ikimokyklinio ugdymo programos kūrimas ir tobulinimas, ugdymo pritaikymas kiekvienam vaikui, įtraukiant ir derinant su tėvais. Kiekviena ugdymo įstaiga, vykdanči ikimokyklinį ugdymą, atsižvelgdama į bendrąsias „Ikimokyklinio ugdymo metodines rekomendacijas“ (2015) bei „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“ (2014) parengia ikimokyklinio ugdymo programą. Ikimokyklinio ugdymo programa rengiama, atsižvelgiant į kiekvieno regiono ar įstaigos savitumą, į tėvų ir vietos bendruomenės poreikius, numatomas ugdymo turinys, metodai ir priemonės, ugdymosi pasiekimai ir jų vertinimas. Ikimokyklinio ugdymo programa taikoma atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius gebėjimus ir jais remiantis, numatomos tolimesnės ugdymo(-si) galimybės.

Ugdymo struktūros kokybės kriterijus, kuris tiesiogiai įtakoja švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kokybę – personalo darbo sąlygos. „Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgoje“ (2017) teigiama, kad ikimokyklinio ugdymo kokybei siekti trukdo pedagogų darbo sąlygos. Ikimokyklinio ugdymo auklėtojo kontaktinių valandų skaičius per savaitę – 33 valandos, nekontaktinių valandų skaičius per savaitę – tik 3 valandos. Tai nesukuria optimalių prielaidų kokybiškai pasirengti ugdymo veiklai, ieškoti ugdymo inovacijų, kokybiškai teikti švietimo pagalbą šeimai ir vaikui, nes pedagogams tam stinga nekontaktinio laiko. Valstybinio audito ataskaitoje (2018) teigiama, kad „kiekvienam vaikui svarbu užtikrinti ugdymą pagal jo poreikius, vertinti pažangą, kad vaikai gautų pakankamai auklėtojų dėmesio, o auklėtojos turėtų laiko ne tik

dirbti su vaikais, bet ir pasiruoštų veikloms, atliktų vaikų pažangos stebėseną. Jei grupėje ugdomi specialiujų ugdymosi poreikių turintys vaikai, turėtų kartu dirbti mokytojų (auklėtojų) padėjėjai arba du IU auklėtojai vienu metu, o vaikų ir auklėtojų skaičius grupėse turėtų atitikti nustatytas normas“ (*Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti*, 2018, p. 20).

„Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgoje“ (2017) akcentuojama, tam, kad būtų sėkmingai ir kokybiškai įgyvendintos įtraukiojo ugdymo idėjos, reglamentuotos švietimo dokumentuose, turi būti pakankama specialistų (ekspertų) parama tiek vaikams, tiek pedagogams, tiek tėvams. Tačiau ikimokyklinėse įstaigose jaučiamas specialistų trūkumas (pvz., logopedas, dirbantis 1 etatu, paramą turėtų teikti 30 vaikų, tačiau vidutinio didumo ikimokyklinėje įstaigoje paprastai yra 2 – 3 kartus daugiau vaikų, kuriems reikia šios pagalbos, todėl dalis jos negauna).

Juodaitytė ir kt. (2009) atliktame empiriniame tyrime „Gyventojų informavimo apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą būklė ir patirtis“ atskleidė, kad tiek tėvai, tiek pedagogai mano, kad informaciją apie ikimokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą turėtų suteikti ir geriausiai suteikia ikimokyklinio ugdymo įstaigos, t. y. pedagogai ir ugdymo įstaigos administracijos atstovai (vadovas, pavaduotojas).

Pasak A. Karademir ir kt. (2017), ikimokyklinio ugdymo įstaigų kokybei įtakos turi ne tik fizinės sąlygos, aplinka, bet ir pedagogų kompetencijos, vaikų skaičius grupėje, vaikų skaičius vienam pedagogui, įgyvendinta ugdymo programa, tėvų švietimas ir įsitraukimas, mokytojų padėjėjų svarba, visos įstaigos komandos glaudus bendravimas ir bendradarbiavimas.

K. M. Purtell, A. Ansari (2018) teigia, ikimokyklinio amžiaus vaikų akademiniamis įgūdžiams turi įtakos vaikų amžiaus grupės sudėtis, t. y. mišraus amžiaus grupėse stebimi žemesni vaikų pasiekimai, nepakankamas individualių vaiko poreikių tenkinimas. Tam įtakos turi pedagogo išsilavinimas ir patirtis.

Apibendrinant galima teigti, kad svarbiausi vaikų ugdytojai ir ugdymo proceso partneriai šiuolaikinėje ugdymo įstaigoje yra tėvai, su kuriais ikimokyklinio ugdymo auklėtojas tariasi dėl ugdymo tikslų, rezultatų, ugdymo proceso organizavimo. Kiekviena ugdymo įstaiga organizuoja ugdymo veiklas pagal savo ugdymo programą, kurios aukščiausiu siekiu laikoma vaiko gerovė, ir apima vaiko fizinį, emocinį, socialinį ir pažintinį ugdymą bei pritaikoma atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, individualų ugdymosi tempą, šeimos kultūrinius ir socialinius skirtumus. Išskirtini šie švietimo pagalbos vaikai ir šeimai veiksniai, kurie įtakoja švietimo pagalbos veiksmingumą ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje: ugdymo struktūros veiksniai (ugdymo programa, vaikų skaičius grupėje, pedagogų profesionalumas, ugdymo paslaugų įvairovė, personalo darbo sąlygos) ir ugdymo proceso veiksniai (ugdymo proceso planavimas, ugdymo individualizavimas, specialiujų ugdymosi poreikių vaikų atpažinimas ir tekinimas, pasiekimai ir

pažanga). Atlikti tyrimai parodė švietimo pagalbos teikimo šeimai problemas: tėvai nepakankamai suvokia švietimo pagalbos poreikio; pagalba šeimai siejama su specialistų ir šeimų bendradarbiavimo patirtimi; riboti tėvų ugdymo ir auklėjimo gebėjimai; kintantys tėvų lūkesčiai vaiko atžvilgiu; įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, dažnai dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėse, nėra skiriamas pakankamas dėmesys kiekvienam vaikui, todėl sunkiau atpažįstami ir tenkinami vaikų ugdymosi poreikiai, nesudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams; vaikų pažanga stebima, tačiau stebėjimo rezultatai nepanaudojami tęsiant jų ugdymą kitoje pakopoje; nepakankamas ikimokyklinio ugdymo kvalifikacijos tobulinimas, kas neužtikrina nuolatinio tobulėjimo, kad kiekvienas vaikas būtų kokybiškai ugdomas pagal jo poreikius.

1.3.1. Pedagogų požiūris į švietimo pagalbą

„Vaikų darželį Ušinskis įsivaizdavo kaip labai svarbią ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo instituciją, pašauktą į pagalbą šeimai padėti spręsti ne tik socialinio, bet svarbiausia – pedagoginio pobūdžio problemas“ (Pocienė, 2010, p. 242). Anot J. S. Pocienės (2010), Ušinskis nurodė, kad visuomeniškai kryptingą ugdymo tikslą šeima įgyvendins tik tada, kai suvoks šeimos gerovės ir visuomenės naudos suderinamumo būtinumą, kai sąmoningai ir atsakingai pažvelgs į savo vaikų ateitį, o šitai padaryti turi pagelbėti mokytojai, auklėtojai, pedagoginė literatūra.

Anot A. Juodaitytės ir kt. (2018), naujos kartos pedagogui keliami reikalavimai, kurie skatina juos nuolat tobulintis, kelti profesinę kvalifikaciją, prisitaikyti prie besikeičiančių švietimo sąlygų, pažinti vaikus, padėti jiems ugdytis tinkamą vertybinę pagrindą, ugdyti ne tik vaikus, bet ir jų tėvus. Švietimo pagalba šiuolaikinėje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje yra vienas iš svarbiausių uždavinių pedagogui. Autorės teigia, kad pedagogų švietimo pagalba tėvams tampa išties sudėtingu uždaviniu dėl „tėvų kultūros daugiasluksniškumo: tėvai priklauso įvairiems socialiniams sluoksniams, yra skirtingo išsilavinimo, turi įvairios vaikų ugdymo patirties savo šeimose. Todėl pedagogo gebėjimas kalbėti su tėvais bendra kalba, priimti „kitokią“ nuomonę ir ieškoti susitarimų yra svarbus ugdymo kontekstas, sietinas su naująja ikimokyklinio ugdymo kokybės prasmės samprata“ (Juodaitytė ir kt., 2018). Pasak J. L. Epstein (2008), darbas su tėvais yra vienas sunkiausių iššūkių šiuolaikiniam pedagogui. Šeimos, ugdymo įstaigos ir bendruomenės partnerystė veda link aukštesnės ugdymo kokybės.

Ugdymo institucija, kurioje veikia pedagogas turi ne tik atsižvelgti į kiekvienos šeimos socialinius ir kultūrinius skirtumus, bet ir stiprinti bendrąsias šeimos nuostatas, užtikrinti paramą ir pagalbą šeimai, patiriančiai socialinę atskirtį ar stokojančiai socialinių įgūdžių. Lietuvos Respublikos Šeimos stiprinimo įstatyme (2017) viena iš bendrųjų šeimos stiprinimo nuostatų yra

„kurti šeimai palankią aplinką, apimančią kultūros, švietimo, vaikų ugdymo ir saugumo užtikrinimo, užimtumo, palankios gyvenamosios aplinkos kūrimo, socialinės paramos ir paslaugų, sveikatos sritis, tiesiogiai ar netiesiogiai darančias įtaką šeimai“ (str. 4). Minėtas įstatymas nurodo šeimos stiprinimo kryptis, kurias turi teikti savivaldybės institucijos (tame tarpe ir švietimo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programą): „imasi priemonių padėti šeimai parengti vaikus ir jaunimą savarankiškam gyvenimui, kurti funkcionalią ir darnią šeimą (...)“ (str. 5).

Informacinė švietimo pagalba yra viena iš svarbiausių švietimo pagalbos krypčių, kuri įtraukia tėvus į ugdymo procesą ir lemia tolesnio vaiko mokymosi sėkmę. „Informacija funkcionuoja kaip viena iš pagrindinių priemonių, įgalinančių tėvus ir kitas visuomenės grupes aktyviai dalyvauti vaikų ugdymo ir priežiūros procesuose“ (Juodaitytė ir kt., 2009, p. 12). Autorių teigimu, tokia švietimo informacinė pagalba yra naudinga ne tik tėvams, pedagogams bet ir ugdymo įstaigai. Tėvai ne tik ima pasitikėti ugdymo institucija, pedagogais, bet ir patys įgauna daugiau pasitikėjimo ir žinių vaiko ugdymo klausimais. Pedagogų atžvilgiu, teikiant tėvams švietimo informacinę pagalbą, gerėja įgyvendinamų programų kokybė, stiprėja vaikų, tėvų ir pedagogų tarpusavio ryšys, gerėja vaikų mokymosi pasiekimai ir elgesys. „Tėvų informavimo ir švietimo sistema padeda suformuoti ugdymo institucijos ir tėvų partnerystės vertės suvokimą, apspręsti bendradarbiavimo formas ir turinį“ (Juodaitytė ir kt., 2009, p. 12).

A. Dor (2012) atliktame tyrime apie tėvų įsitraukimą į mokyklos gyvenimą, išskyrė šias pedagogų nuomones tėvų informavimo klausimais: informavimas gerina švietimo įstaigos reputaciją, skatina tėvų savanorišką veiklą, ne visiems tėvams yra įdomu; vadovų nuomone, informavimas turi grįžtamąjį ryšį, tai skatina naujų idėjų atsiradimą, padidina tėvų pasididžiavimo jausmą, stiprina pasitikėjimą ir bendradarbiavimą. Tėvų informavimas yra viena iš svarbiausių grandžių švietimo įstaigoje, kuri ne tik turi teigiamos įtakos ugdymo veiksmingumui, bet ir tėvų įsitraukimui į bendras veiklas ir kokybiškam bendradarbiavimui.

„Informacija privalo turėti grįžtamąjį ryšį: visuomenei reikia suteikti galimybę klausti ir gauti atsakymus į savo klausimus. Grįžtamasis ryšys svarbus tiek informacijos gavėjui, tiek ir teikėjui, nes tik tada galima ieškoti būdų, kaip tobulinti informacijos sklaidos kelius ir turinį“ (Juodaitytė ir kt., 2009, p. 15). Informacijos gavėjas ikimokyklinio ugdymo įstaigoje yra tėvai (globėjai, rūpintojai), kuriems yra labai svarbi gaunama informacija iš ugdančio pedagogo, susijusi su individualiais vaiko poreikiais ar iškilusiomis ugdymo, socialinėmis, sveikatos, elgesio ir pan. problemomis. Autorės teigia, kad pedagogai yra skirtingų pagal dalyvavimo informacijos pateikime tėvams tipų ir išskiria būdingiausius pedagogų tipus pagal dalyvavimo aktyvumą ir pateikiamos informacijos pobūdį (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. **Pedagogų tipai pagal dalyvavimo aktyvumą** (cit. Juodaitytė ir kt., 2009, p. 16)

Informacijos pobūdis	Formali informacija	Probleminė informacija	Savaiminė informacija
Būdingiausi pedagogų bruožai	Formalus Formalus informacijos pateikėjas, nesiekia grįžtamojo ryšio.	Atsiribojęs Pateikia tą informaciją, kuri kyla iš „apačios“ ir aktuali ribotam šeimų skaičiui (vienetams), prisiima gynimosi vaidmenį, baiminasi dėl autonomijos.	Atviras naujovėms, aktyvus Atvirai dalijasi informacija tiek „nuleista iš viršaus“, tiek ir „kylančia iš apačios“. Informaciją parenka pagal vaikų problemas ir tėvų rekomendacijas. Atviras naujovėms, pasikeitimams.

Nuo pedagogų gebėjimo pateikti naudingą ir išsamią informacinę pagalbą tėvams, nuo informacijos išsamumo, prieinamumo ir kokybės tiesiogiai priklauso tėvų įsitraukimas ir grįžtamasis ryšys.

Ikimokyklinio ugdymo kokybės ir švietimo pagalbos veiksmingumo užtikrinimui labai svarbi pedagogų nuomonė apie valdymo sistemos veiksmingumą, t. y., ar pedagogams svarbūs tėvų lūkesčiai, tėvų nuomonė. D. Martišauskienė (2010), nagrinėjusi ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikėjų (pedagogų ir vadovų) patirtis, vertinant ugdymo paslaugų kokybę, orientuotą į tėvų poreikius, pastebi, kad pedagogai vienu iš svarbiausių sričių laiko tėvų lūkesčių ir poreikių tenkinimo būtinumą ir lūkesčių atitikimas yra labiau akcentuojamas negu poreikių tenkinimas. Atliktame tyrime prie papildomų paslaugų tėvams pedagogai nurodo informavimo paslaugas tėvams. Informavimo paslaugos skirstomos į šias subkategorijas: vizualinė informacija, elektroninė informacija. Prie vizualinės informacijos D. Martišauskienė (2010) išskiria: informacijos skelbimas stenduose ir skrajutės tėvams. Prie elektroninės informacijos nurodoma – elektroniniai laiškai. Technologijoms labai sparčiai tobulėjant, išsiplėtė pedagogų ir tėvų bendravimas, informacinės pagalbos teikimas elektroninėje erdvėje. Nors tėvams ikimokyklinio ugdymo įstaigose teikiama verbalinė, vizualinė ir kita informacija, tačiau dar yra siūlymų didinti tėvų informavimo paslaugą. Atlikus įstaigų vadovų apklausą (Martišauskienė, 2010), pastebėta, kad vadovai labai akcentuoja „tėvų įtraukimą“, t. y. vadovų bei pedagogų gebėjimas įtraukti tėvus į edukacinę, kultūrinę, socialinę ikimokyklinės įstaigos veiklą. Vadovų nuomone, kuo dažniau tėvai dalyvauja vaiko ugdyme, tuo daugiau sužino apie vaiką.

A. Juodaitytė ir kt. (2009) atskleidė, kad pedagogai naudoja daug ir įvairių informavimo būdų apie ikimokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą, tačiau dažniausiai naudojami – individualūs pokalbiai susitikimų metu. Nors pedagogai ir teigia, kad informaciją teikia skrajutėse, projektinės veiklos, parodų, ekskursijų, konferencijų, seminarų metu vyksta teminiai vakarai, diskusijos, tačiau tėvai šių formų neįvardija. Tai, anot autorių, leidžia manyti, kad tėvai arba nesilanko tokio pobūdžio renginiuose, arba informavimo formos ne taip dažnai ir aktyviai taikomos.

„Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (2014) ar „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ (2015) nenurodo pedagogo švietimo informacinės pagalbos tėvams galimybių, būdų ar informavimo sistemos, tik nurodo, kad ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, tėvai, specialistai turi susitarti koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga. „Ikimokyklinio ugdymo metodinėse rekomendacijose“ (2015) pateikiama, kad tėvams reikia atrinkti ir pateikti aktualią informaciją apie jų vaikų ugdymą, motyvuojančią informaciją juos aktyviau įsitraukti į vaikų ugdymą įstaigoje. Kokią aktualią informaciją tėvams pateikti, turėtų išsiaiškinti kiekvienas pedagogas ar specialistas, nes kiekvienos šeimos lūkesčiai, aktuali informacija, dalyvavimo ugdymo procese aktyvumas skiriasi. Taip pat labai svarbus kiekvieno pedagogo ar specialisto požiūris į tai, kas svarbiausia ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje ir ar tai sutampa su tėvų požiūriu.

Apibendrinant galima teigti, kad šiuolaikiniam pedagogui keliami aukšti profesiniai reikalavimai: pedagogas turi prisitaikyti prie besikeičiančių švietimo sąlygų, gebėti ugdyti ne tik vaikus, bet ir stiprinti bendrąsias šeimos vertybines nuostatas, tenkinti tėvų lūkesčius ir poreikius, tėvams teikti sistemingą ir aktualią informaciją, susijusią su individualiais vaiko poreikiais, iškilusiomis įvairiomis ugdymo, sveikatos ar socialinėmis problemomis, atsižvelgiant į tėvų kultūros daugiasluksniškumą. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai, tėvai, specialistai turi susitarti, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai priimtinausi. Tėvų įtraukimas į edukacines, kultūrinės, socialines ikimokyklinės įstaigos veiklas, stiprina vaikų, tėvų ir pedagogų tarpusavio ryšį, didėja švietimo informacinės pagalbos veiksmingumas bei vaikų ugdymosi kokybė.

1.3.2. Švietimo pagalba tėvų požiūriu

Pirmieji ir įtakingiausi vaiko mokytojai yra tėvai. Pagrindinis vaiko apsaugą ir pagalbą užtikrinantis institutas pagal LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (1996) yra šeima (str. 33). Atsižvelgdami į vaiko amžių, tėvai turi teisę parinkti švietimo įstaigą ar mokymosi formą (str. 8). Tėvai pagal LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (1996) turi bendradarbiauti su mokytojais, specialistais, teikiančiais vaikui specialiąją, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą, atsižvelgti į jų rekomendacijas (str. 31).

Tėvų ir pedagogų partnerystė įtakoja tolesnį ir kokybišką vaiko vystymąsi. Pasak R. Riley ir kt. (1993), sėkmingesnis vaikų išsimokslinimas daugiau sietinas ne su ekonomine šeimos padėtimi, o su tėvų dalyvavimu vaikų ugdymo procese.

Pasak S. Burvytės (2013), neįtraukus visų ugdymo proceso dalyvių (pedagogų ir ypač ugdytinių bei jų tėvų) lūkesčių, atsiejama įvairių ugdymo proceso dalyvių atsakomybė vertinant

ir įgyvendinant savo kompetencijas. Įtraukti tėvus ir vaikus į pagalbos organizavimo procesą, situacijos vertinimą, pagalbos modelio, strategijos kūrimą ir įgyvendinimo procesą turi tapti norma.

M. Teresevičienė, G. Gedvilienė (1999) teigia, kad mokykla ir tėvai susieti tam tikrais ryšiais, todėl kiekvienas jų turi mokėti bendrauti, spręsti problemas, dalytis su kitais patirtimi. Tėvų dalyvavimas ugdymo institucijoje, sprendžiant ugdymo(si) problemas, gali būti trijų krypčių: *paralelinis* (kai tėvai yra „šalia“ vaiko mokymosi proceso); *epizodinis* (atspindintis pačius įvairiausius tėvų poreikius ir interesus); *sinchroninis* (grįstas nuolatine, bendradarbiaujančia tėvų ir pedagogų sąveika vaikų mokymosi procese). Kaip nevienodas tėvų dalyvavimas ugdymo procese, taip ir tėvų lūkesčiai skirtingi.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo leidinyje „Jūsų vaikas – ikimokyklinukas“ (2015) teigiama, kad tėvų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui yra nevienodi. Vieni tėvai iš ugdymo įstaigos tikisi, kad bus plėtojami vaiko gabumai ir talentai, kiti labiau pageidauja, kad būtų gera vaiko savijauta, dar kitiems svarbiausia – padėti vaikui įveikti įvairius bendravimo su bendraamžiais sunkumus ar įveikti įvairius kalbos ar kalbėjimo sutrikimus, t. y. ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vaikui bus suteikta profesionali pagalba.

Anot A. Juodaitytės ir kt. (2009), tėvams kartais labiau rūpi vaiko priežiūros, o ne jo ugdymo kokybės pobūdis ar naujos žinios, kuriomis grindžiamas vaikų, kaip naujos kartos, ugdymas(is). Tuomet kartų kultūrų konfliktas, siekiant ikimokyklinio ugdymo kokybės, į kurį įsitraukia tėvai, pedagogai, vadovai ir kitos visuomenės suinteresuotos grupės, kartais tampa neišvengiamas, bet ir provokuojantis. Kitas svarbus veiksnys, lemiantis aktyvesnį tėvų įsitraukimą į vaiko ugdymą bei bendradarbiavimą su pedagogais, pasak J. L. Epstein (2008), vyksta tada, kai kyla tam tikrų ugdymosi sunkumų ar elgesio problemų. Tuomet šeima turi domėtis vaiko pasiekimais, ugdymosi būdais, tam, kad padėtų įveikti ugdymosi sunkumus. Tame procese svarbi abiejų pusių (tėvų ir pedagogų) partnerystė.

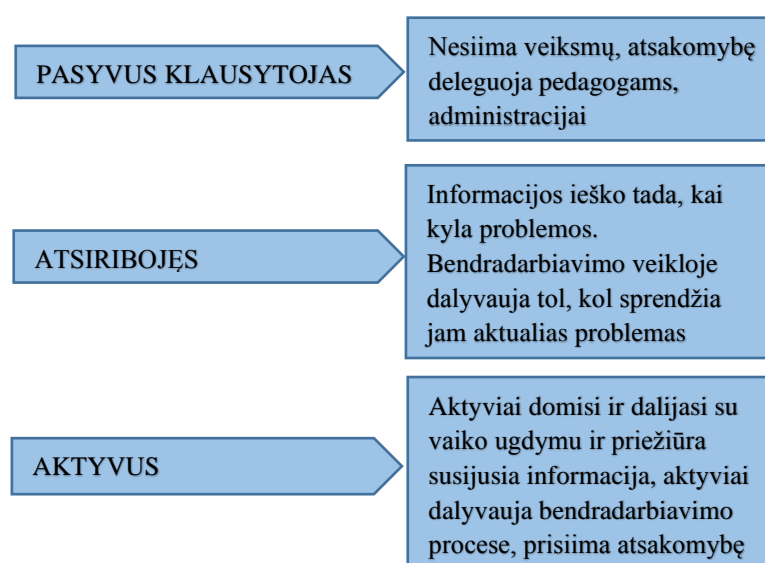
Lietuvos Respublikos Šeimos stiprinimo įstatyme (2017) pažymima, kad „pagalba ir parama šeimai teikiama tikslingai, atsižvelgiant į jos poreikius, skatinant šeimos pastangas pačiai savarankiškai veikti (...); su šeimomis susiję klausimai sprendžiami bendradarbiaujant su šeimomis (...); tėvai ir globėjai rūpinasi vaikų ir globotinių religiniu ir doroviniu auklėjimu, renkasi jų ugdymo formą pagal savo įsitikinimus, jeigu tai neprieštaruja teisėtiems vaiko interesams; (...) priimant sprendimus ar imantis bet kokių veiksmų, susijusių su parama ar pagalba šeimai, atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus“ (str. 3).

Leidinyje „Ankstyvojo ugdymo ir priežiūros kokybės klausimai: Jungtinė Karalystė (Anglija)“ (*Quality Matters in Early Childhood Education and Care: United Kingdom (England)*, 2012) kalbama apie ankstyvąjį vaikų švietimą, kur tėvų ir bendruomenės bendradarbiavimas gali

padėti nenutrūkstamame vaiko raidos procese, tai didina auklėjimo ir mokymo kokybę šeimoje bei formuoja ankstyvą ir nuoseklų šeimos požiūrį į ugdymą ypač socialiai jautriose šeimose arba jaunų tėvų šeimose. Leidinyje siūlomos kelios galimybės, padėsiančios stiprinti tėvų ir bendruomenės įsitraukimą: naujų bendradarbiavimo metodų aptarimas, šeimos ir vaiko poreikių tenkinimas, atsižvelgiant į tėvų nuomonę ir požiūrį, bendravimo įgūdžių tobulinimas.

R. Breidokienė, S. Ignatovičienė (2015) teigia, kad Lietuvoje probleminių ar socialinės rizikos šeimų, kuriose augantys vaikai dažnai patiria nepriežiūrą, įvairių formų smurtą, skaičius išlieka stabiliai didelis. Vieną iš būdų, kaip padėti šioms šeimoms, autorės siūlo – ugdyti jų tėvystės įgūdžius, mokyti veiksmingesnių būdų bendrauti su vaikais, reaguoti į vaikų poreikius ir sudaryti sąlygas sėkmingai vaiko raidai. Ikimokyklinė ugdymo įstaiga, teikdama informacinę švietimo pagalbą, gali prisidėti prie kryptingo ir veiksmingo vaiko ugdymo. Pasak H. S. Lonczak (2019), labai svarbi yra pozityvi tėvystė, kur tėvai palaiko sveiką vaiko augimą ir vidinę dvasią būdami mylimi, palaikantys, tvirti, nuoseklūs ir įsitraukę. Tokie tėvai ne tik praneša apie savo lūkesčius, bet ir praktikuoja tai, ką jie skelbia, būdami teigiamais pavyzdžiais savo vaikams. Toks pozityvus tėvų įsitraukimas, tėvų lūkesčių išsakymas sukuria palankią vaikui aplinką tiek šeimoje, tiek ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje.

„Ugdymo kokybę garantuoja pedagogų ir tėvų partneryste pagrįstas ikimokyklinis ugdymas. Tai įvyksta, kai abi pusės: tėvai ir pedagogai, yra suinteresuotos ir aktyvios“ (Juodaitytė ir kt. 2009, p. 16). Autorės teigia, kad skirtingo pagal dalyvavimo aktyvumą tipo tėvams aktuali skirtingo pobūdžio informacija ir išskiria būdingiausias tėvų tipus pagal dalyvavimo aktyvumą (žr. 5 pav.).

5 pav. Tėvų tipai pagal dalyvavimo aktyvumą (pagal Juodaitytę ir kt., 2009)

A. Juodaitytė ir kt. (2009) nurodo, kad tėvams, kurie yra „pasyvūs klausytojai“, aktualu formali informacija, tėvų tipui, kurie yra „atsiriboję“ – svarbi probleminė informacija, o „aktyvaus“ tipo tėvams aktuali savaiminė informacija. Autorės, analizuodamos empirinio tyrimo „Gyventojų informavimo apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą būklę ir patirtis“ duomenis, atskleidė, kad pagal komunikacijos pobūdį tėvai norėtų būti informuojami ir raštu, ir žodžiu. Bet didesnė dalis tėvų daugiau norėtų gauti informacijos žodžiu. Tai, anot autorių, rodo, kad didžioji dauguma tėvų yra aktyvūs vartotojai ir jiems nėra patogesni pasyvūs (raštu) informacijos teikimo būdai.

L. Lara ir M. Saracosti (2019) iš atlikto tyrimo (*Effect of Parental Involvement on Children's Academic Achievement in Chile*) rezultatų, padarė išvadą, kad ugdymo procese pagal tėvų dalyvavimo pobūdį (namuose, mokykloje ir per vaikų, mokytojų ir mokyklos susitikimus), egzistuoja trys skirtingi tėvų dalyvavimo laipsniai – aukštas, vidutinis ir žemas. Nuo tėvų įsitraukimo laipsnio priklauso vaikų akademiniai pasiekimai. Kuo daugiau tėvai domėsis ir įsitrauks į vaiko ugdymą, tuo kokybiškesnis bus ugdymo procesas ugdymo įstaigoje.

Anot A. Kovienės (2017), tarptautiniai tyrimai (PISA) rodo, kad lietuviai – vieni mažiausiai į vaikų ugdymą įsitraukiančių tėvų Europoje. Lietuvą lenkia ne tik Skandinavijos, Vakarų Europos šalys, bet ir kaimyninės – Latvija, Estija ir Lenkija. Tėvai neretai ne tik neskiria pakankamai dėmesio savo atžaloms, bet kartais net nesuvokia, kokią įtaką jie daro vaiko mokslo pasiekimams, asmenybės ugdymui.

Leidinyje „Pasaulis vaikui: ugdymo realijos ir perspektyvos“ (2014) apie tėvų ir mokyklos bendradarbiavimą, pateikiama kelių autorių nuomonė: R. Želvys (2003) teigia, kad „tėvai – pati gausiausia ir įtakingiausia su mokykla susijusi, arba vidinė, interesų grupė“, kiti autoriai M. Gutauskas (2010), Sh. Sharanas, I. G. Ch. Tanas (2013) nurodo, kad „sėkmingai bendradarbiauti galima tik palaikant nuolatinį dialogą, kai tėvai ir vaikai yra nedalomas vienetasis, o ugdymas mokykloje yra neatsiejamas nuo ugdymo namuose (...)“. I. Jorutytė, A. Budreikaitė (2005), M. Bernsas (2009) ir kiti gerovės koncepcijos sekėjai bendradarbiavimo procese išskiria vaiko gerovės konceptą. Vaikas kryptingai, veiksmingai mokosi, kai darniai sutaria šeima ir mokykla, kai mokymasis namuose ir mokykloje vienas kitą papildo“ (*Pasaulis vaikui: ugdymo realijos ir perspektyvos*, 2014, p. 213).

„Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas padeda vaikui kryptingai ugdytis, o šeimai sėkmingai derinti darbo ir šeimos pareigas, todėl labai svarbu, kad šeima žinotų, kokias galimybes teikia ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas šio amžiaus vaikams, kada ir kur galėtų kreiptis dėl ugdymo pagal ikimokyklinio ir / ar priešmokyklinio ugdymo programas, švietimo pagalbos ar kitokių paslaugų, kurias šiuo metu teikia savivaldybės teritorijoje esančios įstaigos ar asmenys“

(Juodaitytė ir kt. 2009, p. 24). Informacinė švietimo pagalba neatsiejama nuo ugdymo, ji labai aktuali tėvams ir svarbi kokybiškai ugdymo įstaigos ir tėvų partnerystei.

Remiantis „Ikimokyklinio ugdymo kokybe“ (2012), informacinė švietimo pagalba tėvams išskiriama į dvi grupes:

- informacija susijusi su ugdymo struktūra, apibūdinanti ikimokyklinio ugdymo sistemą ar įstaigą (bendroji ikimokyklinio ugdymo informacija, ugdymo programa, vaikų skaičius grupėje, pedagogų išsilavinimas, profesionalumas, fizinė aplinka ir pan.);
- informacija susijusi su ugdymo procesu (ugdymo tikslai, uždaviniai, vaiko savijauta grupėje, vaiko sąveika su suaugusiais, bendraamžiais įstaigoje, ugdymo veiklos, iškilusios ugdymo ar elgesio problemos, adaptacija, informacija susijusi su vaiko pasiekimais ir gebėjimais ir pan.).

A. Juodaitytės ir kt. (2009) atlikto tyrimo „Gyventojų informavimo apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą būklė ir patirtis“ parodė, kokią aktualiausią informaciją bei kokią švietimo pagalbą iš ugdymo institucijos tikisi gauti tėvai. Tėvams svarbiausia gauti informaciją apie: vaiko gebėjimus, vaiko sveikatą, vaiko elgesį, vaiko bendravimą su draugais, vaiko maitinimą, vaiko bendravimą su pedagogais. Šis tyrimas parodė, kad tėvams aktualiausia informacija, kartu ir švietimo informacinės pagalbos pobūdis yra susijęs su ugdymo procesu.

D. Martišauskienės (2010) atliktame tyrime „Ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybės valdymo modeliavimas tiriant tėvų – vartotojų poreikius“ išskiria tėvų lūkesčius dėl vaikų ugdymo kokybės gerinimo. Čia kaip viena iš tėvams svarbiausių kategorijų pateikiama „ugdymo turinio ir proceso kokybė“. Prie šios kategorijos nurodomi šie tėvams svarbūs kriterijai: žinių, informacijos vaikui naujumas; ugdymo proceso organizavimo kokybė; vaiko ugdymas; visapusiškumas.

Remiantis minėtais tyrimais, galima teigti, kad tėvams svarbiausia informacija ir švietimo informacinės pagalbos pobūdis yra apie ugdymo procesą: kaip tame ugdymo procese jaučiasi vaikas, kokių gebėjimų vaikas įgijo, koks vaiko santykis su bendraamžiais ir suaugusiais.

A. Juodaitytė ir kt. (2018) teigia, kad ikimokyklinės įstaigos ir šeimos vaidmenys skirtingi, tačiau atsakomybę už kokybiškam ugdymui(si) būtinų sąlygų sudarymą šios institucijos turi dalytis tarpusavyje. Todėl labai svarbu, kad jų siekiai būtų tapatūs ar bent jau panašūs. „Geriausiai vertinamų ikimokyklinių įstaigų praktika liudija, jog tai pasiekama dialogo keliu, siekiant nuolatinės partnerystės su tėvais, padedant šeimai prižiūrėti ir kvalifikuotai ugdyti vaikus, kartu modeliuojant kokybiško ugdymo strategijas“ (p. 63).

Atliktame tyrime „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė“ (2009), tėvai ir pedagogai nurodė šias kokybiško ugdymo sritis (žr. 3 lentelę). Pedagogų ir tėvų nuomonės išdėstytos nuo didžiausios procentinės vertės iki mažiausios.

3 lentelė. **Tėvų ir pedagogų nuomonės apie kokybišką ugdymą** (pagal tyrimo „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė“ rezultatus, 2009)

Tėvų nuomonė	Pedagogų nuomonė
Gera vaiko priežiūra	Gera vaiko savijauta
Gera vaiko savijauta	Turiningas, į vaiką bei jo poreikius orientuotas ugdymo proceso organizavimas grupėje
Vaiką mylinti gera ir rūpestinga auklėtoja;	Gerai įrengta ugdymo įstaigos aplinka
Gerai vaiko pasiekimai	Gerai vaiko pasiekimai ir nuolat daroma pažanga;
Gerai įrengta ugdymo įstaigos aplinka	Geranoriški darbuotojų santykiai su tėvais

Tyrimas parodė, kad tėvai ugdymo kokybę labiau sieja su vaiko globa, tuo tarpu pedagogai – su vaiko ugdymu. Anot tyrėjų, manoma, kad tėvai nepakankamai gerai suvokia institucinio ugdymo funkcijas bei kokybiško ugdymo poveikį vaikui.

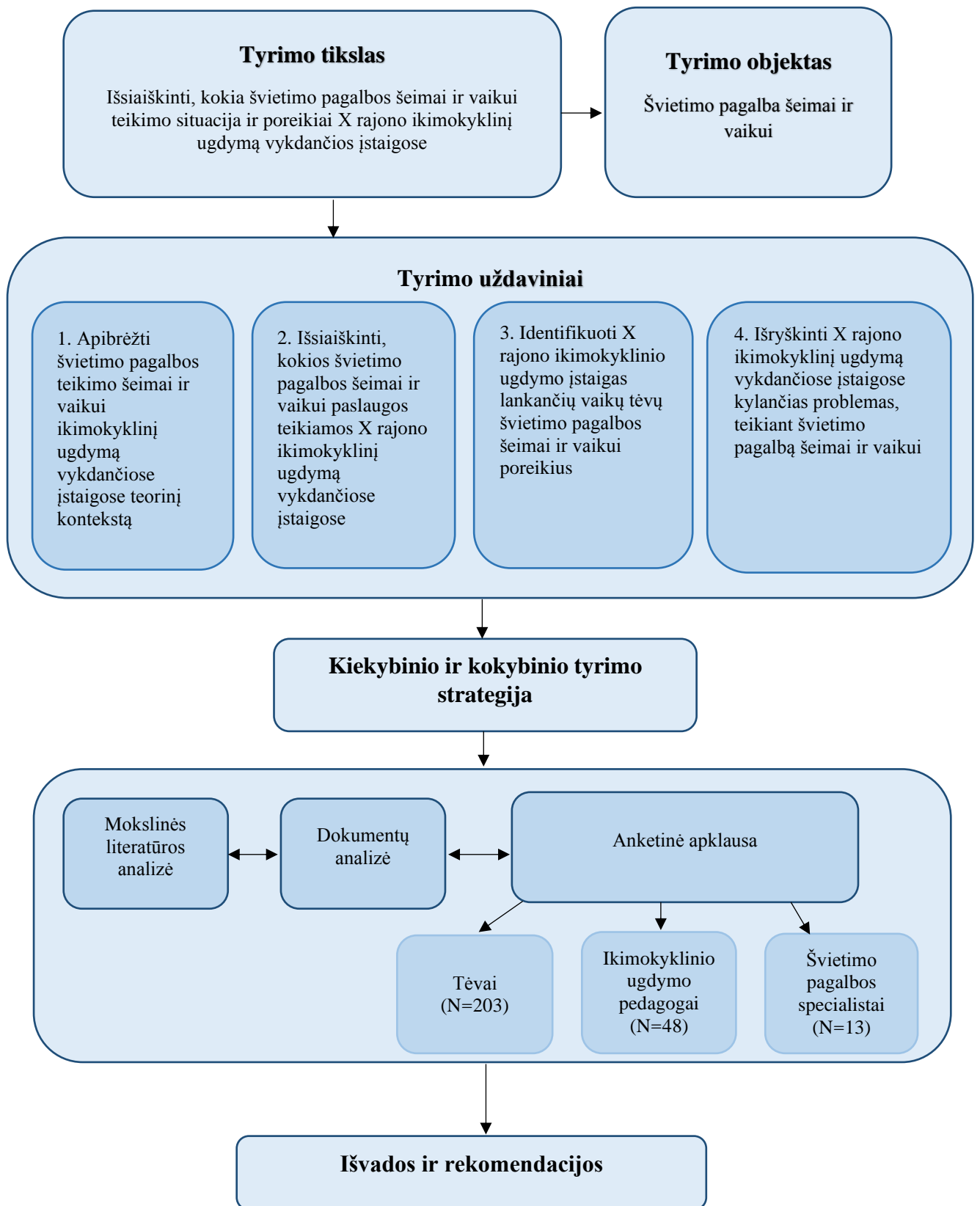
Apibendrinant galima teigti, kad švietimo pagalbos vaikui ir šeimai veiksmingumas priklauso nuo glaudaus tėvų ir pedagogų bendravimo ir bendradarbiavimo, kuris turi būti grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu, nuo pozityvios tėvystės įgūdžių stiprinimo, vaiko mokymosi aplinkos gerinimo namuose, nuo tėvų įsitraukimo į ugdymo įstaigos sprendimų priėmimo procesus ir kitas veiklas. Tėvai yra nuolatiniai pagalbininkai ugdymo procese bei ugdomosios aplinkos kūrime, jie turi būti tiesioginiais ugdymo proceso dalyviais, drauge su pedagogais sprendžiantys vaiko ugdymo turinio, rezultatų vertinimo klausimus, todėl ugdymo įstaigos švietimo pagalba šeimai ir vaikui užtikrina kokybišką ikimokyklinį ugdymą.

2. ŠVIETIMO PAGALBOS ŠEIMAI IR VAIKUI X RAJONO IKIMOKYKLINĮ UGDYMĄ VYKLANČIOSE ĮSTAIGOSE EMPIRINIS TYRIMAS

2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas

Ikimokyklinį, specialųjį ugdymą reglamentuojančių teisinių ir švietimo dokumentų, atliktų tyrimų apžvalga ir turinio analizė atskleidė, kad dažnai dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėse, nėra skiriamas pakankamas dėmesys kiekvienam vaikui, todėl sunkiau atpažįstami ir tenkinami vaikų ugdymosi poreikiai, nesudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiujų ugdymosi poreikių turintiems vaikams. Svarbiausi vaikų ugdytojai ir ugdymo proceso partneriai šiuolaikinėje ugdymo įstaigoje yra tėvai, su kuriais ikimokyklinio ugdymo auklėtojas tariasi dėl ugdymo tikslų, rezultatų, ugdymo proceso organizavimo. Kiekviena ugdymo įstaiga organizuoja ugdymo veiklas pagal savo ugdymo programą, kuri pritaikoma, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, individualų ugdymosi tempą. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai, tėvai, specialistai turi susitarti, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai priimtinausi. Tėvų įtraukimas į edukacines, kultūrinės, socialines ikimokyklinės įstaigos veiklas stiprina vaikų, tėvų ir pedagogų tarpusavio ryšį, didėja švietimo informacinės pagalbos veiksmingumas bei vaikų ugdymosi kokybė.

Siekiant išsiaiškinti, kaip tenkinamos teoriškai įvardytos švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptys, kaip ugdymo įstaigos tenkina individualius vaiko poreikius; kaip užtikrinama ugdymo įstaigos pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų ir šeimos dermė; kurios švietimo pagalbos sritys kelia daugiausia problemų ir yra tobulintinos, X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose 2020 m. vasario mėn. atliktas tėvų, ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų tyrimas. Tyrimo dizainą iliustruoja 6 paveikslas.

6 pav. Tyrimo dizainas

Tyrimo metodika. Empiriniam tyrimui atlikti pasirinktas anketinės apklausos metodas, kaip viena parankiausių kiekybinio ir kokybinio tyrimo strategija. Anketą, remiantis K. Kardelio (2007)

pateiktais nurodymais – ji turi būti motyvuota, klausimai konkretūs, o atsakymo variantai suprantami ir pan., parengtą šio darbo autorės, sudaro mišraus tipo klausimai, leidžiantys atlikti kiekybinę ir kokybinę tyrimo duomenų analizę.

Anketa susideda iš instrukcinio, demografinio ir diagnostinio blokų. *Instrukcinis* blokas skirtas tyrimo dalyviams susipažinti su atliekamu tyrimu, jo tikslu, pateikiama trumpa informacija apie švietimo pagalbos sritis, tyrimą atliekančiu asmeniu. Anketos *demografinis* blokas sudarytas iš klausimų, skirtų informacijai apie respondentų užimamas pareigas, darbo stažą, kvalifikacinę kategoriją, vaiko, kuris lanko ikimokyklinio ugdymo grupę, amžių surinkti. Šis blokas reikalingas apklausiamųjų socialiniams-demografiniams duomenims surinkti. *Diagnostinis* blokas skirtas respondentų – ikimokyklinio ugdymo pedagogų, tėvų, švietimo pagalbos specialistų – nuomonės susijusios su švietimo pagalbos šeimai ir vaikui klausimais, tyrimui. Siekiama išsiaiškinti: kokia švietimo informavimo pagalba teikiama X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose; kaip dažnai ji teikiama; kokiomis formomis informacija teikiama; kokia forma tėvams priimtinausia; kokia teikiama informacija tėvams aktualiausia; kokią informaciją tėvams teikia pedagogai, švietimo pagalbos specialistai; koku laiku ugdymo įstaigoje vyksta švietimo informavimas; su koku skaičiumi vaikų dirba pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai; kaip tenkinami vaiko poreikiai, pagalba vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, gabiems vaikams; kaip aktyviai pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai dalyvauja Vaiko gerovės komisijos veikloje; kokia yra švietimo pagalbos vaikui ir šeimai situacija įstaigose, ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų požiūriu; kokios švietimo pagalbos šeimai ir vaikui pasigenda tėvai ugdymo įstaigose.

Tyrimo etika. Tyrimas grindžiamas anonimiškumo principu, kai saugomas dalyvių bei tyrimo duomenų anonimiškumas. Konfidencialumo principas – klausimyne nėra nereikalingos informacijos, leidžiančios atpažinti tyrime dalyvavusį asmenį. Tiriamieji informuoti apie tyrimo rezultatų apibendrintą statistinį skelbimą. Geranoriškumo principas užtikrintas klausimyno teiginiais, kurie pateikti pagarbiu stiliumi, nesudaro prielaidų respondentams prarasti privatumą (pagal Cohen ir kt., 2000). Tyrimo dalyviams užtikrintas laisvanoriškas dalyvavimas tyrime. Prieš pateikiant klausimyną, tiriamieji buvo informuoti, jog jų dalyvavimas apklausoje yra asmeninis apsisprendimas ir jie gali nedalyvauti tyrime arba nutraukti dalyvavimą bet kuriuo tyrimo metu.

Tyrimo organizavimas. Anketa, skirta ikimokyklinio ugdymo pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams, sukurta internetiniame tinklapyje www.manoapklausa.lt. Rengiantis apklausai, telefonu su ugdymo įstaigų administracijos atstovais susitarta dėl galimybės atlikti ir gavus sutikimą, nuoroda išsiųsta į 11 X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių ugdymo įstaigų. Įstaigos atrinktos pagal rajono savivaldybės pateiktus 2019–2020 metų švietimo įstaigų vykdomų programų duomenis: 3 gimnazijos, 1 pagrindinė mokykla, 2 daugiafunkciai centrai, 1 mokykla –

darželis, 4 lopšeliai – darželiai. Pagal X rajono savivaldybės veiklos planą, 2019–2020 mokslo metais X rajono 57 ikimokyklinio ugdymo grupėse mokosi 990 ikimokyklinio amžiaus ugdytinių. Analizuojant minėtų X rajono savivaldybės švietimo įstaigų strateginiuose planuose pateiktus duomenis, ikimokyklinį ugdymą vykdančiose ugdymo įstaigose dirba 15 švietimo pagalbos specialistų (logopedų ir specialiųjų pedagogų). Iš švietimo pagalbos specialistų buvo nuspręsta tyrime apklausti tik logopedus ir specialiuosius pedagogus, nes X rajone ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nėra psichologų, tiflopedagogų, surdopedagogų, tik keliose ugdymo įstaigose dirba socialiniai pedagogai bei judesio korekcijos pedagogai. Taigi pasirinkta didžiausia švietimo pagalbos specialistų imtis. Dėl ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų užimtumo, buvo užpildytos 48 ikimokyklinio ugdymo pedagogų anketos ir 13 švietimo pagalbos specialistų anketų. Apklausti 203 tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinio ugdymo grupes. Tėvai apklausti, vadovaujantis patogiosios atrankos būdu, jiems pateiktos spausdintos anketos. Atrankos kriterijai respondentams formuluojami nebuvo. Atsakinėdami į anketos klausimus, respondentai galėjo pasirinkti jiems patogų laiką, jų niekaip neveikė nei apklausėjas, nei aplinka.

Tyrimo rezultatams apdoroti naudota programa Microsoft Office Excel 2013, taikyti statistinių duomenų apdorojimo metodai (statistinis grupavimas, lyginamoji analizė, vidurkių skaičiavimas) bei atlikta kokybinė duomenų analizė.

Tyrimo dalyvių pristatymas. Tyrime dalyvavę ikimokyklinio ugdymo pedagogai pažymėjo duomenis, kuriais remiantis suformuota apibendrinamoji ikimokyklinio ugdymo pedagogų socialinė-demografinė charakteristika (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. **Ikimokyklinio ugdymo pedagogų socialinė-demografinė charakteristika (N=48)**

Demografinis blokas		Respondentai	%
Pedagoginis darbo stažas	Iki 4 metų	7	14,6
	5 – 9 metų	7	14,6
	10 – 25 metų	14	29,2
	Daugiau kaip 25 metai	20	41,7
Kvalifikacija	Mokytojas	15	31,3
	Vyresnysis mokytojas	29	60,4
	Mokytojas metodininkas	4	8,3
	Mokytojas ekspertas	-	-

Ikimokyklinio ugdymo pedagogų demografinių duomenų analizė parodė, kad didžiausią dalį apklausoje dalyvavusių respondentų sudaro pedagogai, kurių pedagoginis darbo stažas daugiau kaip 25 metai. Tarp tyrime dalyvavusių ikimokyklinio ugdymo pedagogų didžioji dauguma apklaustųjų yra įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Kita respondentų grupė – švietimo pagalbos specialistai, kurių socialinė-demografinė charakteristika pateikiama 5 lentelėje.

5 lentelė. Švietimo pagalbos specialistų socialinė-demografinė charakteristika (N=13)

Demografinis blokas		Respondentai	%
Specialistas	Logopedas	8	61,5
	Specialusis pedagogas	1	7,69
	Logopedas-specialusis pedagogas	4	30,8
Darbo stažas	Iki 4 metų	-	-
	5 – 9 metų	-	-
	10 – 25 metų	11	84,6
	Daugiau kaip 25 metai	2	15,4
Kvalifikacija	Pagalbos mokiniui specialistas	-	-
	Vyresnysis pagalbos mokiniui specialistas	7	53,8
	Pagalbos mokiniui specialistas metodininkas	6	46,2
	Pagalbos mokiniui specialistas ekspertas	-	-

Remiantis 5 lentelėje pateikta švietimo pagalbos specialistų socialine–demografinė charakteristika, matyti, kad didžiąją dalį sudaro logopedai, dalis iš jų (30,8%) dirba ir specialiaisiais pedagogais. Tiriameji turi pakankamai didelį darbo stažą, daugiausia jų – nuo 10 iki 25 metų. Tyrime dalyvauja ir turintys daugiau kaip 25 metų darbo stažą. Respondentų kvalifikacinės kategorijos – vyresnieji pagalbos mokiniui specialistai bei pagalbos mokiniui specialistai metodininkai.

Remiantis bendra švietimo pagalbos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų demografinių duomenų analize, galime daryti prielaidą, kad šiame tyrime dalyvauja kompetentingi, aukštos kvalifikacijos ir turintys nemenkos pedagoginio darbo patirties ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai.

Iš tyrime dalyvavusių tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinio ugdymo grupes, 17 (8,4%) auginantys 1–2 metų; 89 (43,8%) – 3–4 metų ir 97 (47,8%) – 5–6 metų amžiaus vaikus. Iš 203 tyrime dalyvavusių tėvų 81 (39,9%), kurių vaikai turi specialiųjų ugdymosi poreikių ir kurių vaikams švietimo įstaigoje teikiama specialioji pedagoginė pagalba; 25 (12,3%) tėvai, kurių vaikams nėra ugdymo įstaigoje teikiama specialioji pedagoginė pagalba, bet tėvų nurodoma, kad reikalinga. Taigi anketinėje apklausoje dalyvavo 106 (52,2%) tėvai, kurių vaikai turi specialiųjų

ugdymosi poreikių. Tai galime teigti, kad specialiosios pedagoginės pagalbos teikimas aktualus nemažai daliai respondentų.

2.2. Švietimo informacinės pagalbos teikimas ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose

Kaip buvo paminėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 12), švietimo informacinė pagalba ugdymo įstaigoje yra viena iš penkių švietimo pagalbos sričių. Nesant abipusio informavimo ryšio, nukenčia ugdymo proceso kokybė, ugdymo rezultatai, todėl neatliepiamas tėvų poreikis, netinkamai įgyvendinama įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kokia švietimo informavimo pagalba teikiama ugdymo įstaigose; kokiomis formomis informacija teikiama; kokia forma tėvams priimtinausia; kaip dažnai ji teikiama; kokia teikiama informacija tėvams aktualiausia; kokią informaciją tėvams teikia pedagogai, švietimo pagalbos specialistai; koku laiku ugdymo įstaigoje vyksta švietimo informavimas.

Ikimokyklinio ugdymo pedagogų tyrimų rezultatų analizė parodė (žr. 6 lentelę), kad dažniausiai naudojami tokie švietimo informacinės pagalbos būdai: švietimo pagalbos specialisto konsultacijos, grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje. Rečiausiai vyksta konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų tėvai ir pan.).

6 lentelė. **Pedagogų nuomonės apie teikiamus švietimo informacinės pagalbos būdus ugdymo įstaigoje pasiskirstymas (N=48)**

Švietimo informacinės pagalbos būdai	Respondentai	%
Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos	44	91,7
Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje	43	89,6
Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais	36	75
Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose	36	75
Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams	35	72,9
Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas)	33	68,8
Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas	26	54,2
Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų tėvai ir pan.)	16	33,3

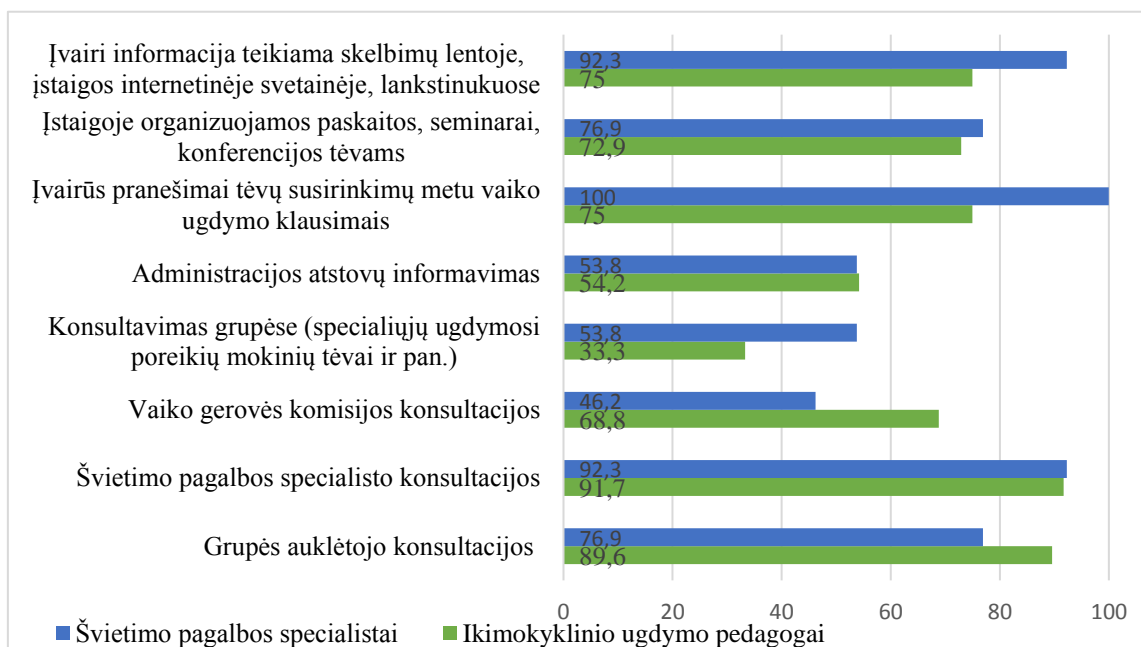
Pedagogų nuomone, švietimo informacinė pagalba dažniausiai tėvams teikiama tų specialistų, kurie tiesiogiai dirba su vaiku, yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, t. y. grupės auklėtojas ir švietimo pagalbos specialistas. Kaip parodyta 7 lentelėje, panašią nuomonę išreiškė ir švietimo pagalbos specialistai – dažniausiai įstaigose tėvams yra teikiamos švietimo pagalbos specialisto ir grupės auklėtojo konsultacijos. Dar vienas ir dažnai naudojamas švietimo

informacinės pagalbos būdas – įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais.

7 lentelė. Švietimo pagalbos specialistų nuomonės apie teikiamus švietimo informacinės pagalbos būdus ugdymo įstaigoje pasiskirstymas (N=13)

Švietimo informacinės pagalbos būdai	Respondentai	%
Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais	13	100
Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose	12	92,3
Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos	12	92,3
Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje	10	76,9
Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams	10	76,9
Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų tėvai ir pan.)	7	53,8
Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas	7	53,8
Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas)	6	46,2

Tyrimo rezultatų analizė parodė, kad ugdymo įstaigose švietimo informacinė pagalba tėvams teikiama pakankamai įvairiais būdais – tiek konsultavimas grupėse, tiek individualios grupės auklėtojo ar švietimo pagalbos specialisto konsultacijos. Respondentų (ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų) nuomonės pasiskirstymas procentais pagal švietimo informacinės pagalbos būdus pateiktas 7 paveiksle.

7 pav. Respondentų nuomonių pasiskirstymas pagal švietimo informacinės pagalbos būdus, %

Galima teigti, kad pedagogai ir specialistai kryptingai įgyvendina švietimo pagalbos teikimo tikslą – „padėti tėvams (globėjams) veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką“ (Dėl

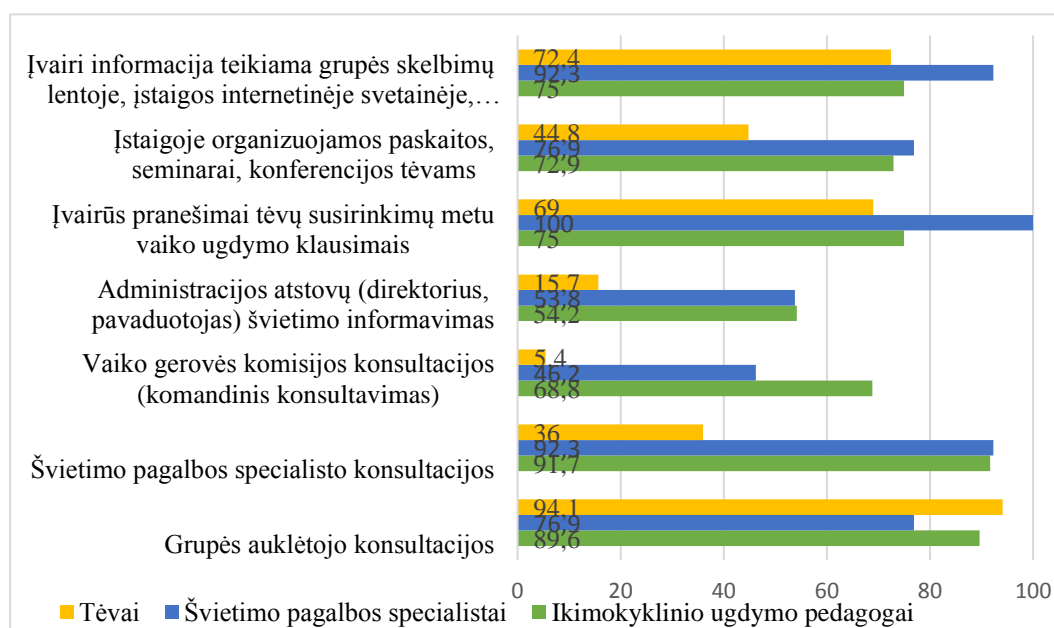
Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaikų namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo, 2004, str. 3), konsultuodami tėvus švietimo ir ugdymo klausimais.

Tėvų tyrimų rezultatų analizė švietimo informacinės pagalbos srityje parodė, kad dažniausiai ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose yra teikiamos grupės auklėtojo konsultacijos bei informacija grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Tėvų nuomonės apie teikiamus švietimo informacinės pagalbos būdus ugdymo įstaigoje pasiskirstymas (N=203)

Švietimo informacinės pagalbos būdai	Respondentai	%
Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje	191	94,1
Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose	147	72,4
Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais	140	69
Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams	91	44,8
Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos	73	36
Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas	32	15,7
Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas)	11	5,4

Kaip ikimokyklinio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, taip ir tėvai išskiria tėvų susirinkimus, kurių metu skaitomi pranešimai vaiko ugdymo klausimais. Tėvų nuomone, rečiausiai įstaigose teikiamos – vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas). Šio švietimo informacinės pagalbos būdo įvertinimas procentais gerokai skiriasi nuo ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų įvertinimo. Respondentų (ikimokyklinio ugdymo pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų ir tėvų) nuomonės pasiskirstymas procentais pagal švietimo informacinės pagalbos būdus pateiktas 8 paveiksle.

8 pav. Respondentų nuomonių pasiskirstymas pagal švietimo informacinės pagalbos būdus, %

Respondentų nuomonės pasiskirstymas pagal švietimo informacinės pagalbos būdus rodo, kad trys sritys – *grupės auklėtojo konsultacijos; informacija grupės skelbimų lentoje, internetinėje svetainėje; pranešimai susirinkimų metu* – visų tyrimo dalyvių pasiskirsto gana panašiai. Didžiausias nuomonių nesutapimas pastebimas šiose srityse: *administracijos atstovų informavimas, Vaiko gerovės komisijos konsultacijos bei švietimo pagalbos specialisto konsultacijos*. Pastarasis srities įvertinimas tėvų atžvilgiu galimas todėl, kad didžioji dalis tėvų negauna švietimo pagalbos specialisto konsultacijų, nes jų vaikams ugdymo įstaigoje nėra teikiama specialioji pedagoginė pagalba (60%) – tą atskleidė tėvų tyrimo duomenys (žr. p. 33). Švietimo pagalbos specialistai bei Vaiko gerovės komisija teikia konsultacijas tik tiems tėvams, kurių vaikams reikalinga specialioji pedagoginė pagalba, kitai daliai tėvų tokios konsultacijos nereikalingos. Galima daryti prielaidą, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai, ugdydami vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, tariasi ir bendradarbiauja su specialistais ir Vaiko gerovės komisija.

Pakankamai retas administracijos atstovų informavimas tėvams galimas todėl, kad visą reikalingą švietimo informavimą tėvai gauna iš ikimokyklinio ugdymo pedagogo ar švietimo pagalbos specialisto ar įvairių kitų šaltinių (skelbimų lentos grupėje, įstaigos internetinės svetainės, seminarų, konferencijų metu ar kt.). R. J. Marzano ir kt. (2011) pateikia JAV Senato komiteto ataskaitą, kurioje teigiama, kad mokyklos vadovas laikomas svarbiausiu ir įtakingiausiu asmeniu ugdymo įstaigoje ir jo, kaip lyderio, gebėjimai lemia palankią ugdymo įstaigos aplinką, gerą atmosferą, pedagogų profesionalumo lygį ir daugelį kitų veiklos veiksnių. Vadinasi, administracijos atstovų (vadovo ir pavaduotojo) indėlis pagalbos šeimai ir vaikui srityje yra labai svarbus ir reikšmingas, tai formuoja palankų tėvų požiūrį ir skatina glaudesnę ugdymo partnerių bendradarbiavimą.

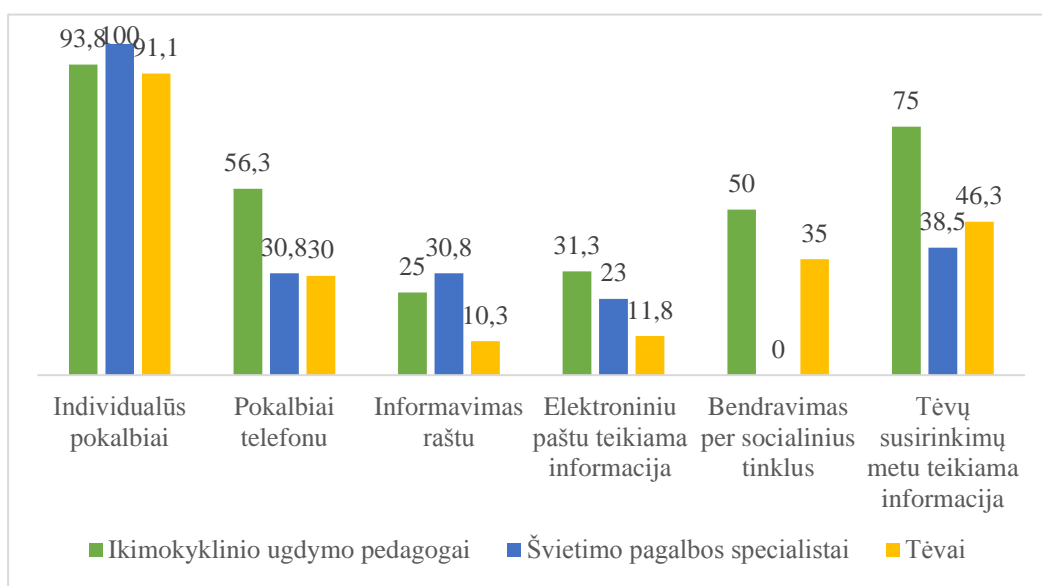
Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kokiomis formomis ugdymo įstaigose teikiama informacija tėvams, pedagogų ir specialistų požiūriu ir kokia forma gaunama informacija tėvams yra priimtinausia. Išsiaiškinta, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai švietimo informaciją apie ugdytinį, jo pasiekimus dažniausiai teikia individualių pokalbių metu (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. **Švietimo informavimo formos ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų požiūriu, N=61 (%)**

Švietimo informavimo formos	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai (N=48)	Švietimo pagalbos specialistai (N=13)
Individualūs pokalbiai	45 (93,8 %)	13 (100%)
Pokalbiai telefonu	27 (56,3%)	4 (30,8%)
Informacija raštu	12 (25%)	4 (30,8%)
Elektroniniu paštu teikiama informacija	15 (31,3%)	3 (23%)
Bendravimas per socialinius tinklus	24 (50%)	-
Tėvų susirinkimų metu teikiama informacija	36 (75%)	5 (38,5%)

Kaip matyti iš 9 lentelės, kita dažniausiai ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų teikiama švietimo informavimo forma yra tėvų susirinkimų metu teikiama informacija. Kaip pastebėta, be individualių pokalbių, pedagogai pakankamai dažnai naudoja įvairias kitas informavimo formas – informavimas, pasitelkiant socialinius tinklus, pokalbius telefonu. Švietimo pagalbos specialistai nėra pakankamai aktyvūs informavimo formų įvairovei. Galima daryti prielaidą, kad specialistų veikla yra daugiau susijusi su individualia pagalba ugdytiniui, individualiu informavimu, konsultavimu apie ugdymosi pasiekimus ar iškilusias problemas, t. y. informavimas susijęs su ugdymo procesu. Ikimokyklinio ugdymo pedagogų teikiama informacija yra susijusi ne tik su ugdymo procesu, bet ir su ugdymo struktūra, švietimo informavimu, kurią galima teikti visai grupei įvairiomis formomis – per socialinius tinklus ar tėvų susirinkimų metu. Galima daryti prielaidą, kad ikimokyklinį ugdymą teikiančios įstaigos išbando įvairias informavimo galimybes, atsižvelgia į teikiamos informacijos pobūdį ir atitinkamai stengiasi parinkti visoms pusėms priimtinausias formas.

Aiškinantis, kokia forma gaunama informacija tėvams būtų priimtinausia, nustatyta, kad kaip ir pedagogai bei specialistai, tėvai priimtinausiomis informavimo formomis laiko individualius pokalbius ir tėvų susirinkimų metu gaunamą informaciją (individualius pokalbius renkasi 91,1%, tėvų susirinkimų metu gaunamą informaciją – 46,3% respondentų). Tai atliepia A. Juodaitytės ir kt. (2009), atliktų tyrimų rezultatus, pateiktus šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 26), kad tėvams yra priimtinesnė informacija gauta žodžiu. Mažiausiai priimtina informavimo forma tėvams yra informavimas raštu (10,3%). Respondentų (ikimokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų) nuomonės pasiskirstymas procentais pagal švietimo informavimo formas pateikta 9 paveiksle.

9 pav. Respondentų nuomonių pasiskirstymas pagal švietimo informavimo formas, %

Palyginus šių trijų respondentų grupių atsakymų rezultatus, galima teigti, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai švietimo informavimui renkasi įvairias ir tėvams priimtinas formas, kurios procentiškai nedaug skiriasi visų tyrimo dalyvių.

Pagal „Ikimokyklinio ugdymo metodines rekomendacijas“ (2015), šeimų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui nevienodi. Vieniems tėvams aktualu, kad vaikas būtų kokybiškai ugdomas, kad būtų plėtojami jo gabumai ir talentai, kiti tėvai iš ugdymo įstaigos labiau tikisi meilės vaikui ir geros vaiko savijautos, dar kiti tikisi pagalbos, įveikiant vaiko socialines ir pažinimo problemas. Informacijos aktualumas tėvų atžvilgiu taip pat nevienodas. Į klausimą tėvams, *ar informacija, kurią gauna ugdymo įstaigoje yra jiems aktuali ir naudinga* – 93,6% respondentų nurodė, kad gaunama informacija *visada yra naudinga* ir 5,9% nurodė, kad *iš dalies naudinga*. Galima teigti, kad pedagogai geba atrinkti tėvams reikšmingą ir aktualią informaciją, parenka pagal vaikų problemas ir tėvų rekomendacijas, atviras naujovėms, pasikeitimams.

Tyrimu aiškintasi švietimo informacinės pagalbos klausimai: kokia informacija tėvams yra aktualiausia ir kokią informaciją tėvams teikia pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, ar sutampa šių trijų tiriamųjų grupių nuomonės švietimo informavimo srityje. Duomenys apie pedagogų ir specialistų teikiamos informacijos aktualumą tėvų požiūriu pateikti 10 lentelėje.

10 lentelė. **Pedagogų ir specialistų teikiamos informacijos aktualumas: tėvų požiūris (N=203)**

Kategorija	Subkategorija	Iliustruojantys teiginiai	Skaičius
Fiziologiniai veiksniai	Mityba	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ar valgo tiekiamą maistą? (4) ▪ (...) mityba (3) ▪ (...) maitinimas (1) 	8
	Miegas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) miega (4) 	4
	Sveikata	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bendra fizinė savijauta, būklė ugdymo įstaigoje (1) ▪ (...) sveikata (...) (5) ▪ (...) nelaimingus atsitikimus (1) 	7
Socialiniai veiksniai	Bendravimas su bendraamžiais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bendravimas su grupės draugais (21) ▪ Kaip sutaria su kitais vaikais (2) ▪ (...) socializacija grupėje (2) ▪ Tarpusavio santykius su draugais (1) ▪ Bendravimo įgūdžiai (...) (1) ▪ (...) integravimasis į komandinę veiklą (1) ▪ Apie vaiko socialinius įgūdžius (1) ▪ (...) draugystės su kitais bendraamžiais (1) ▪ (...) elgesys su bendraamžiais (2) 	32
	Bendravimas su suaugusiais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koks jo bendravimas su auklėtoja (1) ▪ (...) santykiai su auklėtojomis (1) 	2
Ugdymosi ir emociniai veiksniai	Pasiekimai ir pažanga	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) pasiekimai (63) ▪ (...) individualius pasiekimus (1) ▪ Apžiūriu vaiko atliktas užduotis, dailės darbelius ir sužinau kaip sekasi (1) ▪ (...) ugdymosi rezultatai (1) ▪ (...) kokią pažangą padarė (...) (3) ▪ Apie vaiko pažangą (12) ▪ Apie vaiko tobulėjimą (5) ▪ (...) savarankiškumas (1) 	87

10 lentelės tęsinys 41 puslapyje

10 lentelės tęsinys

	Gebėjimai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) gebėjimai“ (6) ▪ Kas vaikui labiausiai sekasi (4) ▪ Kaip sekasi vykdyti užduotis (...) (1) ▪ Ar vaikas gerai formuoja savo gebėjimus (1) ▪ (...) sekasi žaisti (1) ▪ (...) saviraiška (1) ▪ (...) gabumai (...) (1) ▪ (...) mąstymo ypatybės (...) (1) ▪ (...) interesai (...) (1) ▪ Apie raidą (...) (5) ▪ Ar jo sugebėjimai atitinka bendraamžių (1) ▪ kaip sekėsi su logopede (5) ▪ (...) vaiko kalba (1) 	29
	Ugdymosi problemos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) iškilusios problemos (9) ▪ Kas nesiseka (...) (2) ▪ Kokius sunkumus patiria (...) (2) ▪ (...) nepavykę darbai (...) (1) ▪ (...) ugdymosi sunkumai, nesėkmės (2) ▪ (...) probleminės sritys (...) (1) ▪ (...) galimi sutrikimai (...) (1) 	18
	Ugdymo turinys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) ugdymas (...) (12) ▪ (...) įgytas žinias, darbelius, piešinius (3) ▪ Ką naujo išmoko (3) ▪ Kaip jam šiandien sekėsi (5) ▪ (...) apie vaiko veiklą (...) (2) ▪ (...) piešia, vaidina, sportuoja (...) (1) ▪ (...) fizinę ir meninę veiklą (...) (1) ▪ Ką veikė (4) ▪ (...) užimtumas (...) (2) 	33
	Elgesys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) vaiko elgesys (33) ▪ (...) drausmė (1) ▪ Ar klausė, ar buvo geras (...) (2) ▪ (...) elgesio problematika (1) ▪ Ar vaikas dalyvauja grupės užsiėmimuose (1) ▪ (...) vaiko aktyvumą (...) (1) ▪ (...) poelgius, veiksmus įvairiose situacijose (1) 	40
	Emocinė būsena	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emocinė, psichologinė savijauta, būklė ugdymo įstaigoje (1) ▪ Emocinė būklė darželyje (...) (8) ▪ Kaip jaučiasi įstaigoje (7) ▪ (...) gebėjimą adaptuotis ugdymo procese (1) ▪ (...) nuotaika (2) ▪ (...) emocijos (2) 	21
Tėvų įsitraukimas į ugdymo procesą	Patarimai tėvams ugdymo klausimais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Specialisto patarimas, kaip galėčiau savo vaikui padėti (1) ▪ Kaip dirbti su vaiku namuose (2) ▪ Ką reiktų tobulinti, užsiimant su vaiku kartu (3) ▪ (...) saviugdos klausimai (...) (1) ▪ (...) auklėtojų pastebėjimai (...) (1) ▪ Ko dar reiktų išmokti (...) (4) ▪ (...) problemų sprendimo būdus (...) (2) ▪ Į ką reiktų atkreipti dėmesį (...) (1) ▪ (...) patarimai, palaikymas (...) (1) 	16

Atlikta turinio analizė parodė, kad tėvams aktualiausia informacija yra susijusi su ugdymosi veiksniais: pasiekimai ir pažanga, gebėjimai, ugdymo turinys, ugdymosi problemos, emocijos, elgesys: „(...) individualūs pasiekimai; ugdymosi rezultatai; kokią pažangą padarė; kas vaikui

labiausiai sekasi; ką naujo išmoko; ar klausė, ar buvo geras; ar vaikas dalyvauja grupės užsiėmimuose; kokius sunkumus patiria; emocijų būklė, iškilusios problemos (...)“.

Dažį respondentų domina klausimai susiję su fiziologiniais veiksniais: vaiko miegas, mityba, sveikata. Tai klausimai susiję su vaiko priežiūra. Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad tėvų įsitraukimo į ugdymą klausimai tyrimo dalyviams nėra aktualūs, su šia kategorija yra susiję mažiausiai prasminių vienetų. Galima daryti prielaidą, kad tėvai pasitiki ugdymo įstaiga, pedagogais ir nemato poreikio įsitraukti į vaikų ugdymą, padėti pedagogams įveikti iškilusius ugdymosi sunkumus, plėtoti jų gebėjimus arba nesuvokia institucinio ugdymo funkcijų, kokybiško ugdymosi poveikio vaikui. Jų manymu, didžiausia įtaką ikimokyklinio amžiaus vaiko ugdymui turi ugdymo įstaiga, bet ne šeima. Tą patvirtina, anot S. Kovienės (2017), ir tarptautiniai tyrimai (PISA), kurie buvo pateikti šiame darbe (žr. p. 26). Pasak S. Kovienės, tėvų įtraukimas į ugdymo procesą, vaiko ugdymosi pasiekimų gerinimą, pagalbos vaikui teikimą, ugdymo tęstinumą namuose; tėvų dalyvavimo ugdymo institucijos veikloje politikos nustatymas; tėvų konsultavimas, tėvų savanorystė ugdymo įstaigoje; pagalba pedagogams – tai sritys, į kurias turėtų atkreipti dėmesį ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigos.

Apibendrinti tyrimo duomenys apie ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų tėvams teikiamos švietimo informacinės pagalbos pobūdį pristatomi 11 lentelėje.

11 lentelė. Švietimo pagalbos specialistų teikiama informacija tėvams (N=13)

Kategorija	Subkategorija	Iliustruojantys teiginiai	Skaičius
Ugdymosi veiksniai	Pasiekimai ir pažanga	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informacija apie ugdytinių pasiekimus (...) (2) ▪ Supažindinami su kalbos sutrikimų šalinimo pokyčiais raštu (...) (1) ▪ Apie ugdytinio pažangą (...) (1) 	4
	Ugdymosi sunkumai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teikiama informacija apie esamą kalbėjimo ar kalbos sutrikimą (...) (2) ▪ (...) ugdymo problemas (2) ▪ (...) dėl išsamesnio vaiko vertinimo PPT (1) 	5
	Ugdymo turinys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) apie tolesnį ugdymą (...) (1) ▪ (...) apie tai, ką aš darau su vaiku (...) (1) 	2
Tėvų įtraukimas į ugdymo procesą	Rekomendacijos tėvams	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaip įveikti kalbos sutrikimą (1) ▪ Papildomos užduotys namuose (3) ▪ Kaip padėti ugdyti vaiko kalbą namuose (1) ▪ (...) nurodoma literatūra, logopedinių užduočių internetinės nuorodos (1) ▪ (...) ką jie galėtų padaryti, kokio vaidmens iš jų tikiuosi (1) 	7

Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad tyrime dalyvavusių švietimo pagalbos specialistų teikiama informacija tėvams yra susijusi su ugdymo proceso veiksniais: ugdymo pasiekimai, pažanga, ugdymosi sunkumai, ugdymo turinys. Pakankamai didelė dalis švietimo pagalbos specialistų nurodė tėvų įtraukimo į ugdymo procesą svarbą ir rekomendacijų tėvams teikimą: „(...) kaip įveikti kalbos sutrikimą, kaip padėti ugdyti vaiko kalbą namuose, papildomos užduotys namuose (...)“.

Tad galima teigti, kad specialistai supranta tėvų konsultavimo, tėvų požiūrio į vaikų ugdymą reikšmingumą ir tam teikia didžiausią dėmesį, informuodami ir konsultuodami tėvus. Minėta sritis glaudžiai siejasi su ugdymosi sunkumais. Aptarus su tėvais vaiko ugdymosi sunkumus, pateikiama rekomendacijų, kaip tėvai galėtų prisidėti prie ugdymo tęstinumo namuose. Tai sritys, kurios tiesiogiai įtakoja individualių ugdymosi poreikių tenkinimo efektyvumą.

Ikimokyklinio ugdymo pedagogų teikiamos informacijos tėvams atlikta turinio analizė pateikta 12 lentelėje.

12 lentelė. **Ikimokyklinio ugdymo pedagogų teikiama informacija tėvams (N=48)**

Kategorija	Subkategorija	Iliustruojantys teiginiai	Skaičius
Ugdymosi ir emociniai veiksniai	Pasiekimai ir pažanga	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) su jų vaikų daroma pažanga ugdomajame procese (...) (4) ▪ (...) pasiekimų aptarimas (12) ▪ (...) pažangą, pasiekimus (6) ▪ (...) kas pavyko, kas pasisekė (2) ▪ Kaip vaikui sekėsi atlikti paskirtas užduotis (1) ▪ Apie vaikų sėkmes ugdymo procese (2) ▪ (...) pasietus ugdymosi rezultatus (1) ▪ Tėvai supažindinami su vaiko pasiekimų aprašu (1) 	29
	Ugdymosi sunkumai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) kilusias problemas (1) ▪ (...) mokymosi sunkumus (2) ▪ (...) nesėkmes ugdymo procese (1) 	4
	Ugdymo turinys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) apie vaiko veiklą (...) (3) ▪ (...) apie renginius (1) ▪ (...) apie būrelių veiklą (1) 	5
	Elgesys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) apie vaiko elgesį (...) (8) ▪ (...) elgesio problemas (2) 	10
	Emocinė būseną	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) emocinę būseną darželyje (1) ▪ (...) emocijas (...) (1) ▪ Vaiko adaptacija darželyje (1) 	3
Socialiniai veiksniai	Bendravimas su bendraamžiais ir suaugusiais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) bendravimą su bendraamžiais ir suaugusiais (1) ▪ (...) santykius su draugais (1) ▪ (...) iškilusius konfliktus (1) 	3
Tėvų įtraukimas į ugdymo procesą	Patarimai tėvams ugdymo klausimais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) tobulintinus gebėjimus (1) ▪ (...) kur reikėtų dar patobulinti, kur padirbėti, pasiūlau pagalbą, teikiu pasiūlymus (1) ▪ Dėl kasdieninių gyvenimo įgūdžių (1) ▪ (...) įdomūs straipsniai (...) (1) ▪ (...) savo patarimais, žiniomis (...) (1) ▪ (...) pagalbos būdai (...) (1) 	6

Remiantis 12 lentelėje apibendrintais tyrimo duomenimis, galima teigti, kad informacija, kurią teikia pedagogai ugdytinių tėvams, susijusi su ugdymosi ir emociniais veiksniais: pasiekimai ir pažanga, ugdymosi sunkumai, ugdymo turinys, elgesys, emocinė būseną. Mažiausiai prasminių vienetų išskirta socialinių veiksmų kategorijoje, t. y. pedagogai apie bendravimą su bendraamžiais ir suaugusiais teikia mažiausiai informacijos, nors tėvams ši sritis yra gana aktuali ir reikšminga. Tėvų įtraukimo į ugdymo procesą kategorija respondentų išskirta pakankamai negausiai. Galima teigti, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai patarimų tėvams ugdymo klausimais neskiria

pakankamai daug dėmesio, tai gali būti todėl, kad pedagogai nepastebi tėvų susidomėjimo šia sritimi arba nelaiko jos reikšminga.

Kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 23), ikimokyklinio ugdymo pedagogas, tėvai, įstaigos administracija ir kiti specialistai turi susitarti, koku dažnumu bus stebimi bei vertinami vaikų ugdymosi pasiekimai ir pažanga. Pagal „Ikimokyklinio ugdymo metodines rekomendacijas“ (2015), vaikų pasiekimus siūloma vertinti tam tikrais laikotarpiais – įgyvendinus dalį programos, kas pusmetį, kartą per metus ir kt. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kaip dažnai ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai informuoja, konsultuoja tėvus apie vaiko pažangą ir pasiekimus. Tėvų buvo klausiama, kaip dažnai jie norėtų gauti informaciją. Kaip matyti 13 lentelėje, ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai tėvus dažniausiai informuoja, konsultuoja *pagal poreikį*, neaptarus ir nesusitarus su tėvais iš anksto. Tėvai informaciją norėtų gauti taip pat *pagal poreikį*.

13 lentelė. Respondentų nuomonė apie švietimo informavimo teikimą, N=264 (%)

Švietimo informavimo teikimas	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai (N=48)	Švietimo pagalbos specialistai (N=13)	Tėvai (N=203)
Pagal poreikį	36 (75%)	12 (92,3%)	106 (52,2%)
Kiekvieną dieną	1 (2,1%)	-	48 (23,6%)
Kas savaitę	4 (8,3%)	-	21 (10,3%)
Kas mėnesį	-	-	15 (7,4%)
Kelis kartus per mokslo metus	5 (10,4%)	1 (7,7%)	13 (6,4%)
Neatsakė	2 (4,2%)	-	-

Galima teigti, kad švietimo informavimo procesas ugdymo įstaigose yra pakankamai lankstus. Tėvus tenkina toks švietimo informacinės pagalbos teikimas. Galima daryti prielaidą, kad informuojama pagal poreikį, iškilus rūpimiems klausimams, ugdymo problemoms. Įstaigos atsižvelgia į vaiko ir šeimos poreikius, tariasi, bendradarbiauja, ieško geriausio problemos sprendimo būdo. Tą patvirtina pedagogai (82,2%), švietimo pagalbos specialistai (61,5%) ir tėvai (83,3%) – *efektyviai ir laiku sprendžiamos iškilusios vaiko ugdymosi problemos su tėvais*. Prioritetas švietimo informavime įstaigose teikiamas iškilusioms problemoms spręsti, ką tik įgytiems pasiekimams informuoti, kurie, vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo rekomendacijomis“ (2015) galimi ir šiuolaikiniams tėvams yra priimtini, pasinaudojant elektroninėmis informacinėmis priemonėmis.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, ar ugdymo įstaigose vyksta išankstinis tėvų ir švietimo pagalbos specialistų, ikimokyklinio ugdymo pedagogų susitarimas dėl vaiko pasiekimų vertinimo dažnumo bei tėvams priimtinaus informavimo būdo parinkimo. Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad egzistuoja minėtų susitarimų sunkumai. Tą patvirtina 30,8% specialistų, o dar 30,8% jų abejoja

dėl susitarimo su tėvais, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga bei kokie informavimo būdai tėvams priimtiniausi. Pedagogai minėtuose susitarimuose su tėvais yra aktyvesni: apie tai, kad tokie susitarimai vyksta, nurodo 62,2% pedagogų. Galima daryti prielaidą, kad pedagogai, atsižvelgdami į ikimokyklinio ugdymo rekomendacijas, aktyviau, dažniau bendradarbiauja su tėvais nei švietimo pagalbos specialistai todėl, kad vyksta dažnesni neplanuoti tėvų ir pedagogų susitikimai (atvedus ar pasiimant vaiką), organizuojami tėvų susirinkimai, kurių metu ir vyksta abipusis pedagogų bei tėvų susitarimas. Kaip jau buvo minėta (žr. p. 38), švietimo pagalbos specialistų pagrindinė informavimo forma yra individualūs pokalbiai, kurie vyksta specialistams iš anksto susitarus, nedažnai, pagal poreikį, kai iškyla tam tikros problemos ar norima aptarti ugdymosi pasiekimus, ugdymosi sunkumus ar, kaip buvo minėta (žr. p. 12), rekomendacijų pateikimui – kaip tėvai galėtų prisidėti prie ugdymo tęstinumo namuose. Galima daryti prielaidą, kad sunkumai dėl tėvų ir specialistų susitarimo apie vaiko pasiekimų vertinimo dažnumą ir tėvų informavimą, kyla dėl retų minėtų tyrimo dalyvių susitikimų.

Ikimokyklinio ugdymo pedagogų buvo klausama, koku laiku vyksta tėvų švietimo informavimas ir konsultavimas. Tyrimas atskleidė, kad pedagogai tėvus dažniausiai konsultuoja ir informuoja grupėje, kai šie atveda ir pasiima vaiką. Tai nurodė 68,8% respondentų. 16,7% pedagogų teigimu, konsultavimas vyksta iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu. 4 respondantai pateikė kitus variantus: *iškilius problemai susitariu dėl susitikimo nekontaktinių valandų metu; su tėvais individualiai suderintu laiku; apie veiklą informuojame bendraudami per socialinius tinklus, pažangą, pasiekimus aptariame tėvų susirinkimų metu; dažnai pasiimant vaiką iš grupės, bet su sąlyga, kad negirdėtų pašaliniai asmenys, telefonu, individualiais pokalbiais, sutarus laiką*. Tyrimo rezultatai patvirtino, kad pedagogai dažniausiai informuoja, konsultuoja tėvus iš anksto nesuderintu laiku, iškilus tam tikriems klausimams ar neseniai įgytiems vaiko pasiekimams informuoti. Sunku pasakyti, ar tai yra išsamus informacijos pateikimas, kai įvertinus vaiko pažangą, pateikiama informacija apie vaiko stipriąsias puses, ugdymosi poreikius ir tolesnio ugdymo gaires, kurios, kaip galima spręsti iš anksčiau pateiktų tyrimo rezultatų, kai kuriems tėvams yra aktualios ir pagal „Ikimokyklinio ugdymo rekomendacijas“ (2015) yra siūlomos pedagogams: „išsamesnę informaciją apie vaiko pasiekimus ir pažangą tėvams rekomenduojama pateikti kelis kartus per mokslo metus – mokslo metų pradžioje, po pusmečio, mokslo metų pabaigoje“ (sk. 5, p. 4).

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti švietimo pagalbos specialistų švietimo informavimo ir konsultavimo tėvams laiką – *koku laiku jūs informuojate ir konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus*. Beveik pusė respondentų (53,8%) nurodė, kad informavimas ir konsultavimas vyksta iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu. 30,8% specialistų nurodė kitus variantus: *pagal situaciją; informaciją teikiame tada, kada tėvai ateina; tai būna ir*

kontaktinių ir nekontaktinių valandų metu; tėvams patogių metu. Galima daryti prielaidą, kad švietimo pagalbos specialistai organizuoja individualias tėvų konsultacijas abejoms pusėms (specialistams ir tėvams) iš anksto susitarus, todėl tokių susitikimų metu, galimai, pateikiama išsami informacija apie vaiko pasiekimus ir pažangą, ugdymosi sunkumus, bet kaip matyti iš anksčiau pateiktų tyrimo rezultatų, iš anksto nesusitariama su tėvais dėl ugdymosi pasiekimų vertinimo dažnumo bei informavimo būdų priimtumo. Tokiu būdu, tarp specialistų ir tėvų nevyksta nuoseklus dialogas, sistemingas švietimo informavimas.

Apibendrinant šį poskyrį, galima teigti, kad ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose, švietimo informacinė pagalba tėvams teikiama pakankamai įvairiais būdais – tiek konsultavimas grupėse, tiek individualios grupės auklėtojo ar švietimo pagalbos specialisto konsultacijos. Pedagogai ir specialistai įvairiapusiškai įgyvendina švietimo pagalbos teikimo procesą. Dažniausiai respondentų (tėvų, ikimokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų) minimi šie švietimo informacinės pagalbos būdai: *grupės auklėtojo konsultacijos, informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, pranešimai susirinkimų metu.* Visi jie yra susiję su ikimokyklinio ugdymo pedagogo veikla, kuris ikimokykliniame ugdyme laikomas pagrindiniu švietimo informacinės pagalbos teikėju. Tai pripažįsta tėvai ir švietimo pagalbos specialistai. Pedagogai ir specialistai pakankamai orientuoti į tėvų poreikius ir ugdymo įstaigos švietimo informavimui renkasi tėvams priimtinas informavimo formas. Priimtinausiomis informavimo formomis visos trys respondentų grupės nurodo – *individualius pokalbius ir tėvų susirinkimus.* Šios dvi informavimo formos yra pakankamai skirtingos švietimo informavimo procese, nes individualių pokalbių metu dažniausiai pateikiama konkreti informacija susijusi su ugdymo procesu: individualiais ugdytinio pasiekimais, pažanga ar ugdymosi sunkumais, o per susirinkimus – bendro pobūdžio informacija, susijusi su ugdymo struktūra ar švietimo konsultavimu. Mažiausiai tėvų vertinamas – informavimas raštu, kuris, beje, ugdymo įstaigose taikomas labai retai (tai rodo pedagogų ir specialistų tyrimo rezultatai). Tyrimas atskleidė, kad informaciją, kurią gauna tėvai ugdymo įstaigoje yra jiems aktuali ir naudinga. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai tėvams teikia informaciją, susijusią su ugdymu: ugdymosi pasiekimais, ugdymosi sunkumais, ugdymo turiniu. Tėvams taip pat reikšminga ir aktuali minėto pobūdžio informacija, bet įvardinami ir kiti jiems svarbūs informavimo klausimai: vaiko globa (mityba, sveikata, miegas), bendravimas su bendraamžiais ir suaugusiais. Pristatyti tyrimo duomenys atliepia „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizės“ (2009) rezultatus, kurie parodė, kad tėvai ugdymo kokybę labiau sieja su vaiko globa, tuo tarpu pedagogai – su vaiko ugdymu. Tėvai nepakankamai gerai suvokia institucinio ugdymo funkcijas bei kokybiško ugdymo poveikį vaikui.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad švietimo pagalbos specialistai ir dalis ikimokyklinio ugdymo pedagogų iš anksto nesusitaria su tėvais dėl vaiko pasiekimų vertinimo dažnumo bei tėvams priimtinausio informavimo būdo parinkimo. Pedagogai konsultuoja tėvus pakankamai dažnai – atvedus ar pasiimant vaiką, sprendžiant iškilusius klausimus ar informuojant apie neseniai įgytus pasiekimus, bet sunku įvertinti, ar tai yra išsamus informacijos pateikimas, kuris pagal „Ikimokyklinio ugdymo rekomendacijas“ (2015) turėtų vykti kelis kartus per mokslo metus. Švietimo pagalbos specialistų susitikimai vyksta retai, todėl minėtas susitarimo su tėvais procesas nepakankamai kryptingas ir sistemingas.

Kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 16), ikimokyklinio ugdymo pedagogas ugdymo procese yra kaip vaikų ugdymo ir ugdymosi situacijų kūrėjas, o tėvai – svarbiausi vaiko ugdytojai. Tad tėvų įtraukimui į ugdymo procesą, ugdymo įstaigos turėtų skirti didesnę dėmesį tam, kad užtikrintų visapusišką ikimokyklinį ugdymą. Remiantis tyrimo rezultatais, ikimokyklinio ugdymo pedagogai, patarimų tėvams ugdymo klausimais, neskiria pakankamai daug dėmesio, nes nepastebi tėvų susidomėjimo šia sritimi arba nelaiko jos reikšminga, o švietimo pagalbos specialistų nuomone, tėvų įtraukimas į ugdymo procesą ir rekomendacijų tėvams teikimas yra aktualūs klausimai švietimo informavimo procese. Šiuo metu ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose stengiamasi priartinti prie kokybiško ugdymo šeimoje, siekiama atsižvelgti į tėvų pageidavimus, bet tėvai ne visada žino, kaip padėti vaikui – tam reikia pedagogų ar kitų švietimo specialistų profesionalių konsultacijų. Kad tėvams reikia patarimų vaiko ugdymo klausimais, nurodo ir patys tėvai.

Ugdytinių tėvai vertintini kaip aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, kurių bendradarbiavimas su ugdymo įstaiga laikoma itin svarbia sritimi ir duodančia teigiamų pokyčių, ugdant vaiką, tenkinant vaiko poreikius. Šeimos įtakos svarbą vaiko asmenybės vystymuisi akcentuoja Lietuvos ir užsienio tyrėjai.

2.3. Vaiko poreikių tenkinimas

„Kiekvienas vaikas yra savitas, turintis tik jam vienam būdingų bruožų, daugiau ar mažiau išreikštas interesų sritis, vystymosi tempą, gebėjimus, individualią patirtį. Ikimokyklinio ugdymo auklėtojai svarbu kurti tokią ugdymo aplinką, kurioje vaiko individualumas gali skleistis, o pats vaikas po truputį tapti visapusiška, atsakinga ir kūrybiška asmenybe. Tačiau kai kuriais atvejais asmeniniai vaiko gebėjimai (...) pranoksta kitų vaikų galimybes“ (*Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos*, 2015, sk. 5, p. 5).

Pagal Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymą (2011), įvairius teisės aktus, reglamentuojančius ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą, vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi

poreikių, ugdymą, ikimokyklinio ugdymo pedagogas teikia pagalbą savo grupės vaikams, rūpinasi jų asmenybės ugdymu(-si) bei branda, siekia pažinti ugdytinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą, domisi ir rūpinasi vaikų sveikata, jų sauga, bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistais, informuoja tėvus apie iškylančias problemas, padeda ugdytiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, ugdymosi ir kt. problemas.

Vienas iš analizuojamų klausimų švietimo pagalbos vaikui srityje – vaikų grupės dydis bei vaikų, tenkančių vienam pedagogui, skaičius. Valstybinio audito ataskaitoje „Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti“ (2018) pabrėžiama, kad ikimokyklinio ugdymo auklėtojai dirba perpildytose grupėse, dažnai nepajėgia skirti dėmesio kiekvienam vaikui, ne visų vaikų poreikiai ankstyvame amžiuje atpažįstami ir tenkinami.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, ar X rajono ikimokyklinio ugdymo pedagogai dirba grupėse, atitinkančiose Lietuvos higienos normas (HN 75:2016); ar ugdymo įstaigos vadovaujasi Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu (*Dėl specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašo patvirtinimo*, 2017), kuris nurodo, kad skaičiuojant vaikus, specialiojo pedagogo, logopedo etatui steigti, turinčius didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, prilyginami dviem vaikams; kaip atpažįstami ir tenkinami vaikų poreikiai X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose.

Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose didelė dalis pedagogų (79,2%) dirba grupėse, neatitinkančiose Lietuvos higienos normų (HN 75:2016), kurios apibrėžia darbuotojų ir vaikų skaičių grupėje. Be to, iš minėtos dalies pedagogų 62,5% dirba grupėse, kuriose yra vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių. Vadinas, pagal higienos normas grupėje, kurioje yra specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų, bendras vaikų skaičius turi būti mažinamas. Tik 14,6% ikimokyklinio ugdymo pedagogų nurodo higienos normas atitinkantį vaikų skaičių. Remiantis tyrimo rezultatais, galima teigti, kad vaiko poreikių tenkinimo procesas ikimokyklinio ugdymo grupėse yra pakankamai sudėtingas, nes dėl per didelio vaikų skaičiaus pedagogai negali skirti pakankamai dėmesio kiekvienam vaikui ir tenkinti individualių jo poreikių. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai nurodo, kad specialiųjų ugdymosi poreikių vaikai turi būti ugdomi pagal jų gebėjimus ir ugdymosi tempą, pritaikant ugdymosi aplinką, diferencijuojant ir individualizuojant ugdymosi procesą. Todėl galima daryti prielaidą, kad vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, nėra sukuriamos palankios sąlygos suteikti jų poreikius atitinkančių ugdymo galimybių.

Išanalizavus švietimo pagalbos specialistų tyrimo duomenis, galima teigti, kad ugdymo įstaigose švietimo pagalbos specialistams (92,3%) kyla sunkumų, teikiant specialiąją pedagoginę

pagalbą vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Įtraukiant į sąrašą minėtus vaikus, nesivadovaujama Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu (*Dėl specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašo patvirtinimo*, 2017), kai vaikas, turintis didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, turi būti prilyginamas dviem vaikams. Galima daryti prielaidą, kad įstaigose tokia situacija yra dėl specialistų trūkumo. Tai patvirtina „Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metų apžvalga“ (2017), kad ikimokyklinėse įstaigose jaučiama specialistų stoka. Vadinasi, vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, neužtikrinama reikalinga intensyvi specialioji pedagoginė pagalba, nepakankamai veiksmingai tenkinami individualūs ugdymosi poreikiai. Pagal „Ikimokyklinio ugdymo metodines rekomendacijas“ (2015) ikimokyklinis amžius yra „labai svarbus, dedant pamatus visam tolesniam vaiko ugdymuisi, jo motyvacijai dalyvauti ugdymo procese“ (sk. 8, p. 6). Palankios sąlygos ugdytis turi būti sukuriamos ne tik specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam vaikui, bet ir gabiam vaikui. Todėl pedagogų ir tėvų teirautasi apie gabių vaikų ugdymą. Pedagogų buvo klausama, *koks jų elgesys, pastebėjus vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, o tėvų – kaip elgiasi pedagogai, pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus*. Tyrimo rezultatai pateikti 14 lentelėje.

14 lentelė. Respondentų nuomonės apie gabių vaikų ugdymą pasiskirstymas, N=251 (%)

Gabių vaikų ugdymo formos	Tėvai (N=203)	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai (N=48)
Pasikalba ir tariasi su tėvais	146 (71,9%)	43 (89,6%)
Padrąsina vaiką	111 (54,7%)	41 (85,4%)
Plėtoja vaiko turimus gabumus	96 (47,3%)	39 (81,3%)
Organizuoja išskirtinę veiklą vaikui	28 (13,8%)	24 (50%)
Sudaro sąlygas bendrauti su tų pačių gebėjimų ir pomėgių vaikais	35 (17,2%)	21 (43,8%)
Inicijuoja papildomus ugdymo būrelius	19 (9,4%)	14 (29,2%)
Nežinau	23 (11,3%)	-

Tyrimo rezultatai rodo, kad ikimokyklinio ugdymo grupėse pedagogai pastebi gabius vaikus, tariasi su jų tėvais dėl vaiko ugdymo, parenka atitinkamas ugdymo formas: padrąsina vaikus, plėtoja vaiko turimus gabumus. Tačiau yra atsakymų, kur tėvų nuomonė kiek skiriasi nuo pedagogų. Tėvai sutinka, kad pedagogai pasikalba ir tariasi su jais, pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, bet tik apie pusę jų mano, kad pedagogai padrąsina vaiką ir plėtoja vaiko turimus gabumus. Dalis tėvų nurodo, kad nežino, kokia yra situacija grupėje, vadinasi, pedagogai turėtų dažniau su tėvais aptarti vaiko pasiekimus, kaip grupėse plėtojami vaiko turimi gabumai, kokiais gabumais vaikas pasižymi. Galima daryti prielaidą, kad pedagogai daugiau orientuojasi į bendruosius vaiko gebėjimus, o ne individualius. Individualių gebėjimų plėtotei

pasitarnautų papildoma neformali veikla (būreliai). Būrelių nebuvimo problemą ikimokyklinio ugdymo įstaigose pastebi ir tėvai, ir pedagogai. Iš anksčiau pateiktų tyrimo duomenų ir šio klausimo tyrimo rezultatai atskleidžia, kad tėvai gauna nepakankamai informacijos apie vaiko stipriąsias puses, ugdymosi poreikius arba informacija yra nepakankamai išsami, nuosekliai ir aiškiai tėvams pateikiama, kuri kaip anksčiau buvo minėta (žr. p. 48), turėtų būti pateikiama kelis kartus per mokslo metus. Turėtų būti organizuojami individualūs pedagogų ir tėvų susitikimai, aptarimai patogiu ir iš anksto suderintu laiku.

Tyrimo duomenys, atspindintys ikimokyklinio ugdymo pedagogų nuomonę apie vaiko poreikių tenkinimą, apibendrinti 15 lentelėje.

15 lentelė. Vaiko poreikių tenkinimas: ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūris, %

Teiginys	Vertinimo kriterijus	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Vaikus grupėje ugdu atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą		97,8	2,2	-	-
Vykdu vaikų ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus		91,3	8,7	-	-
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą		68,9	28,9	-	-
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais		64,4	33,3	-	-
Vaikų skaičius grupėje optimalus		44,4	31,1	24,4	-
Atpažįstu vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius		75,6	22,2	2,2	
Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba		48,9	42,2	6,7	2,2
Rengiu ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba		53,3	20	24,4	2,2
Bendradarbiauju su švietimo pagalbos specialistais dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais		68,2	20,5	11,4	-
Nuolat keliu savo kvalifikaciją darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių		56,8	36,4	6,8	-
Pilnai pakanka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui		11,1	42,2	46,7	-
Grupėje dirba mokytojo padėjėjas		40,9	11,4	40,9	6,8
Grupėje reikalingas mokytojo padėjėjas		84,4	11,1	4,4	

Išanalizavus ikimokyklinio ugdymo pedagogų tyrimo rezultatus, galima teigti, kad pedagogai, pagal galimybes, ugdo vaikus, atsižvelgdami į jų individualius poreikius, vykdo vaikų ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus, tik mažiau kaip pusė pedagogų pripažįsta, kad vaikų skaičius grupėje optimalus. Pedagogams kyla sunkumų švietimo pagalbos vaikui srityje – atpažįstant vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius, teikiant jiems kryptingą ir veiksmingą pagalbą. To priežastis gali būti žinių trūkumas specialiojo ugdymo srityje, per didelis vaikų skaičius grupėse bei nepakankamai efektyvus pedagogų ir specialistų bendradarbiavimas. Tyrimo dalyviai pripažįsta, kad tobulintina sritis – kvalifikacijos kėlimas, darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Pedagogai pastebi, kad ne visiems vaikams, turintiems specialiųjų

ugdymosi poreikių, teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba. Grupėse reikalingas mokytojo padėjėjas. Išanalizavus tyrimo rezultatus paaiškėjo, kad ugdymo įstaigose vyksta švietimo pagalbos vaikui teikimas, įtraukiant tėvus: *individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais, efektyviai ir laiku sprendžiamos iškilusios vaiko ugdymosi problemos su tėvais*. Tyrimo duomenys atskleidžia, kad pedagogai susiduria su sunkumais, vertinant vaiko pasiekimus ir pažangą, ruošiantis veikloms, rengiant individualias užduotis dėl nepakankamo nekontaktinių valandų kiekio. Tai atliepia „Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgos“ (2017) pastebėjimus, kad ikimokyklinio ugdymo kokybei siekti trukdo pedagogų darbo sąlygos. Kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 19), ikimokyklinio ugdymo pedagogui yra skiriamos 3 valandos netiesioginiam darbui su vaikais (darbams planuoti, dokumentams, susijusiems su ugdymu, rengti, bendradarbiauti su specialistais, pedagogais, tėvais (globėjais) ugdymo klausimais ir kt.). Tad įvairioms veikloms pasirengti, bendradarbiauti su specialistais, tėvais vidutiniškai pedagogas gali skirti 36 minutes per dieną, tai pakankamai ribotas laikas. Kokybiškas pasirengimas ugdymo veiklai dar pasunkėja jeigu grupėje yra vaikas, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių. Panašiai situaciją vertina švietimo pagalbos specialistai (žr. 16 lentelę).

16 lentelė. **Vaiko poreikių tenkinimas: švietimo pagalbos specialistų požiūris, %**

Teiginys	Vertinimo kriterijus	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Ugdau vaikus, atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą		92,3	7,7	-	-
Bendradarbiauju su grupės auklėtoju dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais		92,3	7,7	-	-
Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba		30,8	30,8	38,5	-
Vykdu vaiko ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus ir vertinimus		61,5	23,1	15,4	-
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą		84,6	7,7	7,7	-
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais		38,5	46,2	15,4	-
Užtenka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui		15,4	38,5	46,2	

Tyrimo duomenys atskleidžia, kad švietimo pagalbos specialistai ugdo vaikus, atsižvelgdami į jų individualius poreikius, individualų ugdymosi tempą, bendradarbiauja su jį ugdančiu pedagogu. Išvengiama ugdymosi pasiekimų, pažangos stebėjimo ir vertinimo sunkumų. Gali būti, kad minėtų problemų specialistams kyla todėl, kad jiems, kaip ir pedagogams, nepakanka nekontaktinių valandų šioms veikloms įgyvendinti (taip mano 46,2% respondentų) arba nepakanka turimos kvalifikacijos šiai veiklai atlikti (7,7% abejoja ir 7,7% respondentų pripažįsta, kad turimos kvalifikacijos ir žinių nepakanka). Tyrimo rezultatai atskleidžia dar vieną, specialistų

nuomone, probleminę sritį – švietimo pagalbos vaikui teikimas, įtraukiant tėvus. 46,2% švietimo pagalbos specialistų abejoja dėl individualaus vaiko ugdymo pritaikymo, įtraukiant ir derinant su tėvais, 30,8% – abejoja dėl efektyviai ir laiku sprendžiamų iškilusių vaiko ugdymosi problemų su tėvais. Šiek tiek skiriasi pedagogų ir specialistų pateikiami tyrimo rezultatai dėl pedagogų ir specialistų bendradarbiavimo pagalbos vaikui srityje: specialistai mano, kad vyksta bendradarbiavimas, komandinė veikla, dalis pedagogų (20,5%) abejoja dėl bendradarbiavimo ir 11,4% pasisako, kad toks procesas ugdymo įstaigoje nevyksta. Gali būti, kad pedagogų ir specialistų bendradarbiavimo sunkumai kyla dėl specialistų įstaigose trūkumo, nes abi pusės nurodo, kad ne visiems vaikams įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba, tą patvirtino ir tėvai (žr. p. 33), trūksta abipusio informavimo ryšio tarp minėtų ugdymo partnerių, kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 12) arba tam nepakanka nekontaktinių valandų laiko.

„Ikimokyklinio ugdymo metodinėse rekomendacijose“ (2015) pabrėžiama, kad labai svarbu kuo anksčiau nustatyti vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius, pritaikyti ugdymo turinį ir teikti reikiamą grupės auklėtojo ir specialistų pagalbą vaikui. Ikimokyklinio ugdymo pedagogų tyrimas parodė (žr. 15 lentelę), kad 75,6% pedagogų atpažįsta vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius ir 56,8% nuolat kelia savo kvalifikaciją darbui su tokiais vaikais. Tyrime buvo siekiama išsiaiškinti, nuo kokio amžiaus vaikams, nustatčius specialiuosius ugdymosi poreikius, teikiama specialistų pagalba. Švietimo pagalbos specialistų tyrimo duomenys atskleidžia, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigose anksti atpažįstami specialieji ugdymosi poreikiai ir specialioji pedagoginė pagalba vaikams dažniausiai teikiama nuo 3–4 metų (46,2%) bei nuo 4–5 metų (38,5%).

Anketinėje apklausoje dalyvavo 39,9% tėvų, kurių vaikams ugdymo įstaigose yra teikiama specialioji pedagoginė pagalba – logopedo (33,2%) ir kompleksinė pedagoginė pagalba (5,4%). Remiantis tėvų apklausos duomenimis, 12,3% vaikų netenkinami specialieji ugdymosi poreikiai, neskiriamas logopedinis ugdymas. Tėvai nurodo (6,4%) ir apie psichologo būtinybę įstaigose. Kad įstaigose nėra užtikrinama specialioji pedagoginė pagalba visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, patvirtina pedagogų ir specialistų tyrimo rezultatų analizė: 6,7% auklėtojų ir 38,5% specialistų. Todėl galima teigti, kad švietimo pagalba nepakankamai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius, o ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų galimybės yra ribotos dėl specialistų trūkumo.

Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad tėvai domisi vaiko poreikių tenkinimu įstaigoje ir patys pastebi (51,9%), kad jų vaikui reikalinga specialioji pedagoginė pagalba. 31,1% tėvų nurodo, kad apie tai informuoja ugdymo įstaigoje grupės auklėtojas ar švietimo pagalbos specialistas.

Tyrimo duomenys apie tėvų požiūrį į vaiko poreikių tenkinimą ugdymo įstaigose iliustruojami 17 lentelėje.

17 lentelė. Vaiko poreikių tenkinimas: tėvų požiūris, %

Teiginys	Vertinimo kriterijus	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Vaikas darželyje jaučiasi saugiai		91,7	7,4	-	-
Jaučiasi emociškai gerai		81,9	17,2	-	1
Gerai pedagogų ir vaiko tarpusavio santykiai		91,2	6,9	-	2
Gerai vaiko ir grupės draugų tarpusavio santykiai		73,5	22,1	-	3,4
Vaikui įdomi ir įvairiapusė veikla ugdymo įstaigoje		82,3	14,8	-	3
Sudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiujų ugdymosi poreikių turintiems vaikams		48	12,7	3,9	35,3
Ugdymo turinys pritaikytas kiekvienam vaikui		54,7	19,2	2	24,1
Individualiai vertinami vaiko pasiekimai		74	14,2	-	10,8

Tėvų nuomone, vaikai darželyje jaučiasi pakankamai saugūs, emociškai gerai. Įstaigose plėtojami geri socialiniai santykiai tiek su bendraamžiais, tiek ir su suaugusiais. Tėvų požiūriu (74%), pedagogai individualiai vertina vaiko pasiekimus. Kiek mažiau vertinamos sritys: individualus ugdymo turinio pritaikymas bei specialiujų ugdymosi poreikių tenkinimas ugdymo įstaigose. 35,3% tėvų – nežino, kokia yra situacija specialiojo ugdymo srityje. Galima daryti prielaidą, kad situacija nežinoma tiems tėvams, kurių vaikams nėra arba nereikia specialiosios pedagoginės pagalbos.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti tėvų ir ugdymo įstaigos dermę ikimokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų požiūriu. Kokybiška ir nuosekli partnerystė veda link kokybiškos švietimo pagalbos vaikui ir šeimai. Pedagogų tyrimo rezultatai atskleidžia, kad respondentai (84,4%) tėvams laiku ir tikslingai teikia individualias ir grupines konsultacijas, skatina tėvus ugdymo tęstinumui namuose (91,3%). Pedagogai pastebi sunkumus tėvų įsitraukimo į ugdymo procesą, bendradarbiavimo srityse (46,7% respondentų abejoja sklandžiu bendradarbiavimu ir 11,1% pastebi, kad kyla sunkumų bendradarbiavimo su tėvais srityje). Pedagogų nuomone (46,7%), jie teikia švietimo pagalbą šeimai, patiriančiai socialinę atskirtį ar stokojančią socialinių įgūdžių, 20% respondentų teigia, kad tokia pagalba neteikiama. Dar viena probleminė sritis, kurią atskleidžia tyrimo duomenys – 60,5% pedagogų abejoja, ar ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų lūkesčius. Galima daryti prielaidą, kad trūksta abipusio informavimo bei grįžtamojo ryšio, kuris, kaip buvo minėta teorinėje šio darbo dalyje (žr. p. 22), yra labai svarbus ir pedagogams, ir tėvams, tam, kad būtų patobulintas informacijos sklaidos kelias ir turinys.

Švietimo pagalbos specialistų nuomonė apie specialisto ir šeimos partnerystę pateikta 18 lentelėje.

18 lentelė. **Specialisto ir šeimos dėrmė: ŗvietimo pagalbos specialistų poŗiūris, %**

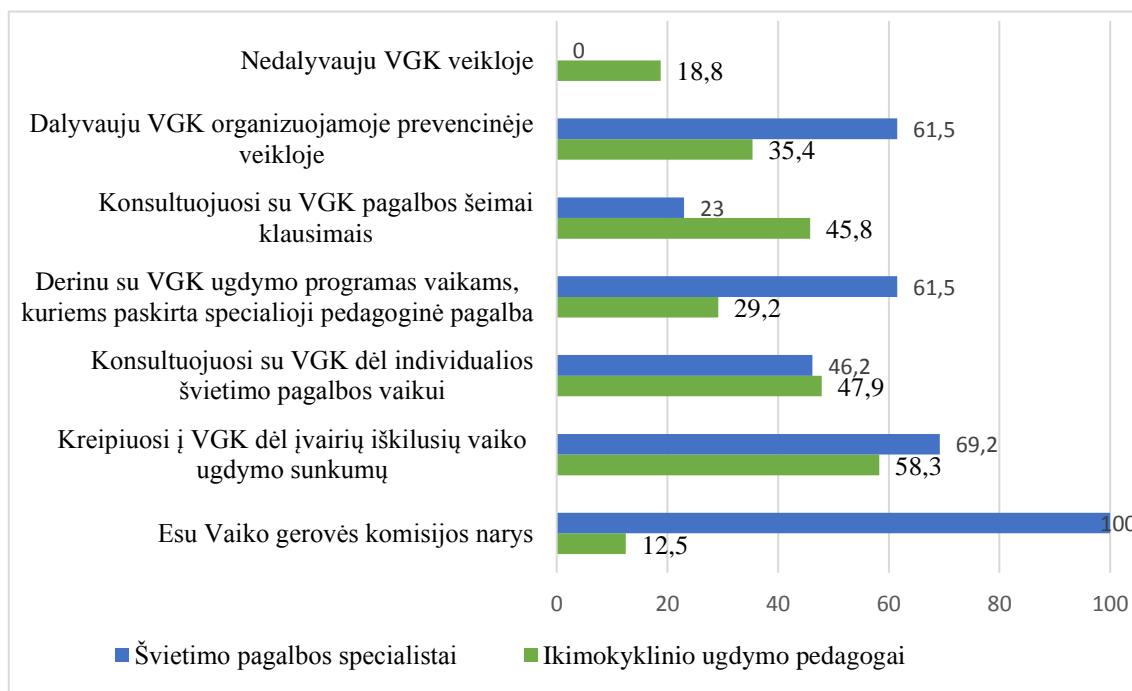
Teiginys	Vertinimo kriterijus	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Neŗinau
Numatytos konsultacinės valandos tėvams yra patogiu tėvams laiku		46,2	38,5	15,4	-
Uŗtenka nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultacijoms		23,1	53,8	23,1	-
Tėvai noriai kreipiasi konsultacijos į ŗvietimo pagalbos specialistą		38,5	30,8	30,8	-
Ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų lūkesčius		30,8	53,8	7,7	7,7
Vykdu įvairias prevencines veiklas tėvams		46,2	15,4	30,8	7,7
Tėvai nesidomi ugdymo procesu bei nenoriai įsitraukia į ugdymo tęstinumą namuose		23,1	61,5	15,4	-

Kaip ir pedagogams, taip ir ŗvietimo pagalbos specialistams bendradarbiavimas su ŗeima kelia sunkumų. Tėvų lūkesčių atitikimas – specialistams probleminė ir kelianti abejonių sritis dėl abipusio ryŗio su tėvais stokos. Respondentai pastebi, kad dalis tėvų nesikreipia konsultacijos į ŗvietimo pagalbos specialistą. Galima daryti prielaidą, kad taip yra todėl, kad numatytos konsultacinės valandos yra nelabai patogiu tėvams laiku. Kadangi ŗios specialistų nekontaktinės valandos yra derinamos su įstaigos administracija, tad būtų galima jas koreguoti ir keisti, atsiŗvelgiant į įstaigos bendruomenės poreikius. Galimi bendradarbiavimo sunkumai kyla dar ir todėl, kad nepakanka nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultavimui. Pagal LR Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymą (2018), „specialiųjų pedagogų, logopedų, (...) dirbančių mokyklose (...) su ikimokyklinio ir priešmokyklinio amŗiaus vaikais, darbo laikas per savaitę yra 27 valandos, iš jų 22 valandos skiriamos tiesioginiam darbui su mokiniais (mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams įvertinti, specialiosioms pratyboms vesti), 5 valandos – netiesioginiam darbui su mokiniais (darbams planuoti, pasirengti vesti specialiąsias pratybas, pagalbai mokytojams rengiant ugdymo programas, mokytojams, tėvams (globėjams) konsultuoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo klausimais, dokumentams, susijusiems su ugdymu, rengti ir kt.)“ (sk. 4, p. 25). ŗvietimo pagalbos specialisto veikla yra susijusi su vaiko individualių poreikių tenkinimu, su vaiko, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumo didinimu, kaip buvo minėta ŗio darbo teorinėje dalyje (ŗr. p. 12). Specialistas dirba su 30 vaikų, vadinasi, vidutiniškai per savaitę kiekvienam ugdytiniui skiriama 10 min. nekontaktinių valandų laiko pasirengimui veikloms, bendradarbiavimui su ugdančiu pedagogu ar tėvais, tai pakankamai ribotas laikas, siekiant kokybiŗsko vaiko poreikių tenkinimo, veiksmingo ugdymo uŗtikrinimo. Dar viena sritis specialistams kelia abejonių – tėvų domėjimasis ugdymo procesu bei tėvų įsitraukimas į ugdymo tęstinumą namuose – tai pastebėta pristatant ir ankstesnius ŗio tyrimo rezultatus.

Tėvų tyrimo rezultatai atskleidžia, kad respondentai (90,6%) sutinka, kad pedagogų bendradarbiavimas su ŗeima duoda teigiamų pokyčių, ugdant vaiką ir kad ŗeima turi didŗiausią

įtaką vaikui ir yra svarbiausia ugdytoja (85,3%), o ikimokyklinio ugdymo įstaiga tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje (88,6%). 77,3% tėvų pasisako, kad tariasi su pedagogais dėl vaiko ugdymo ir pasiekimų, 66,7% – dalyvauja grupės ar įstaigos organizuojamose veiklose. Bet yra dalis tėvų, apie kuriuos buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 26), yra arba *pasyvūs klausytojai*, kurie nesiima veiksmų ir atsakomybę deleguoja pedagogams, arba *atsiriboję*, kurie bendradarbiavimo veikloje dalyvauja tol, kol sprendžia jiems aktualias problemas. Galima daryti prielaidą, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai, įvardydami bendradarbiavimo sunkumus su tėvais, dėmesį fokusuoja būtent į tą nedidelę dalį „atsiribojusių, pasyvių“ tėvų, nepakankamai įvertindami sąmoningų ir atsakingų tėvų indėlio į vaiko ugdymo procesą.

Pagal Švietimo ir mokslo ministro įsakymą (*Dėl mokyklos Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo*, 2017) švietimo pagalbos teikimą ugdymo institucijoje organizuoja ir koordinuoja Vaiko gerovės komisija. Ši komisija ugdymo įstaigose turi aktyviai įsitraukti į švietimo pagalbos veiklas, konsultacijas, informavimą. Tyrimo metu ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų buvo klausama – *kaip aktyviai dalyvaujate Vaiko gerovės komisijos veikloje?* Tyrimo rezultatai pateikti 10 paveiksle.

10 pav. Respondentų duomenų apie dalyvavimą Vaiko gerovės komisijos veikloje pasiskirstymas, % (N=61)

Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad švietimo pagalbos specialistai aktyvesni VGK veikloje už ikimokyklinio ugdymo pedagogus. Visi specialistai (100%) yra VGK nariai. Tiek pedagogai (58,3%), tiek švietimo pagalbos specialistai (69,2%) dažniausiai kreipiasi į VGK dėl įvairių iškilusių ugdymosi sunkumų (pedagoginių, psichologinių, socialinių), konsultuojasi pagalbos

šeimai bei individualios švietimo pagalbos vaikui klausimais. Galima teigti, kad ši komisija veikia ugdymo įstaigose: konsultuoja pedagogus, prisideda prie ugdymo veiksmingumo didinimo, organizuoja, koordinuoja prevencines veiklas, į kurias įsitraukia ir pedagogai (35,4%), ir švietimo pagalbos specialistai (61,5%). Ugdymo įstaigose vyksta ugdymo partnerių (ikimokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, tėvų) bendradarbiavimo procesas, ieškoma veiksmingų ir individualių švietimo pagalbos galimybių vaikui, pasitelkiant įstaigoje veikiančią Vaiko gerovės komisiją. Į ugdymo įstaigos švietimo pagalbos procesą įsitraukia, kaip buvo minėta šiame darbe (žr. p. 15), sveikatos priežiūros specialistas, kuris bendradarbiaudamas su VGK, ikimokyklinio ugdymo pedagogais ir su visa įstaigos bendruomene padeda saugoti ir stiprinti vaikų sveikatą, užtikrinti sveikatos priežiūrą.

Apibendrinant vaiko poreikių tenkinimo tyrimą, pastebėta, kad X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose, didelė dalis pedagogų dirba grupėse, neatitinkančiose Lietuvos higienos normų (HN 75:2016). Per didelis vaikų skaičius grupėse, kuriose yra integruoti ir vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, yra labai svarbus veiksnys kokybiškos ir sistemingos pagalbos vaikui ir jo šeimai teikime. Pedagogai turi pakankamai mažai nekontaktinių valandų pasiruošimui darbui su vaikais ir tėvų konsultacijoms. Įstaigose neužtikrinama veiksminga kompleksinė pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų pagalba vaikui ir jo šeimai.

Pedagogų tyrimo duomenimis, vaikai yra ugdomi, atsižvelgiant į individualius poreikius, vykdomi vaikų ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimai. Ikimokyklinio ugdymo grupėse anksti atpažįstami vaiko specialieji ugdymosi poreikiai, gabūs vaikai, tariamasi su tėvais dėl vaiko ugdymo. Tiek tėvai, tiek pedagogai pasigenda įstaigose papildomų neformalių veiklų, kurios galėtų ugdyti individualius vaiko gebėjimus pasirinktoje srityje. Įstaigose teikiama ankstyvoji, t. y. vaikams nuo 3–4 metų, specialioji pedagoginė pagalba. Dėl specialistų trūkumo vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, neužtikrinama reikalinga intensyvi specialioji pedagoginė pagalba, nepakankamai tenkinami tokių vaikų individualūs ugdymosi poreikiai. Kad įstaigose trūksta logopedų bei psichologų – patvirtina tėvai, ikimokyklinio ugdymo pedagogai bei švietimo pagalbos specialistai. Pedagogų tyrimo duomenys atkleidžia, kad tobulintina sritis – kvalifikacijos kėlimas, darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių.

X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose švietimo pagalbos specialistai ir ikimokyklinio ugdymo pedagogai susiduria su sunkumais bendradarbiavimo su tėvais srityje. Anot specialistų, tėvai pakankamai pasyviai ir nenoriai kreipiasi pagalbos į specialistus, ne visada efektyviai ir laiku sprendžiamos iškilusios vaiko ugdymosi problemos su tėvais. Tai greičiausiai dėl to, kad tėvų konsultavimui neužtenka nekontaktinių valandų ar netinkamai parenkamas konsultacinis laikas. Sklandžiu bendradarbiavimu, aktyviu tėvų įsitraukimu abejoja ir

ikimokyklinio ugdymo pedagogai. Nors tėvai ir sutinka, kad pedagogų bendradarbiavimas su šeima duoda teigiamų pokyčių, ugdant vaiką, šeima turi didžiausią įtaką vaikui, yra svarbiausia ugdytoja, o ikimokyklinio ugdymo įstaiga tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje, bet vis tik šis bendradarbiavimo procesas vyksta nepakankamai sklandžiai. Tėvai gauna nepakankamai informacijos apie vaiko stipriąsias puses, ugdymosi poreikius arba informacija yra nepakankamai išsami, nuosekliai ir aiškiai tėvams pateikiama. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai abejoja, ar ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų lūkesčius. Taip yra todėl, kad įstaigose pasigendama abipusio (tėvų ir pedagogų, tėvų ir specialistų) informavimo ryšio. Tinkamam ugdymo partnerių (ikimokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, tėvų) bendradarbiavimo procesui užtikrinti pasitelkiama įstaigoje veikianti Vaiko gerovės komisija, kuri padeda ieškoti veiksmingų ir individualių švietimo pagalbos galimybių vaikui ir šeimai.

2.4. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui ypatumai

„Kiekviena ugdymo įstaiga turi savitą vaikų ugdymo organizavimo modelį, kurį lemia įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa ir jos įgyvendinimo ugdymo įstaigoje organizavimo ypatybės“ (*Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos*, 2015, sk. 6, p. 1). Ikimokyklinis ugdymas vykdomas, atsižvelgiant į kiekvieno regiono ar įstaigos savitumą, galimybes, į tėvų ir vietos bendruomenės poreikius, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius gebėjimus. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kokias galimybes turi kiekviena ugdymo įstaiga švietimo pagalbos šeimai ir vaikui srityje, koks švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikis, kylančios problemos.

Tyrimo dalyviams (švietimo pagalbos specialistams ir ikimokyklinio ugdymo pedagogams) buvo užduotas atviras klausimas – *įžvalgos ir komentarai apie švietimo pagalbą šeimai ir vaikui jūsų ugdymo įstaigoje*. Duomenys apie švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situaciją ugdymo įstaigoje, ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūriu pateikta 19 lentelėje.

19 lentelė. **Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situacija ugdymo įstaigose: ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūris (N=48)**

Kategorija	Subkategorija	Iliustruojantys teiginiai	Skaičius
Galimybės	Kompetentinga institucijos komanda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atsižvelgiant į turimus resursus ir žmogiškuosius išteklius, galiu teigti, jog mūsų įstaigoje švietimo pagalba vaikui ir šeimai yra pakankama. (1) ▪ (...) lankstus specialistų bendradarbiavimas ir komandinis darbas siekiant geresnių rezultatų aiškiai pastebimas mūsų įstaigoje.(1) ▪ Mūsų įstaigoje dirba logopedai, spec. pedagogai, judesio korekcijos specialistai bei socialinis pedagogas. (1) ▪ (...) įvairia pagalbą teikia logopedai, spec. pedagogas. (1) 	8

19 lentelės tęsinys 58 puslapyje

19 lentelės tęsinys

	Kryptinga pagalba tėvams	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įstaigoje organizuojami pozityvios tėvystės mokymai. (1) ▪ Pakankamai yra informacijos šeimai ir vaikui mūsų ugdymo įstaigoje. (1) ▪ Mūsų įstaigoje vaikai ir jų šeimos gauna pagalbą pagal poreikį. (1) ▪ Manau, tikrai teikiama visiška pagalba, dėmesys, tarpusavio bendradarbiavimas tarp šeimos ir mūsų ugdymo įstaigos. (1) ▪ Manau, kad mūsų įstaigoje tėvams suteikiama daug informacijos apie vaikų auklėjimą, ugdymą, iškilusių problemų sprendimą. Tai pateikiama įvairiais būdais: individualių pokalbių metu, per tėvų susirinkimus, daug informacijos grupių stenduose, atskirų grupių Facebook puslapiuose. (1) ▪ Įstaigoje vyksta seminarai su psichologais, pozityvios tėvystės mokymai. (1) 	8
	Tikslinga pagalba ugdytiniais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) pastebėta, kad tėveliai noriai bendrauja individualiuose pokalbiuose: telefonu, messenger, sms ir aktyviai seka grupės svetainėje patalpinta informaciją (...). (1) ▪ Įstaigos ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, specialistai, administracija, ugdytinių tėvai tariai dėl vaikų ugdymosi poreikių, jų ugdymosi kokybės bei tėvų lūkesčių (...). (1) ▪ (...) ugdytiniais teikiama įvairi pagalba. (1) ▪ Vaikams su negale teikiama įvairiapusė pagalba. (1) ▪ (...) didelis dėmesys kreipiamas į individualius vaiko poreikius ir gebėjimą juos kokybiškai tenkinti. (1) 	3
Poreikiai	Pagalbos šeimai poreikis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagalba reikalinga šeimoms, kurios negali rasti informacijos (1) ▪ (...) gal norėtusi (...) ar daugiau paskaitų tėvams (1) ▪ (...) trūksta švietimo pagalbos specialistų, kurie teiktų visokeriopą pagalbą (...) tėvams teikiant informaciją susijusią su jų vaikų ugdymu. (1) ▪ Daugiau seminarų organizuoti tėveliams. (2) ▪ Dar daugiau galėtų būti teikiamų konsultacijų sutrikusio elgesio vaikų tėvams ir tuo pačiu jų vaikams. (1) ▪ Trūksta tėvams organizuojamų seminarų, o jei būna koks seminaras, tėveliai nenoriai lankosi. Pedagogas tėvelius privilejoja į grupės susirinkimus tik suorganizavus pasirodymą su jų vaikais. (1) 	7
	Specialistų poreikis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) gal norėtusi psichologo etato (1) ▪ Kadangi ugdymo įstaiga yra labai maža, trūksta švietimo pagalbos specialistų, kurie teiktų visokeriopą pagalbą vaikams. (1) ▪ (...) intensyviai dirbama su ugdytiniais turinčiais vidutinių, didelių ir labai didelių sup, tačiau norėtusi, kad pagalbą gautų ir nedidelių sup turintys vaikai. (1) ▪ Švietimo pagalbos vaikams nepakanka. (1) ▪ Įstaigoje trūksta pagalbos mokiniui specialistų. (1) ▪ Įstaigoje neturime socialinio pedagogo ir psichologo ir pastebima, jog reikalinga jų pagalba. (1) ▪ (...) psichologo, kineziterapeuto pagalba neteikiama. Gaunamos švietimo pagalbos kokybę bei prieinamumą vertinu patenkinamai. (1) ▪ Ugdymo įstaigoje reiktų daugiau mokytojo pagalbininkų (...). Daugiau individualaus specialistų darbo su SUP vaikais. Praverstų psichologas ir socialinis pedagogas. (1) 	8

Iš ikimokyklinio ugdymo pedagogų atsakymų galima spręsti, kad jų ugdymo įstaigose yra sudaromos palankios galimybės švietimo pagalbos šeimai ir vaikui procese: sutelktos

kompetentingos komandos, kurios geba tikslingai teikti švietimo pagalbą ugdytiniams ir jų tėvams; vyksta švietimo informavimas, tėvų konsultavimas, pasitelkiant įvairias formas: seminarai, individualūs pokalbiai, tėvų susirinkimai, pozityvios tėvystės mokymai; talpinama informacija grupių stenduose, *Facebook* puslapiuose ir kt.; ugdytinių tėvai bendradarbiauja su specialistais, pedagogais, tariasi dėl vaikų ugdymosi poreikių, jų ugdymosi kokybės. Įstaigose tenkinami individualūs vaiko poreikiai, dirba kompetentingi pedagogai, specialistai, kurie geba ugdyti vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių.

Kartu ikimokyklinio ugdymo pedagogai įžvelgia ir tam tikrų poreikių ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose. Daugiausia prasminių vienetų išskirta subkategorijoje – *specialistų poreikis*. Respondentų nuomone, įstaigose trūksta psichologų, socialinių pedagogų, judesio korekcijos pedagogų, mokytojo padėjėjų. Toks poreikis aktualiausias mažesnėse ugdymo įstaigose. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai įžvelgia – *pagalbos šeimai poreikį* – tėvams trūksta žinių vaiko ugdymo ar auklėjimo klausimais, ugdymo įstaigoje nepakankamai organizuojama mokymų, konsultacijų tėvams. Taipogi pastebima, kad tėvai pasyviai dalyvauja įvairiuose seminaruose – dėl to pedagogai priversti ieškoti įvairių tėvų įtraukimo galimybių.

Švietimo pagalbos specialistų nuomonę apie švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situaciją ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose iliustruoja 20 lentelė.

20 lentelė. **Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situacija ugdymo įstaigose: švietimo pagalbos specialistų požiūris (N=13)**

Kategorija	Subkategorija	Iliustruojantys teiginiai	Skaičius
Galimybės	Darni institucijos komanda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įstaigoje dirba daug specialistų, kurie suteikia tinkamą pagalbą vaikui ir šeimai (1) ▪ Dirba kompetentinga švietimo pagalbos komanda, kurią sudaro 2 logopedai, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, judesio korekcijos pedagogas ir mokytojo padėjėjas. (1) 	2
	Glaudi partnerystė su tėvais	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įstaiga pakankamai skiria dėmesio bendraudama su SUP mokinių tėvais. (1) 	1
Poreikiai	Tėvų įsitraukimo į ugdymo procesą poreikis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Norėtųsi didesnio tėvų domėjimosi ir įsitraukimo į specialiųjų poreikių pagalbą vaikui, nes visa iniciatyva plaukia iš pagalbos vaikui specialistų. (1) ▪ Sunku tėvus prisikviesti į individualias konsultacijas, susirinkimus, paskaitas. (1) ▪ Įstaigoje tėvai bendrauja tik švietimo pagalbos specialistų iniciatyva. (1) ▪ Tėvams kartais nerūpi vaiko pasiekimai, dažniausias atsakymas – išaugs. (1) ▪ (...) nedažnai tėvai kreipiasi konsultacijos ir pareiškia norą prisidėti prie ugdymo namuose. (1) 	5
	Pedagogų pagalbos vaikui poreikis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) nepakankamai šiems vaikams individualaus dėmesio skiria ir auklėtojos. (1) 	1

20 lentelės tęsinys 60 puslapyje

20 lentelės tęsinys

	Specialistų poreikis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) neturime pagalbos vaikui specialistų komandos. (2) ▪ (...) trūksta pagalbos mokiniui specialistų – spec. pedagogo, psichologo, mokytojo padėjėjo. (1) ▪ Kadangi ugdau nemažai vaikų su dideliais ugdymosi poreikiais, o skaičiuojant juos neprilyginame dviem vaikams, todėl nukenčia individuali pagalba vaikui. (1) ▪ Kai kuriems ugdytiniams galėtų būti teikiama socialinio pedagogo, kineziterapeuto pagalba. Yra šeimų, kurioms reikia ir psichologo pagalbos. visų šitų specialistų mūsų įstaigoje nėra. (1) 	5
	Darbo sąlygų gerinimas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) per mažai nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultacijoms, nes didelę savo nekontaktinių valandų išnaudoju įstaigos veikloms ar dalyvavimams įvairiose darbo grupėse. (1) 	1

Išanalizavus tyrimo rezultatus pastebėta, kad daugiausia prasminių vienetų išskirta kategorijoje – *poreikiai*. Švietimo pagalbos specialistų požiūriu, išvelgti šie poreikiai: tėvų įsitraukimo į ugdymo procesą, specialistų (specialiojo pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo, judesio korekcijos pedagogo, mokytojo padėjėjo), pedagogų pagalbos vaikui, darbo sąlygų gerinimo poreikiai. Galima daryti prielaidą, kad problemos švietimo pagalbos vaikui ir šeimai srityje kyla dėl nepakankamos švietimo pagalbos specialistų komandos sutelktumo įstaigose, kas užtikrintų visapusišką ir veiksmingą kompleksinę pagalbą vaikui. Kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 15) ugdymo įstaigos ieško įvairių švietimo pagalbos teikimo proceso galimybių, bendradarbiaudamos su kitomis rajono sveikatos, socialinių paslaugų bei psichologinės pagalbos teikimo įstaigomis.

Dar viena problema, kurią išvelgia švietimo pagalbos specialistai – nepakankamas tėvų įsitraukimas į ugdymo procesą, domėjimasis vaiko pasiekimais, dalyvavimas konsultacijose ir kitose švietimo informavimo veiklose. Švietimo pagalbos specialistas išvelgia, kad įstaigoje neužtikrinamos tinkamos darbo sąlygos – *per mažai nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultacijoms, nes didelę savo nekontaktinių valandų išnaudoju įstaigos veikloms ar dalyvavimams įvairiose darbo grupėse*. Ugdymo įstaigoje specialistai yra įtraukti į įvairias įstaigos, bendruomenines veiklas ir galima daryti prielaidą, dėl riboto nekontaktinių valandų kiekio, nebelieka laiko kryptingam švietimo pagalbos vaiko ir šeimos poreikių tenkinimui. Tyrimo rezultatai atskleidžia ir galimybes įstaigose – *dirba kompetentinga švietimo pagalbos komanda, plėtojama glaudi partnerystė su tėvais*.

Anot A. Deering ir kt. (2003), „siekdami sėkmės mokyklos vadovai turi sukurti sklandžiai veikiančias organizacijas, galinčias greitai reaguoti į naujas aplinkybes. Tai apima kelių skirtingų išteklių grupių, reikalingų analizuoti, planuoti ir imtis veiksmų reaguojant į ateityje atsirasiančias galimybes ir kilsiančias grėsmes, dermę“ (cit. Marzano ir kt., 2011, p. 83). Tad, kaip ugdymo

įstaiga sugebės sutelkti bendruomenę, sukurti darnią švietimo pagalbos proceso sistemą didele dalimi priklauso nuo įstaigos vadovo, jo, kaip lyderio, gebėjimų.

Tėvų (N=203) nuomonė, *kokios pagalbos šeimai ir vaikui ugdymo įstaigoje pasigendama*, apibendrinta 21 lentelėje.

21 lentelė. **Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikiai ugdymo įstaigose: tėvų požiūris (N=203)**

Kategorija	Subkategorija	Ilustruojantys teiginiai	Skaičius
Ugdymo struktūros tobulinimo poreikis	Ugdymo paslaugų įvairovė	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nėra edukacinių veiklų, būrelių (1) ▪ Reikalingi specialistai: meninio ugdymo, specialiojo pedagogo, psichologo, kūno kultūros pedagogo.(1) ▪ Galbūt auklėtojom praverstų didesnis darbuotojų kiekis. (1) ▪ Logopedo pagalbos. (2) ▪ Psichologo pagalbos vaikui ir tėvams (1) ▪ Psichologo. (2) ▪ Psichologo, socialinio pedagogo, ergoterapeuto konsultacijų. Kineziterapijos užsiėmimų (...) trūksta mokytojo padėjėjų (1) 	9
	Vaikų skaičius	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) norėčiau, kad vaikų grupės būtų mažesnės (1) ▪ Nėra auklėtojoms atskirai skirti vaikui dėmesį. Auklėja viena, o vaikų daug. (1) 	2
Ugdymo proceso tobulinimo poreikis	Bendradarbiavimas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Auklėtojų iniciatyvos bendrauti su tėvais. (1) ▪ Būtų gerai, kad būtų daugiau atvirumo. (1) ▪ Norėtusi paskaitų apie vaikų tarpusavio santykių plėtotę (1) ▪ Tėvystės įgūdžių ugdymo, (esant poreikiui), psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijų, susidūrus su vaiko auklėjimo sunkumais. (1) 	4
	Ugdymo individualizavimas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (...) auklėtojos galėtų daugiau dėmesio skirti individualiai veiklai su vaikais.(1) ▪ (...) gal daugiau ruošimo savarankiškumo. (1) ▪ (...) individualaus darbo su vaiku (1) 	3
Tėvų pasitenkinimas esama situacija		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visko pakanka (14) ▪ Nepasigendu (44) ▪ Nepasigendu, esu patenkinta jų dėmesingumu ir geru, nuoširdžiu darbu. (1) ▪ Gaunu visą reikiamą pagalbą. (7) ▪ Džiaugiamės, kad mūsų vaikas lanko šią įstaigą. (1) ▪ Mane tenkina teikiama grupės auklėtojo teikiama informacija, pagalba, bendravimas. (1) ▪ Jokių problemų nebuvo iškilę. (1) ▪ Nebuvo poreikio pagalbai (1) ▪ Gauname įvairiapusę pagalbą, palaikymą, paskatinimą ir esame labai laimingi, kad esame suprasti. (1) ▪ Puiki ugdymo įstaiga, atsiradus problemai, ji išsprendžiama. (1) ▪ Vaikai yra laimingi, ugdymo įstaigoje yra saugūs ir viskuo aprūpinti. (1) 	73

Tyrimo duomenys atskleidžia, kad didelė dalis tyrime dalyvavusių tėvų, yra patenkinti esama situacija. Švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikių sistema išskiriama į dvi kategorijas: ugdymo struktūros ir ugdymo proceso tobulinimo poreikis. Šios dvi kategorijos glaudžiai tarpusavyje siejasi, nes ugdymo struktūros tobulinimo poreikis įtakoja ugdymo proceso tobulinimo poreikio atsiradimą. Vienas iš ugdymo struktūros tobulinimo poreikių yra – *ugdymo paslaugų įvairovė*. Tėvai pastebi, kad įstaigose trūksta įvairių specialistų: psichologo, logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, judesio korekcijos pedagogo ir kt. Šie tyrimo duomenys atliepia

„Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgoje“ (2017) pateiktus pastebėjimus, kad ikimokyklinėse įstaigose jaučiamas specialistų trūkumas, kur dalis vaikų negauna reikalingos pagalbos. Psichologinė pagalba, kaip pastebi tėvai, reikalinga ne tik vaikui, bet ir tėvams, kurie konsultuotų tėvus įvairiais auklėjimo, bendravimo su bendraamžiais klausimais. Kaip buvo minėta šio darbo teorinėje dalyje (žr. p. 15), ugdymo įstaiga, neturinti reikiamo specialisto, gali kreiptis į Savivaldybės Pedagoginę psichologinę tarnybą, kuri konsultuoja tėvus, pedagogus dėl įvairių socialinės raidos, emocijų ir elgesio sutrikimų. Galima daryti prielaidą, kad įstaigose, nesant reikiamo specialisto (psichologo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo), jo vaidmenį perima ugdomasis pedagogas, kuriam dažnai gali trūkti žinių, kompetencijos ir laiko kokybiškai ir profesionaliai suteikti reikiamą pagalbą vaikui ir šeimai.

Dar vienas išskirtinas ugdymo struktūros poreikis – vaikų skaičiaus mažinimas grupėse. Šis poreikis siejasi su ugdymo proceso kokybės tobulinimu – *ugdymo individualizavimu*. Dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėse, pedagogai nepajėgūs kokybiškai tenkinti individualių vaiko poreikių, ugdyti vaiką pagal jo gebėjimus. Ugdymo proceso tobulintina sritis – *bendradarbiavimas*. Tėvų nuomone, be jau minėtų psichologo konsultacijų, pasigendama ir atviresnio bendradarbiavimo su grupės auklėtojomis, daugiau pedagogų iniciatyvumo, tėvystės įgūdžių ugdymo. Galima daryti prielaidą, kad tėvams trūksta individualių grupės pedagogo ar specialisto konsultacijų, kur pedagogas, kaip buvo pateikta šio teorinėje darbo dalyje (žr. p. 22), būtų ne tik formalus informacijos teikėjas, bet aktyvus, informaciją parenkantis pagal vaikų problemas ir tėvų rekomendacijas. Tai patvirtina, kad nuo pedagogo, specialisto gebėjimo pateikti naudingą ir išsamią informacinę pagalbą tėvams, nuo informacijos išsamumo, prieinamumo ir kokybės tiesiogiai priklauso tėvų įsitraukimas ir grįžtamasis ryšys. Tai galėtų paaiškinti ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų išvelgiamą problemą – *nepakankamas tėvų įsitraukimas į ugdymą* – kur vis tik didžiausią atsakomybę ir iniciatyvą, švietimo informacinės pagalbos srityje, turi prisiimti pedagogas ir specialistas.

Apibendrinant švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situaciją, pastebėta, kad įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, egzistuoja įvairiapusės galimybės: sutelktos kompetentingos komandos, kurios geba tikslingai teikti švietimo pagalbą ugdytiniams ir jų tėvams, plėtojama glaudi partnerystė. Švietimo informavimas, tėvų konsultavimas vykdomas, pasitelkiant įvairias formas ir būdus. X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigos, siekdamos įgyvendinti švietimo pagalbos teikimo kryptis, pasitelkia socialinius partnerius, bendradarbiauja su kitomis rajono sveikatos, socialinių paslaugų bei psichologinės pagalbos teikimo įstaigomis. Dauguma tėvų yra patenkinti esama situacija, kuri atitinka jų poreikius ir lūkesčius. Tėvai pastebi, kad dėl per didelio vaikų skaičiaus grupėse, pedagogai nepajėgūs tenkinti individualių vaiko poreikių, pasigendama psichologinės pagalbos, kuri reikalinga ne tik vaikui, bet ir tėvams, stokojama

atviresnio bendradarbiavimo su grupės pedagogais, didesnio pedagogų iniciatyvumo, tėvystės įgūdžių ugdymo.

Problemos švietimo pagalbos vaikui ir šeimai srityje kyla dėl nepakankamos švietimo pagalbos specialistų (specialiojo pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo, judesio korekcijos pedagogo) komandos sutelktumo įstaigose, kas užtikrintų visapusišką ir veiksmingą kompleksinę pagalbą vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių. Švietimo pagalbos specialistai išvelgia nepakankamą tėvų įsitraukimą į ugdymo procesą, domėjimąsi vaiko pasiekimais, dalyvavimą konsultacijose ir kitose švietimo informavimo veiklose. Ikimokyklinio ugdymo pedagogų nuomone, reikalinga didesnė pagalba šeimai, organizuojant įvairius mokymus, konsultacijas tėvams. Didžiausią atsakomybę ir iniciatyvą turi prisiimti ikimokyklinio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos specialistai ir vadovai, kad būtų užtikrintas sklandus švietimo pagalbos šeimai ir vaikui teikimo procesas. Pasak M. Fullan (2001), tobulėjimas ugdymo srityje „reikalauja įvairių papildomų išteklių: mokomosios medžiagos, įrangos, erdvės, laiko ir galimybių naudotis naujomis idėjomis ir pažangiąja patirtimi“ (p. 64–65).

DISKUSIJA

Kiekviena ikimokyklinį ugdymą vykdanči įstaiga siekia padėti tėvams veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką. Teorinėje šio darbo dalyje išsiaiškinta, kad švietimo pagalba – tai ugdymo įstaigoje kompleksškai teikiama švietimo informacinė, psichologinė, socialinė, specialioji pedagoginė, sveikatos priežiūros pagalba. Jos teikime dalyvauja įstaigos darbuotojai – ikimokyklinio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, kiti pedagogai, sveikatos priežiūros specialistas, mokytojo padėjėjas, įstaigos vadovai. Šiame darbe nagrinėtas ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvų, ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų požiūris į ugdymo įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą. Nuosekliai išdėstyti ir tarpusavyje susiję anketinės apklausos klausimai padėjo tiriamiesiems aiškiau suprasti nagrinėjamą temą ir tinkamai nukreipė į klausimą – švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situacijai įstaigoje nagrinėti, poreikiams ir problemoms įžvelgti.

Viena iš svarbiausių švietimo pagalbos šeimai sričių, nagrinėtų šiame darbe – švietimo informacinė pagalba. Paaiškėjo, kad nuo kryptingo ir sistemingo švietimo informavimo priklauso ugdymo proceso kokybė, ugdymo rezultatai, aktyvus tėvų įsitraukimas, vaiko ugdymo tęstinumas namuose ir sėkmė kitose švietimo grandyse. Atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose dirba kompetentingi ugdytojai, kurie teikia švietimo informavimo, tėvų konsultavimo paslaugas ir pagalbą, pasitelkdami įvairiomis formomis ir būdais, šiuolaikinėmis informacinėmis priemonėmis. Švietimo informacinę pagalbą dažniausiai tėvams teikia tie ugdytojai, kurie tiesiogiai dirba su vaiku, yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, t. y. ikimokyklinio ugdymo pedagogas ir švietimo pagalbos specialistas. Tyrimo rezultatai neatskleidė, ar pedagogai ir specialistai, informuodami tėvus, pateikia jiems išsamią informaciją apie vaiko stipriąsias puses, vaiko pasiekimus, ugdymosi poreikius, tolesnio ugdymo gaires, ar informavimas vyksta tik iškilus tam tikroms problemoms spręsti, ką tik įgytiems pasiekimams informuoti. Neišsiaiškinta, ar vyksta sistemingas, išsamus ugdytojų informavimas kelis kartus per mokslo metus, kuris rekomenduojamas pagal „Ikimokyklinio ugdymo rekomendacijas“ (2015).

Pastebėta, kad pakankamai retai ugdymo įstaigose vykdomas – administracijos atstovų švietimo informavimas. Pagal R. J. Marzano ir kt. (2011) ugdymo įstaigos vadovas yra laikomas svarbiausiu ir įtakingiausiu asmeniu įstaigoje. Nuo jo, kaip lyderio, gebėjimų priklauso daug sričių, lemiančių veiksmingą ir efektyvią švietimo pagalbą šeimai ir vaikui. Tai formuoja palankų tėvų požiūrį į ugdymo įstaigą, skatina glaudesnę ugdymo partnerių bendradarbiavimą, lemia palankią ugdymo aplinką, pedagogų profesionalumą.

Tyrime nagrinėtas tėvams aktualus informavimo turinys. Paaiškėjo, kad įstaigos pateikiama informacija tėvams yra susijusi su ugdymu: ugdymosi pasiekimais, sunkumais, ugdymo turiniu.

Tėvams ji reikšminga ir aktuali. Bet pastebėti ir kiti tėvams svarbūs informavimo klausimai – vaiko globa (mityba, sveikata, miegas), bendravimas su bendraamžiais ir suaugusiais. Minėti duomenys atliepia „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizės“ (2009) rezultatus, kuri parodė, kad tėvai ugdymo kokybę labiau sieja su vaiko globa, tuo tarpu pedagogai – su vaiko ugdymu.

Teorinis šio darbo kontekstas atskleidė, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ugdyme yra kaip vaikų ugdymo ir ugdymosi situacijų kūrėjas, o tėvai – svarbiausi vaiko ugdytojai. Tad tėvų įtraukimui į ugdymo procesą, ugdymo įstaigos turėtų skirti didelį dėmesį tam, kad užtikrintų visapusišką ir kokybišką ikimokyklinį ugdymą. Remiantis tyrimo rezultatais, tėvai pasitiki ugdymo įstaiga, kuri tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje, vyksta abipusis bendradarbiavimas, bet pastebėta, kad yra dalis tėvų, kurie pasyviai įsitraukia į ugdymo procesą, nenoriai bendradarbiauja su pedagogais ar specialistais. Tai atliepia A. Juodaitytės ir kt. (2009) tyrimo rezultatus, kuriose pateikiami skirtingi tėvų tipai – „pasyvūs ir atsiriboję“ – tai tėvai, kurie nepakankamai įvertina savo indėlio į vaiko ugdymo procesą. Kai kuriems tėvams sunku suvokti institucinio ugdymo funkcijas, kokybišką ugdymosi poveikį vaikui, švietimo pagalbos poreikį. Minėtus klausimus nagrinėjo D. Martišauskienė (2010) atliktame tėvų, kaip vartotojų, poreikių tyrime. Tą patvirtina ir šis tyrimas, kad tėvai ikimokyklinio ugdymo įstaigą labiau sieja su vaiko priežiūra, bet ne su ugdymu, dažnai pamiršdami, kad šeima ir institucija turi ugdyti vaiką pagal savo amžių ir brandą, siekdami parengti vaiką mokyklai ir svarbiausią vaidmenį turi prisiimti šeima.

Tyrimas atskleidė keletą probleminių sričių, kurias įgyvendinti įstaigos turi ribotas galimybes: trūkstamas ikimokyklinio ugdymo sistemos finansavimas, personalo darbo sąlygos, vaikų grupės dydis. Minėtos problemos sutampa su Valstybinio audito ataskaitos „Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti“ (2018) rezultatais bei „Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metų apžvalgos“ (2017) duomenimis. Pastebėta, kad ikimokyklinio ugdymo struktūros veiksniai lemia ugdymo proceso problemas ugdymo įstaigose ir veikia švietimo pagalbos teikimo procesą. Išanalizavus tyrimo duomenis paaiškėjo, kad nėra užtikrinamas tinkamas ugdymas vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, dėl švietimo pagalbos specialistų trūkumo bei nepakankamo ikimokyklinio ugdymo pedagogų kompetencijų tobulinimo, ugdant skirtingų ugdymosi poreikių turinčius vaikus. Kaip buvo minėta šio darbo įvade, organizuojant tyrimą ir sudarant tyrimo imtį, respondentams nebuvo formuluojami atrankos kriterijai. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad jame dalyvavo daugiau kaip pusė tėvų, kurių vaikai turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Tad galima daryti prielaidą, kad ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose tokių vaikų yra pakankamai daug ir švietimo pagalba specialiųjų poreikių vaikams yra labai svarbi, aktuali ir turi būti sprendžiama ne tik didinant švietimo pagalbos specialistų skaičių,

bet ir efektyviai planuojant, organizuojant bei vykdant visų ugdytojų komandinį darbą, tobulinant jų kompetencijas.

Dar vienas ugdymo struktūros veiksnys – darbuotojų darbo sąlygos (nepakankamas nekontaktinių valandų kiekis), kelia pedagogams ir specialistams sunkumų, vertinant individualius vaiko poreikius, ruošiantis veikloms, vykdant komandinį pedagogų ir specialistų darbą, konsultuojant tėvus ir pan. Minėtoms veikloms atlikti ugdytojams pritrūksta laiko. Tyrimo dalyviai užsimena apie įvairias papildomas veiklas, dalyvavimą įstaigos darbo grupėse, kas trikdo kryptingą ir nuoseklų švietimo pagalbos teikimą. Tad siekis veiksmingo ir efektyvaus nekontaktinių valandų laiko planavimo, pirmenybę teikiant pasirengimui veikloms, individualiam planavimui, pasiekimų vertinimui, tėvų konsultavimui, būtų vienas iš galimų sprendimo variantų.

Šiuolaikinis pedagogas susiduria su daugybe iššūkių savo darbe: jam reikia ne tik pažinti savo ugdytinį, padėti jam ugdytis tinkamą vertybinį pagrindą, bet ir šviesti ugdytinio tėvus. Dažnai ikimokyklinio ugdymo pedagogui švietimo pagalbos procesą tenka vykdyti vienam, nes ugdymo įstaigoje nesant reikiamo specialisto, jis turi teikti ne tik informacinę, specialiąją pedagoginę, sveikatos priežiūros, socialinę, bet ir psichologinę pagalbą vaikui ir šeimai, todėl pedagogas turi nuolat tobulinti profesinę kvalifikaciją bei prisitaikyti prie besikeičiančių švietimo sąlygų, tą patvirtina A. Juodaitytė ir kt. (2017). Ką apie tokią švietimo pagalbos teikimo situaciją mano ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų vadovai, šiame darbe nebuvo tyrinėta, neatskleista jų pozicija bei galimi sprendimo būdai. Galima daryti prielaidą, kad ugdymo įstaigos vadovas, atsižvelgdamas į šeimos ir vaiko poreikius, galėtų išspręsti švietimo pagalbos specialistų sutelktumą įstaigoje, ieškoti galimybių vaikų papildomoms neformalioms veikloms įgyvendinti, sudaryti galimybes pedagogams ir specialistams nuolat tobulinti kvalifikaciją, didinti jų profesionalumą, formuoti ikimokyklinio ugdymo vaikų grupes pagal higienos normas. Švietimo pagalbos procese svarbus kiekvieno ugdymo proceso dalyvio požiūris, indėlis bei tarpusavio dermė, siekiant sukurti sklandžiai funkcionuojančią švietimo pagalbos proceso sistemą. Tėvų pedagoginis švietimas įstaigoje, organizuojant pozityvios tėvystės mokymus bei psichologines konsultacijas, būtų dar vienas svarbus įstaigos vadovo indėlis švietimo pagalbos vaikui procese.

Apibendrinant galima teigti, kad aktyvus ir pozityvus ugdymo įstaigos (ugdancio pedagogo, specialisto, administracijos atstovo, kitų darbuotojų) ir tėvų bendradarbiavimas, sistemingas informavimas yra svarbūs veiksniai švietimo pagalbos procese ir duodantys teigiamų pokyčių, ugdant vaiką, tenkinant jo poreikius. Ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigos vadovas turi sukurti veiksmingą ir efektyvią švietimo pagalbos šeimai ir vaikui proceso sistemą, sklandžiai veikiančią ugdymo įstaigą, galinčią greitai reaguoti į naujas aplinkybes.

Tyrimą papildyti ir pratęsti būtų galima, siekiant iširti vadovų požiūrį į švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situaciją, galimybes ir poreikius.

IŠVADOS

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikui, lankančiam ugdymo įstaigą, turi būti užtikrintas ugdymas pagal poreikius, sistemingai teikiama informacija, konsultacijos ugdytinių tėvams, organizuojama profesionali socialinių, pedagoginių ir psichologinių paslaugų pagalba vaikui ir šeimai. Švietimo pagalba – tai visų įstaigos darbuotojų (grupės auklėtojo, švietimo pagalbos specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, kitų pedagogų, mokytojo padėjėjo, įstaigos vadovų) veikla, kompleksinė pagalba vaikui ir šeimai, kurios pagrindinis tikslas – padėti tėvams (globėjams) veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką. Švietimo pagalbos teikimą ugdymo institucijoje organizuoja ir koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri bendradarbiaudama su ugdytinio tėvais, ikimokyklinio ugdymo pedagogais, švietimo pagalbos specialistais įvertina paslaugų ir pagalbos poreikį vaikui, šeimai, teikia konsultacijas ugdymo procese dalyvaujantiems asmenims.
2. Išaiškėjo, kad X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančios įstaigos padeda tėvams ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką įvairiapusiškai įgyvendindamos švietimo pagalbos šeimai ir vaikui kryptis:
  - nustatyta, kad švietimo informavimas, tėvų konsultavimas vykdomas įvairiais būdais – konsultavimas grupėse, individualios ikimokyklinio ugdymo pedagogo ar švietimo pagalbos specialisto konsultacijos; formomis – informavimas, pasitelkiant socialinius tinklus, pokalbius telefonu; vyksta tarpinstitucinis bendradarbiavimas;
  - tyrimas parodė, kad ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose dirba kompetentingi ugdytojai, gebantys atrinkti tėvams reikšmingą ir aktualią informaciją, atviri naujovėms, pasikeitimams;
  - ikimokyklinio ugdymo įstaigose anksti atpažįstami vaiko specialieji ugdymosi poreikiai, gabūs vaikai, teikiama ankstyvoji specialioji pedagoginė pagalba. Veiksmingai švietimo pagalbos proceso plėtolei pasitelkiama įstaigoje veikianti Vaiko gerovės komisija.
3. Išanalizavus paaiškėjo, kad tėvai yra patenkinti X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose esama švietimo pagalbos šeimai ir vaikui situacija, informuojami apie vaiko pažangą, pasiekimus. Vaikai gerai jaučiasi ugdymo įstaigose: plėtojami geri socialiniai santykiai, organizuojama įdomi ir įvairiapusė veikla, plėtojami vaiko turimi gabumai, sprendžiamos iškilusios problemos. Pastebėti tam tikri įstaigas lankančių vaikų tėvų švietimo pagalbos šeimai ir vaikui poreikiai:
  - tėvai pastebi, kad įstaigose trūksta įvairių specialistų: psichologo, logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, judesio korekcijos pedagogo ir kt. Pasigendama psichologinės pagalbos, kuri reikalinga ne tik vaikui, bet ir tėvams;

- išsiaiškinta, kad tėvams trūksta individualių ugdančio pedagogo ar specialisto konsultacijų apie vaiko ugdymosi pažangą ir pasiekimus;
- nepakankamas individualaus ugdymo turinio pritaikymas ugdymo įstaigose;
- ugdymo įstaigose pastebėtas papildomų neformalių veiklų vaikams poreikis.

Remiantis atlikto tyrimo rezultatais, galima teigti, kad *tyrimo hipotezė* – švietimo pagalba šeimai ir vaikui X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančiose įstaigose nepakankamai orientuota į šeimos ir vaiko poreikius – *pasitvirtino iš dalies*.

4. Nustatyti ikimokyklinio ugdymo struktūros veiksniai, kurie įtakoja X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų švietimo pagalbos šeimai ir vaikui problemas: vaikų skaičius, ugdymo paslaugų įvairovė, personalo darbo sąlygos. Minėti veiksniai lemia ugdymo proceso problemas ugdymo įstaigose ir veikia švietimo pagalbos teikimo procesą:

- ikimokyklinio ugdymo pedagogai dirba grupėse, kuriose per didelis vaikų skaičius. Tai sąlygoja ribotą individualių vaiko poreikių tenkinimą, tinkamų ugdymo galimybių sudarymą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių;
- dėl nepakankamo nekontaktinių valandų kiekio pedagogai ir specialistai susiduria su sunkumais, ruošiantis veikloms, rengiant individualias užduotis ar efektyviai ir laiku sprendžiant iškilusias problemas su tėvais ir kitais ugdytojais;
- vaiko individualių galių plėtotei ugdymo įstaigose stinga papildomos neformalios veiklos;
- pastebėta, kad problemos švietimo pagalbos vaikui ir šeimai srityje kyla dėl nepakankamos švietimo pagalbos specialistų komandos sutelktumo įstaigose, kas užtikrintų visapusišką ir veiksmingą kompleksinę pagalbą vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių;
- išsiaiškinta, kad ikimokyklinio ugdymo pedagogai nereguliariai kelia kvalifikaciją, darbu su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių;
- pastebėta nepakankamai veiksminga bendradarbiavimo proceso sistema tarp ugdymo proceso dalyvių: tėvų, pedagogų ir specialistų, kas užtikrintų veiksmingą ir efektyvią švietimo pagalbą vaikui ir šeimai;
- išsiaiškinta, kad ugdymo įstaigose nepakankamai organizuojama mokymų, konsultacijų tėvams.

Remiantis atlikto tyrimo rezultatais, galima teigti, kad *tyrimo hipotezė* – X rajono ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų galimybės suteikti pakankamą švietimo pagalbą šeimai ir vaikui yra ribotos – *pasitvirtino*.

REKOMENDACIJOS

Ikimokyklinį ugdymą vykdančių įstaigų vadovams:

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikų grupes formuoti pagal Lietuvos higienos reikalavimus.
2. Siekdami sėkmės ugdymo įstaigų vadovai turi ieškoti galimybių specialistų komandos sutelktumui įstaigoje didinti.
3. Telkti ugdymo įstaigos bendruomenę (tėvus, ikimokyklinio ugdymo pedagogus, švietimo pagalbos specialistus bei kitus ugdančius pedagogus), kuriant veiksmingą ir efektyvią bendradarbiavimo proceso sistemą, siekti ugdymo proceso dalyvių dermės.
4. Nustatyti individualius ugdytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikius, sudaryti galimybes pedagogams ir specialistams nuolat tobulinti kvalifikaciją, didinti jų profesionalumą.
5. Tobulinti darbuotojų bendravimo gebėjimus, reikalingus ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą.
6. Siekti veiksmingo ir efektyvaus nekontaktinių valandų laiko planavimo pirmenybę teikiant pasirengimui veikloms, individualiam planavimui, pasiekimų vertinimui, tėvų konsultavimui.
7. Vykdyti tėvų pedagoginį švietimą įstaigoje, organizuojant pozityvios tėvystės mokymus bei psichologines konsultacijas.
8. Tartis su tėvais dėl papildomų neformalių veiklų poreikio įstaigose bei jų galimybių sudarymo.

Ikimokyklinio ugdymo pedagogams:

1. Padėti ugdytinių tėvams veiksmingai ugdyti savo vaiką, suteikiant tėvams individualias konsultacijas bei sistemingai informuojant apie vaiko pažangą, pasiekimus, problemines vaiko ugdymosi sritis, siekti vaiko ugdymo tęstinumo namuose.
2. Tartis su ugdytinių tėvais dėl konsultacijų dažnumo bei priimtinausio informavimo būdo.
3. Siekti pedagogo didaktinių kompetencijų, reikalingų atpažinti ir veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius vaikus, tobulinimo.
4. Efektyviai planuoti, organizuoti ir vykdyti komandinį darbą, siekiant didinti specialiųjų poreikių vaikų švietimo paslaugų poreikio tenkinimą. Rekomenduotina organizuoti bendrus pedagogų ir specialistų aptarimus ugdymo programų rengimo, pasiekimų bei daromos pažangos vertinimo klausimais.

Švietimo pagalbos specialistams:

1. Siekti konstruktyvaus dialogo, informacijos ir profesionalių žinių dalijimosi su ugdytinių tėvais, tartis dėl individualių konsultacijų teikimo laiko, dažnumo ir priimtinausio tėvams informavimo būdo.
2. Inicijuoti įstaigose įvairias prevencines veiklas, konsultacijas tėvams, teikiant didesnę dėmesį tėvams, auginantiems ankstyvojo amžiaus vaikus, kad būtų kuo anksčiau atpažįstami susirūpinimą keliantys vaiko ugdymosi sunkumai ir sudarytos galimybės konsultuotis su reikiama specialistais. Esant nepakankamam švietimo pagalbos specialistų komandos sutelktumui įstaigoje, informuoti tėvus apie įvairias kitas konsultavimosi galimybes – kreiptis konsultacijos į savivaldybės Pedagoginę psichologinę tarnybą ar kitas sveikatos priežiūros įstaigas.
3. Inicijuoti įvairias aktyvias veiklas ugdytinių tėvams (renginius, atvirus užsiėmimus, filmuotų veiklų aptarimus ir pan.), skatinant juos įsitraukti į ugdymo procesą, vykdyti vaikų ugdymo tęstinumą namuose.
4. Dalintis savo profesinėmis žiniomis ir patirtimi su įstaigos pedagogais, siekti komandinio ugdymo darnos, ugdant vaikus, turinčius specialiuosius ugdymosi poreikius.

Ugdytinių tėvams:

1. Siekti aktyvaus ir pozityvaus dialogo su pedagogu ar specialistu.
2. Rodyti asmeninę iniciatyvą, dalyvaujant vaiko ugdymo proceso planavimo ir vykdymo veiklose.
3. Vykdyti vaiko ugdymo tęstinumą namuose, siekiant didinti ugdymo proceso kokybę bei sėkmę kitose švietimo grandyse.

LITERATŪRA

1. Berger, P., Luckman, T. (1999). *Socialinės tikrovės konstravimas*. Vilnius: Pradai.
2. *Biudžetinės įstaigos Radviliškio rajono visuomenės sveikatos biuro nuostatai*. (2012). [Žiūrėta 2020-04-26]. Prieiga per internetą:
<<https://www.radviliskisvsb.lt/apie-radviliskio-rajono-visuomenes-sveikatos-biura/nuostatai>>.
3. Breidokienė, R., Ignatovičienė, S. (2015). *Pozityviosios tėvystės įgūdžių ugdymo metodinės rekomendacijos*. Vilnius. [Žiūrėta 2019-11-25]. Prieiga per internetą:
<http://www.sppd.lt/media/mce_filebrowser/2015/02/18/Pozityvios_tevystes_igudziu_ugdymo_metodines_rekomendacijos.pdf>.
4. Burvytė, S. (2013). Šeimos ir ikimokyklinių ugdymo institucijų bendradarbiavimas: pozityviosios tėvystės skatinimo aspektas. *Socialinis ugdymas*. Nr. 3 (35). [Žiūrėta 2020-02-10]. Prieiga per internetą:
<<http://www.socialinisugdymas.leu.lt/index.php/socialinisugdymas/article/view/71/65>>.
5. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2000). *Research methods in education. 5 the ed.* London – New York.
6. Deering, A., Dilts, R., Russel, J. (2003). Leadership cults and culture. *Leader to leader*, 28, p. 31 –38.
7. Dencik, L. (2003). Kaip vaikai įsisavina postmoderniojo gyvenimo kokybę. *Demokratiškos pedagogikos matai*. Vilnius.
8. Dor, A. (2012). *Parents` involvement in school: Attitudes of teachers and school counselors*. US China Education Review, B 11, 921–935. [Žiūrėta 2019-10-04]. Prieiga per internetą:
<<https://pdfs.semanticscholar.org/2b86/908cfd5b35c133c7fa49ade7b65caad19d7b.pdf>>.
9. Epstein, J. L. (2008). Improving family and community involvement in secondary schools. *The Education Digest*, 73 (6), 9–12. [Žiūrėta 2019-05-14]. Prieiga per internetą:
<<http://homeschoolconnect.pbworks.com/f/Improving+Family+and+Community+Involvement.pdf>>.
10. Fullan, M. (2001). *Leading in culture of change*. San Fransisco: Jossey – Bass.
11. *Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas*. (2014). Klaipėda.

12. *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio programų dermės tyrimo ataskaita.* (2012). Lietuvos edukologijos universitetas. [Žiūrėta 2020-01-04]. Prieiga per internetą: <<https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/01/ikimokyklinio-priesmokyklinio-ir-pradinio-ugdymo-turinio-programu-dermes-tyrimas.pdf>>.
13. *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė.* (2009). [Žiūrėta 2019-11-04]. Prieiga per internetą: <<https://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/VPU%20tyrimo%20ataskaita/ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20turinio%20ir%20jo%20%20igyvendinimo%20kokybes%20analize%20Tyrimo%20ataskaita%202009%2011%2005.pdf>>.
14. *Ikimokyklinio ugdymo kokybė.* (2012). *Švietimo problemos analizė.* ŠMM. Nr. 13 (77). [Žiūrėta 2019-07-12]. Prieiga per internetą: <<http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2012/12/ikimokyklinio-ugdymo-kokybe-2012-rugs%204%2097jis.pdf>>.
15. *Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos.* (2015). Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras.
16. Juodaitytė, A., Gaučaitė, R., Kazlauskienė, A. (2009). *Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą.* Šiauliai: Lucilijus.
17. Juodaitytė, A., Malinauskienė, D., Musneckienė, E., Bražienė, N., Lenkauskaitė, J. (2018). *Šiuolaikinė vaikystė ir vaikų ugdymas: socialiniai – kultūriniai kontekstai.* Šiauliai.
18. Kairienė, D., Ališauskienė, S. (2013). Ekologiniu sisteminiu požiūriu grįsta ankstyvoji pagalba ikimokyklinėse ugdymo įstaigose. *Specialusis ugdymas.* Nr. 2 (29), p. 109–122.
19. Karademir, A., Cingi, M. A., Dereli, F., Akman, B. (2017). Quality in Preschool Education: The Views of Teachers and Assistant Teachers. *Journal of Bayburt Education Faculty.* 12 (23), p. 7–33. [Žiūrėta 2020-02-14]. Prieiga per internetą: <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/317278>>.
20. Kardelis, K. (2007). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai.* Šiauliai: Liucijus.
21. Kovienė, S. (2017). Tėvų įsitraukimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą: tėvų nuomonė. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė.* 9. Nr.2. p. 76–88. [Žiūrėta 2020-01-24]. Prieiga per internetą: <<http://oaji.net/articles/2017/513-1520938028.pdf>>.
22. Lara, L., Saracosti, M. (2019). *Effect of Parental Involvement on Children's Academic Achievement in Chile.* *Frontiers in Psychology.* [Žiūrėta 2019-11-04]. Prieiga per internetą: <<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01464>>.

23. Leliūgienė, I., Sadauskas, J. (2011). Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija. *Socialinių mokslų studijos*, 3(4), p. 1281–1297.
24. Lepeškienė, V. (1996). *Humanistinis ugdymas mokykloje*. Vilnius: Valstybinis leidimo centras.
25. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas. (2016). *Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo*. Nr. 93. [Žiūrėta 2019-09-21]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e3c38860c53111e5a141fec4d43d786>>.
26. Lietuvos Respublikos Šeimos stiprinimo įstatymas. (2017). Nr. XIII–700. [Žiūrėta 2019-10-21]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/71039aa2b98511e7967a9645b537eb05>>.
27. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. (2015). *Jūsų vaikas – ikimokyklinukas*. [Žiūrėta 2019-10-04]. Prieiga per internetą:
<<https://www.smm.lt/uploads/documents/Leidiny/ikimokyklinukas1.pdf>>.
28. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. (2014). *Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija*. [Žiūrėta 2019-10-03]. Prieiga per internetą:
<<file:///C:/Users/Vartotojas/Documents/Ievos%20dokumentai/EDUKOLOGIJA/Vaiko%20teises/STRATEGIJA%202013-2022.pdf>>.
29. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2011). *Dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo*. Nr. V-1775. [Žiūrėta 2019-09-18]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.408134>>.
30. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2011). *Dėl mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo*. Nr. V-1795. [Žiūrėta 2019-09-18]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.408141>>.
31. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2017). *Dėl mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo*. Nr. V-319. [Žiūrėta 2019-09-23]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.396543>>.

32. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2003). *Dėl pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio*. Nr. ISAK-897. Suvestinė redakcija nuo 2007-08-26. [Žiūrėta 2020-04-27]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.215856/asr>>.
33. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2008). *Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo*. Nr. ISAK-2433. [Žiūrėta 2020-01-04]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.326307/asr>>.
34. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2017). *Dėl specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašo patvirtinimo*. Nr. V-657. [Žiūrėta 2020-01-30]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/980163a28dbe11e7a5e2b345b086d377>>.
35. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2004). *Dėl švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaikų namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo*. Nr. ISAK-842. [Žiūrėta 2019-12-12]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.235273>>.
36. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas. (2011). Nr. XI-1281. [Žiūrėta 2019-09-18]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.395105/ZPzOxUEnvH>>.
37. Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas. (2007). Suvestinė redakcija nuo 2018-07-01. [Žiūrėta 2019-09-23]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.301806/asr>>.
38. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas. (1996). [Žiūrėta 2019-06-28]. Prieiga per internetą:
<<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.26397?faces-redirect=true>>.
39. Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 2, 3, 4, 7, 8, 14, 17 straipsnių ir 5 priedo pakeitimo įstatymas. (2018). [Žiūrėta 2019-09-16]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/cd2f3c417dce11e89188e16a6495e98c?jfwid=-g0zrzcqct>>.
40. Lietuvos Švietimo Taryba. (2017). *Lietuvos Švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalga*. [Žiūrėta 2019-09-11]. Prieiga per internetą:
<https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=9258&p_k=1&p_t=173686>.

41. Lonczak, H. S. (2019). *What is Positive Parenting? A Look at the Research and Benefits*. [Žiūrėta 2019-11-25]. Prieiga per internetą: <<https://positivepsychology.com/positive-parenting/>>.
42. Martišauskienė, D. (2010). *Ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybės valdymo modeliavimas tiriant tėvų-vartotojų poreikius*. Daktaro disertacija. Šiauliai.
43. Marzano, R. J., Waters, T., McNulty, B. A. (2011). *Veiksminga mokyklų lyderystė: nuo mokslinių tyrimų iki rezultatų*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
44. Milotay, N. (2015). *Proposal for a quality framework on early childhood education and care (ECEC)*. European Commission DG Education and Culture. [Žiūrėta 2019-09-10]. Prieiga per internetą: <<https://www.europeanagency.org/sites/default/files/agencyprojects/IECE/3.%20Nora%20Milotay%20-%20%20European%20Commission.pdf>>.
45. Morkūnienė, J. (2002). *Socialinė filosofija*. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas.
46. Neifachas, S. (2008). *Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės užtikrinimas: turinio konkretizavimas, tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atitikties nustatymas*. Vilnius: UAB Ciklonas.
47. *Pasaulis vaikui: ugdymo realijos ir perspektyvos*. (2014). Mokslo straipsnių leidinys. Vilnius.
48. Pocienė, J. S. (2010). *Ikimokyklinis ugdymas: raida, pedagoginės sistemos*. Ikimokyklinės pedagogikos studija. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
49. *Projekto „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ viešinio leidinys*. (2011). Vilnius.
50. Purtell, K. M., Ansari, A. (2018). Classroom Age Composition and Preschoolers' School Readiness: The Implications of Classroom Quality and Teacher Qualifications. *SAGE journals*. AERA Open, 4 (1), p. 1–13. [Žiūrėta 2020-02-14]. Prieiga per internetą: <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2332858418758300>>.
51. *Radviliškio lopšelio-darželio „Eglutė“ 2020–2022 metų strateginis planas*. (2020). [Žiūrėta 2020-01-15]. Prieiga per internetą: <<http://deglute.lt/pdf/Strateginis%20planas%202020-2022.pdf>>.
52. *Radviliškio lopšelio-darželio „Kregždutė“ 2018–2020 m. strateginis planas*. (2018). [Žiūrėta 2020-01-15]. Prieiga per internetą:

- <<https://radviliskio-kregzdute.mir.lt/veikla-2/strateginis-planas-2018-m-tikrasis/>>
53. *Radviliškio lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ 2018-2022 m. strateginis planas.* (2018). [Žiūrėta 2020-01-30]. Prieiga per internetą:
<<http://www.ldzvaigzdute.lt/veikla>>.
54. *Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro nuostatai.* (2018). [Žiūrėta 2020-04-21]. Prieiga per internetą:
<<https://www.rpbspc.lt/wp-content/uploads/2020/03/nuostatai.pdf>>.
55. *Radviliškio rajono Baisogalos mokyklos-darželio 2019-2023 strateginis planas.* (2019).
<http://www.baisogalosmd.radviliskis.lm.lt/?page_id=115>.
56. *Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus 2020 metų veiklos planas.* (2020). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<[file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/Skyriaus%20veiklos%20planas%202020%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/Skyriaus%20veiklos%20planas%202020%20(1).pdf)>
57. *Radviliškio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto paslaugų centro Suaugusiųjų ir jaunimo neformaliojo ugdymo skyriaus, sporto skyriaus ir Pedagoginės psichologinės tarnybos 2020 m. kovo mėnesio veiklos (renginių) planas.* (2020). [Žiūrėta 2020-02-29]. Prieiga per internetą:
<Shttp://ugdcentras.lt/images/menesiniai_planai/kovo_planas_2020.pdf>.
58. *Radviliškio rajono savivaldybės švietimo įstaigų 2019–2020 m. m. vykdomos programos.* (2019). [Žiūrėta 2020-01-30]. Prieiga per internetą:
<[file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/20192020%20vykdomos%20programos%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/20192020%20vykdomos%20programos%20(1).pdf)>.
59. *Radviliškio r. Grinkiškio Jono Poderio gimnazijos strateginis planas 2020–2023 metams.* (2020). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<https://www.poderys.radviliskis.lm.lt/new/images/Strateginis_planas_2020-2023.pdf>.
60. *Radviliškio r. Kutiškių daugiafunkcio centro 2020-2023 strateginis planas.* (2019). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<<http://kutiskiu-udc.lt/metine-vadovo-ataskaita/>>.
61. *Radviliškio r. Palonų daugiafunkcio centro 2020-2022 strateginis planas.* (2020). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<<https://palonai.webnode.com/dokumentai/>>.

62. *Radviliškio r. Pociūnėlių pagrindinės mokyklos strateginis planas 2018-2020 metams.* (2018). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<<https://www.pociuneliai.radviliskis.lm.lt/strateginis-planas/>>.
63. *Radviliškio r. Sidabravo gimnazijos strateginis planas 2020–2022 metams.* (2020). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<<http://www.sidabravo-gimnazija.lt/index.php/veikla/dokumentai>>.
64. *Radviliškio r. Šeduvos lopšelio-darželio 2018-2022 metų strateginis planas.* (2018). [Žiūrėta 2020-01-15]. Prieiga per internetą:
<<https://www.seduvosld.radviliskis.lm.lt/dokumentai/2018-2022start.pdf>>.
65. *Radviliškio r. Šiaulėnų Marcelino Šikšnio gimnazijos strateginis planas 2019–2021 metams.* (2019). [Žiūrėta 2020-01-31]. Prieiga per internetą:
<<https://www.msiksnys.radviliskis.lm.lt/dokumentai/>>.
66. Riley, R., Robnson, S., Conaty, J. (1993). *Parent's Literacy and Their Children's Success in School: Recent Research, Promising Practices, and Research Implications.* Prieiga per internetą: <<https://www.ed.gov/pubs/OR/ResearchRpts/parlit.html>>.
67. Ruškus, J., Mažeikis, G. (2007). *Neįgalumas ir socialinis dalyvavimas.* Kritinė patirties ir galimybių Lietuvoje refleksija. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
68. Ruškus, J., Žvirdauskas, D., Zybartas, S. ir kt. (2012). *Ikimokyklinis, priešmokyklinis ugdymas Lietuvoje. Būklės ir galimybių tyrimas.* Mokslo studija. Kaunas. [Žiūrėta 2020-02-10]. Prieiga per internetą:
<<https://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:4672460/datastreams/MAIN/content>>.
69. Švietimo būklės tyrimas. (2008). *Švietimo pagalba šeimoms, turinčioms 1-6 metų vaikus.* [Žiūrėta 2019-07-03]. Prieiga per internetą:
<https://www.smm.lt/.../Svietimo%20pagalbos%20tyrimas_seimu%20apklausa_ataskait>.
70. *Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus.* (2006). Tyrimo ataskaita. [Žiūrėta 2019-07-03]. Prieiga per internetą:
<https://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/sviet_pag_Seim_ikimok_priesmok.pdf>.
71. *Tarybos išvados dėl ikimokyklinio ugdymo ir pradinio ugdymo vaidmens skatinant kūrybingumą, novatoriškumą ir skaitmeninę kompetenciją.* (2015). Europos Sąjungos oficialusis leidinys. (2015/C 172/05). [Žiūrėta 2020-01-04]. Prieiga per internetą:

<[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG0527\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG0527(04)&from=EN)>.

72. Teresevičienė, M., Gedvilienė, G. (1999). *Mokymasis bendradarbiaujant*. Vilnius: Garnelis.
73. Teresevičienė, M., Gedvilienė, G. (2003). *Mokymasis grupėse ir asmenybės kaita*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
74. *Tyrimo pažangi pedagoginė praktika ir pedagoginės inovacijos Lietuvos vaikų darželiuose atlikimas*. (2018). Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projekto „Inovacijos vaikų darželyje“ (projekto Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-01-0001) ataskaita. [Žiūrėta 2019-07-11]. Prieiga per internetą: <https://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir1306/dir65/dir3/3_0.php>.
75. Vabalas-Gudaitis, J. (1983). *Psichologijos ir pedagogikos straipsniai*. Vilnius : Mokslas.
76. Valstybinio audito ataskaita. (2018). *Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti*. [Žiūrėta 2019-05-10]. Prieiga per internetą: <<https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=3888>>.
77. *Quality Matters in Early Childhood Education and Care: United Kingdom (England)*. (2012). [Žiūrėta 2019-11-04]. Prieiga per internetą: <<http://www.oecd.org/education/school/50165861.pdf>>.

PRIEDAI

Klausimynas tėvams, kurių vaikai lanko įstaigas, teikiančias ikimokyklinį ugdymą**GERBIAMI TĖVAI,**

Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto Edukologijos studijų programos magistrantė Ieva Pudžiuvėlienė. Ši apklausa padės išsiaiškinti, kaip įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, teikiama švietimo pagalba šeimai ir vaikui, kaip atsižvelgiama į jų poreikius. Kiekvienos ugdymo įstaigos švietimo pagalba vaikui ir šeimai gali būti: švietimo informacinė pagalba, kuri padeda tėvams gauti informaciją apie švietimą, vaikų ugdymą, jo galimybes, formas ir pan.; psichologinė pagalba, socialinė pagalba, sveikatos priežiūra bei specialioji pedagoginė pagalba, kuri didina vaiko, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą.

APKLAUSA ANONIMINĖ, TODĖL NEI VARDŲ, NEI PAVARDĖS RAŠYTI NEREIKIA.

Tyrimo rezultatai bus skelbiami tik statistiškai apibendrinti.

Jūsų atsakymai mums labai svarbūs, todėl prašome atsakyti į visus klausimus, pažymint atsakymą: X.

1. Kokio amžiaus yra Jūsų vaikas, kuris lanko ikimokyklinio ugdymo grupę?

- 1-2 metų
- 3-4 metų
- 5-6 metų

2. Kokią švietimo informacinę pagalbą Jūs gaunate švietimo įstaigoje?

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos;
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas;
- Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais;
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams;
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose;
- Kita .....

3. Kokia forma gaunama informacija apie vaiką, jo ugdymosi pasiekimus Jums yra ar būtų priimtinausia?

- Individualūs pokalbiai
- Pokalbiai telefonu
- Informacija raštu
- Elektroniniu paštu
- Bendravimas per socialinius tinklus (Facebook ir kt.)
- Tėvų susirinkimų metu
- Kita .....

4. Ar informaciją, kurią gaunate ugdymo įstaigoje yra Jums aktuali ir naudinga?

- Taip, visada naudinga
- Iš dalies naudinga
- Nenaudinga
- Neturiu nuomonės
- Kita.....

5. Kokia grupės auklėtojų ar kitų specialistų teikiama informacija apie Jūsų vaiką Jums aktualiausia? (trumpai paaiškinkite)

<p>6. Kaip dažnai pedagogai informuoja, konsultuoja apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pagal poreikį ☐ Kasdien ☐ Kas savaitę ☐ Kas mėnesį ☐ Kelis kartus per mokslo metus ☐ Kartą per mokslo metus ☐ Neinformuoja ☐ Kita 	<p>7. Kaip dažnai norėtumėte gauti informaciją, konsultacijas apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pagal poreikį ☐ Kasdien ☐ Kas savaitę ☐ Kas mėnesį ☐ Kelis kartus per mokslo metus ☐ Kartą per mokslo metus ☐ Kita .....
---	--

<p>8. Kurio pedagogo, specialisto informacijos apie vaiko veiklą, pažangą ir pasiekimus Jums trūksta?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Grupės auklėtojo ☐ Meninio ugdymo mokytojo ☐ Logopedo ☐ Specialiojo pedagogo ☐ Psichologo ☐ Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto ☐ Socialinio pedagogo ☐ Kitos pagalbos ..... ☐ Netrūksta 	<p>9. Kokią specialiąją pedagoginę pagalbą gauna Jūsų vaikas ugdymo įstaigoje?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Specialiojo pedagogo ☐ Logopedo; ☐ Socialinio pedagogo; ☐ Psichologo; ☐ Kita pagalba ..... ☐ Negauna
--	---

<p>10. Kokios specialiosios pedagoginės pagalbos, Jūsų manymu, reikia Jūsų vaikui?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Specialiojo pedagogo ☐ Logopedo ☐ Socialinio pedagogo; ☐ Psichologo; ☐ Sveikatos priežiūros specialisto ☐ Kita pagalba ..... ☐ Nereikia jokios 	<p><i>Į šį klausimą atsakykite tik jeigu Jūsų vaikui teikiama arba reikalinga specialioji pedagoginė pagalba</i></p> <p>11. Iš ko sužinojote, kad Jūsų vaikui reikalinga specialioji pedagoginė pagalba? (pasirinkite vieną atsakymą)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pastebėjome patys; ☐ Grupės auklėtojo; ☐ Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, spec. pedagogo ...); ☐ Šeimos gydytojo; ☐ Kita (įvardinkite).....
---	---

12. Pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, vaiką ugdatys pedagogai:

- pasikalba ir tariasi su Jumis
- padrąsina vaiką
- plėtoja vaiko turimus gabumus
- organizuoja išskirtinę veiklą vaikui
- sudaro sąlygas bendrauti su tų pačių gebėjimų ir pomėgių vaikais
- inicijuoja papildomus ugdymo būrelius
- Kita .....
- nežinau

13. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku	Negaliu atsakyti
Vaikas darželyje jaučiasi saugiai				
Jaučiasi emociškai gerai				
Gerai pedagogų ir vaiko tarpusavio santykiai				
Gerai vaiko ir grupės draugų tarpusavio santykiai				
Vaikui įdomi ir įvairiapusė veikla ugdymo įstaigoje				
Efektyviai ir laiku sprendžiamos iškilusios problemos susijusios su Jūsų vaiku				
Sudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams				
Ugdymo turinys pritaikytas kiekvienam vaikui				
Individualiai vertinami vaiko pasiekimai				
2. Įstaigos ir šeimos dermė	Sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku	Negaliu atsakyti
Šeima turi didžiausią įtaką vaikui ir yra svarbiausia ugdytoja				
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje				
Pedagogų bendradarbiavimas su šeima duoda teigiamų pokyčių ugdant vaiką				
Palaikau glaudžius santykius su ugdymo įstaigos pedagogais				
Dalyvauju grupės ar įstaigos organizuojamose veiklose				
Neturiu laiko dalyvauti ugdymo įstaigos veikloje				
Tariusi su pedagogais dėl vaiko ugdymo ir pasiekimų				

14. Kokios švietimo pagalbos šeimai ir vaikui ugdymo įstaigoje Jūs pasigendate? (parašykite savo nuomonę)

Ačiū už Jūsų dalyvavimą apklausoje

Klausimynas ikimokyklinio ugdymo pedagogams

GERBIAMI PEDAGOGAI,

Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto Edukologijos studijų programos magistrantė Ieva Pudžiuvėlienė. Ši apklausa padės išsiaiškinti, kaip įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, teikiama švietimo pagalba šeimai ir vaikui, kaip atsižvelgiama į jų poreikius. Kiekvienos ugdymo įstaigos švietimo pagalba vaikui ir šeimai gali būti: švietimo informacinė pagalba, kuri padeda tėvams gauti informaciją apie švietimą, vaikų ugdymą, jo galimybes, formas ir pan.; psichologinė pagalba, socialinė pagalba, sveikatos priežiūra bei specialioji pedagoginė pagalba, kuri didina vaiko, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą.

APKLAUSA ANONIMINĖ, TODĖL NEI VARDŲ, NEI PAVARDĖS RAŠYTI NEREIKIA.

Tyrimo rezultatai bus skelbiami tik statistiškai apibendrinti.

Jūsų atsakymai mums labai svarbūs, todėl prašome atsakyti į visus klausimus, pažymint atsakymą: X.

<p>1. Koks Jūsų pedagoginio darbo stažas?</p> <p>☐ Iki 4 metų</p> <p>☐ 5-9 metai</p> <p>☐ 10-25 metai</p> <p>☐ Daugiau kaip 25 metai</p>	<p>2. Kokia Jūsų kvalifikacinė kategorija?</p> <p>☐ Mokytojas</p> <p>☐ Vyresnysis mokytojas</p> <p>☐ Mokytojas metodininkas</p> <p>☐ Mokytojas ekspertas</p>
<p>3. Su kokio amžiaus vaikais dirbate?</p> <p>☐ Vaikai Iki 1 metų</p> <p>☐ Vaikai nuo 1-2 metų</p> <p>☐ Vaikai nuo 2-3 metų</p> <p>☐ Vaikai nuo 3-7 metų</p> <p>☐ Mišraus amžiaus (nurodykite amžių)</p> <p>.....</p>	<p>4. Koks vaikų skaičius grupėje?</p> <p>Nurodykite skaičių .....</p>

5. Ar Jūsų grupėje yra sutrikusio intelekto, kurčių, neprigirdinčių, silpnaregių, turinčių judesio ir padėties, elgesio, žymių kalbos ar kitų komunikacijos, įvairiapusių raidos sutrikimų ar kompleksinę negalią vaikų

- Taip Nurodykite skaičių .....
- Ne

6. Kokia švietimo informacinė pagalba teikiama tėvams švietimo įstaigoje? (galite pasirinkti kelis variantus)

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas);
- Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių tėvai ir pan.);
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas;
- Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais;
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams;
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose;
- Kita .....

<p>7. Kokia forma teikiate informaciją apie vaiką, jo ugdymosi pasiekimus? (galite pasirinkti kelis variantus)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Individualūs pokalbiai ☐ Pokalbiai telefonu ☐ Informacija raštu ☐ Elektroniniu paštu ☐ Bendraujame per socialinius tinklus (Facebook ir kt.) ☐ Tėvų susirinkimų metu ☐ Kita 	<p>8. Kaip dažnai informuojate, konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus? (pasirinkite vieną variantą)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pagal poreikį ☐ Kas savaitę ☐ Kas mėnesį ☐ Kelis kartus per mokslo metus ☐ Kartą per mokslo metus ☐ Neinformuoju ☐ Kita .....
--	--

9. Kokio pobūdžio informaciją teikiate tėvams? (įvardinkite)

10. Kokių laiku Jūs informuojate ar konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu
- Kontaktinių valandų metu
- Grupėje, kai atveda ar pasiima vaiką
- Kita .....

11. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Vaikus grupėje ugdu atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą				
Vykdu vaikų ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus				
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą				
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais				
Vaikų skaičius grupėje optimalus				
Efektyviai ir laiku sprendžiu iškilusias vaiko ugdymosi problemas su tėvais				
Atpažįstu vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius				
Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba				
Rengiu ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba				
Bendradarbiauju su švietimo pagalbos specialistais dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais				
Nuolat keliu savo kvalifikaciją darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių				

Pilnai pakanka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui				
Grupėje dirba mokytojo padėjėjas				
Grupėje reikalingas mokytojo padėjėjas				
2. Grupės auklėtojo ir šeimos dermė	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Tėvams laiku ir tikslingai teikiu individualias ir grupines konsultacijas				
Skatinu tėvus ugdymo tęstinumui namuose				
Susitariu su tėvais, kokių dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai jiems priimtinausi				
Tėvai aktyviai įsitraukia į ugdymo procesą, bendradarbiauja				
Ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų ir Jūsų pačių lūkesčius				
Teikiu švietimo pagalbą šeimai, patiriančiai socialinę atskirtį ar stokojančiai socialinių įgūdžių				
Tėvai nenoriai bendradarbiauja su grupės auklėtoju ir įsitraukia į organizuojamas veiklas				

12. Pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, Jūs:

- pasikalbate su tėvais;
- padrąsinate vaiką;
- plėtojate vaiko turimus gabumus;
- organizuojate išskirtinę veiklą vaikui;
- sudarote sąlygas bendrauti su tų pačių gebėjimų ir pomėgių vaikais;
- inicijuojate papildomų ugdymo būrelių;
- kita .....

13. Kaip aktyviai dalyvaujate Vaiko gerovės komisijos veikloje?

- Esu Vaiko gerovės komisijos narys
- Kreipiuosi į VGK dėl įvairių iškilusių vaiko ugdymo sunkumų (pedagoginių, psichologinių, socialinių)
- Konsultuojuosi su VGK dėl individualios švietimo pagalbos vaikui: ugdymo turinio, formų ir būdų
- Kartu su VGK rengiu ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba
- Konsultuojuosi su VGK pagalbos šeimai klausimais
- Dalyvauju VGK organizuojamoje prevencinėje veikloje
- Nedalyvauju VGK veikloje
- Kita .....

14. Jūsų įžvalgos ir komentarai apie švietimo pagalbą šeimai ir vaikui Jūsų ugdymo įstaigoje

Ačiū už Jūsų dalyvavimą apklausoje

Klausimynas švietimo pagalbos specialistams, ugdantiems ikimokyklinio amžiaus vaikus

GERBIAMI ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTAI,

Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto Edukologijos studijų programos magistrantė Ieva Pudžiuvėlienė. Ši apklausa padės išsiaiškinti, kaip įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą, teikiama švietimo pagalba šeimai ir vaikui, kaip atsižvelgiama į jų poreikius. Kiekvienos ugdymo įstaigos švietimo pagalba vaikui ir šeimai gali būti: švietimo informacinė pagalba, kuri padeda tėvams gauti informaciją apie švietimą, vaikų ugdymą, jo galimybes, formas ir pan.; psichologinė pagalba, socialinė pagalba, sveikatos priežiūra bei specialioji pedagoginė pagalba, kuri didina vaiko, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą.

APKLAUSA ANONIMINĖ, TODĖL NEI VARDO, NEI PAVARDĖS RAŠYTI NEREIKIA.

Tyrimo rezultatai bus skelbiami tik statistiškai apibendrinti.

Jūsų atsakymai mums labai svarbūs, todėl prašome atsakyti į visus klausimus, pažymint atsakymą: X.

1. Kokiu švietimo pagalbos specialistu dirbate ugdymo įstaigoje?

- Specialusis pedagogas
- Logopedas
- Kitas specialistas .....

<p>2. Kokia Jūsų kvalifikacinė kategorija?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pagalbos mokiniui specialistas ☐ Vyresnysis pagalbos mokiniui specialistas ☐ Pagalbos mokiniui specialistas metodininkas ☐ Pagalbos mokiniui specialistas ekspertas 	<p>3. Koks Jūsų darbo stažas?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Iki 4 metų ☐ 5-9 metai ☐ 10-25 metai ☐ Daugiau kaip 25 metai
<p>4. Nuo kokio amžiaus vaikus ugdote?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Vaikai nuo 2-3 metų ☐ Vaikai nuo 3-4 metų ☐ Vaikai nuo 4-5 metų ☐ Kita 	<p>5. Ar skaičiuojant vaikus, kuriems reikalinga specialioji pedagoginė pagalba, su dideliais ir labai dideliais ugdymosi poreikiais, prilyginate dviem vaikams?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Taip ☐ Ne ☐ Nežinau ☐ Neturiu tokių ugdytinių

6. Kokia švietimo informacinė pagalba teikiama tėvams švietimo įstaigoje? (galite pasirinkti kelis variantus)

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas);
- Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių tėvai, vaikų, pradėjusių lankyti ugdymo įstaigą, tėvams ir pan.);
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) informavimas;
- Įvairūs auklėtojų, specialistų pranešimai tėvų susirinkimų metu vaikų ugdymo klausimais;
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams;
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose;
- Kita .....

<p>7. Kokia forma teikiate informaciją apie ugdytinį, jo ugdymosi pasiekimus? (galite pasirinkti kelis variantus)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Individualūs pokalbiai ☐ Pokalbiai telefonu ☐ Informacija raštu ☐ Elektroniniu paštu ☐ Bendraujame per socialinius tinklus (Facebook ir kt.) ☐ Tėvų susirinkimų metu ☐ Kita 	<p>8. Kaip dažnai informuojate, konsultuojate tėvus apie ugdytinio veiklą, pažangą, pasiekimus? (pasirinkite vieną variantą)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pagal poreikį ☐ Kas savaitę ☐ Kas mėnesį ☐ Kelis kartus per mokslo metus ☐ Kartą per mokslo metus ☐ Neinformuoju ☐ Kita .....
---	--

9. Kokio pobūdžio informaciją teikiate ugdytinio tėvams? (įvardinkite)

10. Koku laiku Jūs informuojate ar konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu
- Kontaktinių valandų metu
- Kita .....

11. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Ugdau vaikus, atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą				
Bendradarbiauju su grupės auklėtoju dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais				
Vykdau vaiko ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus ir vertinimus				
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą				
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais				
Efektyviai ir laiku sprendžiu iškilusias vaiko ugdymosi problemas su tėvais				
Užtenka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui				
2. Specialisto ir šeimos dermė				
Tėvams laiku ir tikslingai teikiu individualias konsultacijas				

	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Organizuoju grupines konsultacijas				
Vykdaū įvairias prevencines veiklas tėvams				
Susitariu su tėvais, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai jiems priimtinausi				
Užtenka nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultacijoms				
Numatytos konsultacinės valandos tėvams yra patogiu tėvams laiku				
Tėvai noriai kreipiasi konsultacijos į švietimo pagalbos specialistą				
Ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų lūkesčius				
Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba				
Tėvai nesidomi ugdymo procesu bei nenoriai įsitraukia į ugdymo tęstinumą namuose				

12. Kaip aktyviai dalyvaujate Vaiko gerovės komisijos veikloje?

- Esu Vaiko gerovės komisijos narys
- Kreipiuosi į VGK dėl įvairių iškilusių vaiko ugdymo sunkumų (pedagoginių, psichologinių, socialinių)
- Konsultuojuosi su VGK dėl individualios švietimo pagalbos vaikui: ugdymo turinio, formų ir būdų
- Derinu su VGK ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba
- Konsultuojuosi su VGK pagalbos šeimai klausimais
- Dalyvauju VGK organizuojamoje prevencinėje veikloje
- Nedalyvauju VGK veikloje
- Kita .....

13. Jūsų įžvalgos ir komentarai apie švietimo pagalbą šeimai ir vaikui Jūsų ugdymo įstaigoje

Ačiū už Jūsų dalyvavimą apklausoje

Tėvų tyrimo duomenys

1. Kokio amžiaus yra Jūsų vaikas, kuris lanko ikimokyklinio ugdymo grupę?

- 1-2 metų/ **18 (18,8%)**
- 3-4 metų/ **89 (43,6%)**
- 5-6 metų/ **97 (47,5%)**

2. Kokią švietimo informacinę pagalbą Jūs gaunate švietimo įstaigoje?

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;/ **191 (94,1%)**
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;/ **73 (36%)**
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos;/ **11 (5,4%)**
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) konsultacijos;/ **32 (15,7%)**
- Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais;/ **140 (69%)**
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams;/ **91 (44,8%)**
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose; **147 (72,4%)**

3. Kokia forma gaunama informacija apie vaiką, jo ugdymosi pasiekimus Jums yra ar būtų priimtinausia?

- Individualūs pokalbiai/ **185 (91,1%)**
- Pokalbiai telefonu/ **61 (30%)**
- Informacija raštu/ **21 (10,3%)**
- Elektroniniu paštu/ **24 (11,8%)**
- Bendravimas per socialinius tinklus (Facebook ir kt.)/ **71 (35%)**
- Tėvų susirinkimų metu/ **94 (46,3%)**
- Kita (pedagogų apsilankymas į namus, atsiųstas video apie mano vaiką)/ **1 (0,49%)**

4. Ar informaciją, kurią gaunate ugdymo įstaigoje yra Jums aktuali ir naudinga?

- Taip, visada naudinga/ **190 (93,6%)**
- Iš dalies naudinga/ **15 (5,9%)**
- Nenaudinga
- Neturiu nuomonės
- Kita.....

5. Kokia grupės auklėtojų ar kitų specialistų teikiama informacija apie Jūsų vaiką Jums aktualiausia? (išanalizuotas darbe)

6. Kaip dažnai pedagogai informuoja, konsultuoja apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Pagal poreikį/ **128 (63%)**
- Kasdien/ **47 (23,2%)**
- Kas savaitę/ **6 (3%)**
- Kas mėnesį/ **1 (0,49%)**
- Kelis kartus per mokslo metus/ **17 (8,4%)**
- Neinformuoja/ **1 (0,49%)**
- Kita **4 (2%)**

7. Kaip dažnai norėtumėte gauti informaciją, konsultacijas apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Pagal poreikį/ **106 (52,2%)**
- Kasdien/ **48 (23,6%)**
- Kas savaitę/ **21 (10,3%)**
- Kas mėnesį/ **15 (7,4%)**
- Kelis kartus per mokslo metus/ **13 (6,4%)**

8. Kurio pedagogo, specialisto informacijos apie vaiko veiklą, pažangą ir pasiekimus Jums trūksta?

- Grupės auklėtojo/ **3 (1,5%)**

9. Kokią specialiąją pedagoginę pagalbą gauna Jūsų vaikas ugdymo įstaigoje?

- Specialiojo pedagogo /**13 (6%)**

☐ Meninio ugdymo mokytojo/ 16 (7,9%) ☐ Logopedo/ 34 (16,7%) ☐ Specialiojo pedagogo/ 5 (2,5%) ☐ Psichologo/ 20 (9,9%) ☐ Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto/ 4 (2%) ☐ Socialinio pedagogo/ 3 (1,5%)	☐ Logopedo;/ 72 (33,2%) ☐ Socialinio pedagogo;/ 7 (3,2%) ☐ Psichologo;/ 0 ☐ Kita pagalba (judesio korekcijos pedagogo 3 (1,4%)) ☐ Negauna/ 122 (60%) ☐ Kelių specialistų pagalbą 11 (5,4%)
---	--

10. Kokios specialiosios pedagoginės pagalbos, Jūsų manymu, reikia Jūsų vaikui? ☐ Specialiojo pedagogo/ 12 (5,2%) ☐ Logopedo/ 94 (40,3%) ☐ Socialinio pedagogo;/ 7 (3%) ☐ Psichologo;/ 15 (6,4%) ☐ Sveikatos priežiūros specialisto 4 (1,7 %) ☐ Nereikia jokios/ 101 (49,8%)	<i>I šį klausimą atsakykite tik jeigu Jūsų vaikui teikiama arba reikalinga specialioji pedagoginė pagalba</i>
	11. Iš ko sužinojote, kad Jūsų vaikui reikalinga specialioji pedagoginė pagalba? (pasirinkite vieną atsakymą) N= 106 ☐ Pastebėjome patys;/ 55 (51,9%) ☐ Grupės auklėtojo;/ 23 (21, %) ☐ Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, spec. pedagogo ...); 10 (9,4%) ☐ Šeimos gydytojo;/ 6 (5,7%) ☐ Nenurodė/ 12 (11,3%)

12. Pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, vaiką ugdantys pedagogai:

- pasikalba ir tariasi su Jumis/ **146 (71,9%)**
- padrąsina vaiką/ **111 (54,7%)**
- plėtoja vaiko turimus gabumus/ **96 (47,3%)**
- organizuoja išskirtinę veiklą vaikui/ **28 (13,8%)**
- sudaro sąlygas bendrauti su tų pačių gebėjimų ir pomėgių vaikais/ **35 (17,2%)**
- inicijuoja papildomus ugdymo būrelius/ **19 (9,4%)**
- nežinau/ **23 (11,3%)**

13. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku	Negaliu atsakyti
Vaikas darželyje jaučiasi saugiai	187 (91,7%)	15 (7,4%)		
Jaučiasi emociškai gerai	167 (81,9%)	35 (17,2%)		2 (1%)
Gerai pedagogų ir vaiko tarpusavio santykiai	186 (91,2%)	14 (6,9%)		4 (2%)
Gerai vaiko ir grupės draugų tarpusavio santykiai	150 (3,5%)	45 (22,1%)		7 (3,4%)
Vaikui įdomi ir įvairiapusė veikla ugdymo įstaigoje	167 (81,9%)	30 (14,8%)		6 (3%)
Efektyviai ir laiku sprendžiamos iškilusios problemos susijusios su Jūsų vaiku	170 (83,3%)	30 (14,8%)		4 (2%)
Sudaromos tinkamos sąlygos ugdytis specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams	98 (48%)	26 (12,7%)	8 (3,9%)	72 (35,3%)
Ugdymo turinys pritaikytas kiekvienam vaikui	111 (54,7%)	39 (19,2%)	4 (2%)	49 (24,1%)

Individualiai vertinami vaiko pasiekimai	151 (74%)	29 (14,2%)		22 (10,8%)
2. Įstaigos ir šeimos dermė	Sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku	Negaliu atsakyti
Šeima turi didžiausią įtaką vaikui ir yra svarbiausia ugdytoja	174 (85,3%)	29 (14,2%)		1 (0,5%)
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga tęsia ir papildo vaiko ugdymą šeimoje	179 (88,6%)	20 (9,9%)		3 (1,5%)
Pedagogų bendradarbiavimas su šeima duoda teigiamų pokyčių ugdant vaiką	184 (90,6%)	16 (7,9%)		3 (1,5%)
Palaikau glaudžius santykius su ugdymo įstaigos pedagogais	153 (75,4%)	44 (21,7%)		5 (2,5%)
Dalyvauju grupės ar įstaigos organizuojamose veiklose	136 (66,7%)	57 (27,9%)	5 (2,5%)	6 (2,9%)
Neturiu laiko dalyvauti ugdymo įstaigos veikloje	12 (6,2%)	38 (19,6%)	135 (69,6%)	9 (4,6%)
Tariusi su pedagogais dėl vaiko ugdymo ir pasiekimų	157 (77,3%)	42 (20,7%)		4 (2%)

14. Kokios švietimo pagalbos šeimai ir vaikui ugdymo įstaigoje Jūs pasigendate? (išanalizuotas darbe)

Ikimokyklinio ugdymo pedagogų tyrimo duomenys

<p>1. Koks Jūsų pedagoginio darbo stažas?</p> <p>☐ Iki 4 metų/ 7 (14,6%)</p> <p>☐ 5-9 metai/ 7 (14,6%)</p> <p>☐ 10-25 metai/ 14 (29,2%)</p> <p>☐ Daugiau kaip 25 metai/ 20 (41,7%)</p>	<p>2. Kokia Jūsų kvalifikacinė kategorija?</p> <p>☐ Mokytojas/ 15 (31,3%)</p> <p>☐ Vyresnysis mokytojas/ 29 (60,4%)</p> <p>☐ Mokytojas metodininkas/ 4 (8,3%)</p> <p>☐ Mokytojas ekspertas/ 0</p>
<p>3. Su kokio amžiaus vaikais dirbate?</p> <p>☐ Vaikai Iki 1 metų/ 0</p> <p>☐ Vaikai nuo 1-2 metų/ 1 (2,1%)</p> <p>☐ Vaikai nuo 2-3 metų/ 8 (16,7%)</p> <p>☐ Vaikai nuo 3-7 metų/ 39 (81,3%)</p>	<p>4. Koks vaikų skaičius grupėje?</p> <p>Nurodyti darbe</p>

5. Ar Jūsų grupėje yra sutrikusio intelekto, kurčių, neprigirdinčių, silpnaregių, turinčių judesio ir padėties, elgesio, žymių kalbos ar kitų komunikacijos, įvairiapusių raidos sutrikimų ar kompleksinę negalią vaikų

- Taip/ **34 (70,8%)**
- Ne/ **12 (25%)**
- Neatsakė/ **2 (4,2%)**

6. Kokia švietimo informacinė pagalba teikiama tėvams švietimo įstaigoje? (galite pasirinkti kelis variantus)

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;/ **43 (89,6%)**
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;/ **44 (91,7%)**
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas);/ **33 (68,8%)**
- Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių tėvai ir pan.);/ **16 (33,3%)**
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) konsultacijos;/ **26 (54,2%)**
- Įvairūs pranešimai tėvų susirinkimų metu vaiko ugdymo klausimais;/ **36 (75%)**
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams; **35 (72,9%)**
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose; **36 (75%)**

<p>7. Kokia forma teikiate informaciją apie vaiką, jo ugdymosi pasiekimus? (galite pasirinkti kelis variantus)</p> <p>☐ Individualūs pokalbiai/ 45 (93,8%)</p> <p>☐ Pokalbiai telefonu/ 27 (56,3%)</p> <p>☐ Informacija raštu/ 12 (25%)</p> <p>☐ Elektroniniu paštu/ 15 (31,3%)</p> <p>☐ Bendraujame per socialinius tinklus (Facebook ir kt.)/ 24 (50%)</p> <p>☐ Tėvų susirinkimų metu/ 36 (75%)</p>	<p>8. Kaip dažnai informuojate, konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus? (pasirinkite vieną variantą)</p> <p>☐ Pagal poreikį/ 36 (75%)</p> <p>☐ Kas savaitę/ 4 (8,3%)</p> <p>☐ Kas mėnesį/ 0</p> <p>☐ Kelis kartus per mokslo metus/ 5 (10,4%)</p> <p>☐ Kartą per mokslo metus/ 0</p> <p>☐ Neinformuoju/ 0</p> <p>☐ Kiekvieną dieną/ 1 (2,1%)</p> <p>☐ Neatsakė/ 2 (4,2%)</p>
--	---

9. Kokio pobūdžio informaciją teikiate tėvams? (išanalizuotas darbe)

10. Koku laiku Jūs informuojate ar konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu/ **8 (16,7%)**
- Kontaktinių valandų metu/ **1 (2,1%)**
- Grupėje, kai atveda ar pasiima vaiką **33 (68,8%)**
- Neatsakė/ **2 (4,2%)**
- Kita (Iškilus problemai susitariu dėl susitikimo nekontaktiniu valandų metu; su tėvais individualiai suderintu laiku; apie veiklą informuojame bendraudami per soc. tinklus, pažangą, pasiekimus aptariame tėvų susirinkimų metu; dažnai pasiimant vaiką iš grupės, bet su sąlyga, kad negirdėtų pašaliniai asmenys, telefonu, individualiais pokalbiais, sutarus laiką./ **4 (8,3%)**

11. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Vaikus grupėje ugdu atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą	45 (97,8%)	1 (2,2%)		
Vykdu vaikų ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus	42 (91,3%)	4 (8,7%)		
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą	31 (68,9%)	13 (28,9%)		
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais	29 (64,4%)	15 (33,3%)		
Vaikų skaičius grupėje optimalus	20 (44,4%)	14 (31,1%)	11 (24,4%)	
Efektyviai ir laiku sprendžiu iškilusias vaiko ugdymosi problemas su tėvais	37 (82,2%)	7 (15,6%)		
Atpažįstu vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius	34 (75,6%)	10 (22,2%)	1 (2,2%)	
Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba	22 (48,9%)	19 (42,2%)	3 (6,7%)	1 (2,2%)
Rengiu ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba	24 (53,3%)	9 (20%)	11 (24,4%)	1 (2,2%)
Bendradarbiauju su švietimo pagalbos specialistais dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais	30 (68,2%)	9 (20,5%)	5 (11,4%)	
Nuolat keliu savo kvalifikaciją darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių	25 (65,8%)	16 (36,4%)	3 (6,8%)	
Pilnai pakanka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui	5 (11,1%)	19 (42,2%)	21 (46,7%)	
Grupėje dirba mokytojo padėjėjas	18 (40,9%)	5 (11,4%)	18 (40,9%)	3 (6,8%)
Grupėje reikalingas mokytojo padėjėjas	38 (84,4%)	5 (11,1%)	2 (4,4%)	
2. Grupės auklėtojo ir šeimos dermė	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Tėvams laiku ir tikslingai teikiu individualias ir grupines konsultacijas	39 (84,8%)	6 (13%)		1 (2,2%)

Skatinu tėvus ugdymo tęstinumui namuose	42 (91,3%)	3 (6,5%)	1 (2,2%)	
Susitariu su tėvais, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai jiems priimtinausi	28 (62,2%)	13 (28,9%)	3 (6,7%)	1 (2,2%)
Tėvai aktyviai įsitraukia į ugdymo procesą, bendradarbiauja	18 (40%)	21 (46,7%)	5 (11,1%)	1 (2,2%)
Ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų ir Jūsų pačių lūkesčius	16 (37,2%)	26 (60,5%)	1 (2,2%)	
Teikiu švietimo pagalbą šeimai, patiriančiai socialinę atskirtį ar stokojančiai socialinių įgūdžių	21 (46,7%)	14 (31,1%)	9 (20%)	1 (2,2%)
Tėvai nenoriai bendradarbiauja su grupės auklėtoju ir įsitraukia į organizuojamas veiklas	10 (22,2%)	23 (51,1%)	12 (26,7%)	

12. Pastebėję vaiko interesus ir pasiekimus tam tikroje srityje, Jūs:

- pasikalbate su tėvais;/ **43 (89,6%)**
- padrąsinate vaiką;/ **41 (85,4%)**
- plėtojate vaiko turimus gabumus;/ **39 (81,3%)**
- organizuojate išskirtinę veiklą vaikui;/ **24 (50%)**
- sudarote sąlygas bendrauti su tų pačių gebėjimų ir pomėgių vaikais;/ **21 (43,8%)**
- inicijuojate papildomų ugdymo būrelių;/ **14 (29,2%)**

13. Kaip aktyviai dalyvaujate Vaiko gerovės komisijos veikloje?

- Esu Vaiko gerovės komisijos narys/ **6 (12,5%)**
- Kreipiuosi į VGK dėl įvairių iškilusių vaiko ugdymo sunkumų (pedagoginių, psichologinių, socialinių)/ **28 (58,3%)**
- Konsultuojuosi su VGK dėl individualios švietimo pagalbos vaikui: ugdymo turinio, formų ir būdų/ **23 (47,9%)**
- Kartu su VGK rengiu ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba/ **14 (29,2%)**
- Konsultuojuosi su VGK pagalbos šeimai klausimais/ **22 (45,8%)**
- Dalyvauju VGK organizuojamoje prevencinėje veikloje/ **17 (35,4%)**
- Nedalyvauju VGK veikloje/ **9 (18,8%)**

14. Jūsų įžvalgos ir komentarai apie švietimo pagalbą šeimai ir vaikui Jūsų ugdymo įstaigoje (išanalizuota darbe)

Švietimo pagalbos specialistų tyrimo duomenys

1. Kokių švietimo pagalbos specialistų dirbate ugdymo įstaigoje?

- Specialusis pedagogas/ **5 (29,4%)**
 Logopedas/ **12 (70,6%)**

<p>2. Kokia Jūsų kvalifikacinė kategorija?</p> <p>☐ Pagalbos mokiniui specialistas/ 0 ☐ Vyresnysis pagalbos mokiniui specialistas 7 (53,8%) ☐ Pagalbos mokiniui specialistas metodininkas/ 6 (46,2%) ☐ Pagalbos mokiniui specialistas ekspertas/ 0</p>	<p>3. Koks Jūsų darbo stažas?</p> <p>☐ Iki 4 metų/ 0 ☐ 5-9 metai/ 0 ☐ 10-25 metai/ 11 (84,6%) ☐ Daugiau kaip 25 metai/ 2 (15,4%)</p>
<p>4. Nuo kokio amžiaus vaikus ugdote?</p> <p>☐ Vaikai nuo 2-3 metų/ 1 (7,7%) ☐ Vaikai nuo 3-4 metų/ 6 (46,2%) ☐ Vaikai nuo 4-5 metų/ 5 (38,5%) ☐ Kita (nuo 5-6)/ 1 (7,7%)</p>	<p>5. Ar skaičiuojant vaikus, kuriems reikalinga specialioji pedagoginė pagalba, su dideliais ir labai dideliais ugdymosi poreikiais, prilyginate dviem vaikams?</p> <p>☐ Taip/ 0 ☐ Ne/ 12 (92,3%) ☐ Nežinau/ 0 ☐ Neturiu tokių ugdytinių/ 1 (7,7%)</p>

6. Kokia švietimo informacinė pagalba teikiama tėvams švietimo įstaigoje? (galite pasirinkti kelis variantus)

- Grupės auklėtojo konsultacijos dėl vaiko ugdymo, pasiekimų ar iškilusių įvairių problemų grupėje;/ **10 (76,9%)**
- Švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo ir kt.) konsultacijos;/ **12 (92,3%)**
- Vaiko gerovės komisijos konsultacijos (komandinis konsultavimas);/ **6 (46,2%)**
- Konsultavimas grupėse: konsultacijos tam tikroms grupėms (specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių tėvai, vaikų, pradėjusių lankyti ugdymo įstaigą, tėvams ir pan.);/ **7 (53,8%)**
- Administracijos atstovų (direktorius, pavaduotojas) konsultacijos;/ **7 (53,8%)**
- Įvairūs auklėtojų, specialistų pranešimai tėvų susirinkimų metu vaikų ugdymo klausimais;/ **13 (100%)**
- Įstaigoje organizuojamos paskaitos, seminarai, konferencijos tėvams;/ **10 (76,9%)**
- Įvairi informacija teikiama grupės skelbimų lentoje, įstaigos internetinėje svetainėje, lankstinukuose;/ **12 (92,3%)**

<p>7. Kokia forma teikiate informaciją apie ugdytinį, jo ugdymosi pasiekimus? (galite pasirinkti kelis variantus)</p> <p>☐ Individualūs pokalbiai/ 13 (100%) ☐ Pokalbiai telefonu/ 4 (30,8%) ☐ Informacija raštu/ 4 (30,8%) ☐ Elektroniniu paštu/ 3 (23%) ☐ Bendraujame per socialinius tinklus (Facebook ir kt.)/ 0</p>	<p>8. Kaip dažnai informuojate, konsultuojate tėvus apie ugdytinio veiklą, pažangą, pasiekimus? (pasirinkite vieną variantą)</p> <p>☐ Pagal poreikį/ 12 (92,3%) ☐ Kas savaitę ☐ Kas mėnesį ☐ Kelis kartus per mokslo metus/ 1 (7,7%) ☐ Kartą per mokslo metus ☐ Neinformuoju</p>
---	--

☐ Tėvų susirinkimų metu/ 5 (38,5%)	☐ Kita .....
--	-------------------------------------

9. Kokio pobūdžio informaciją teikiate ugdytinio tėvams? (išanalizuota darbe)

10. Koku laiku Jūs informuojate ar konsultuojate tėvus apie vaiko veiklą, pažangą, pasiekimus?

- Iš anksto su tėvais suderintu nekontaktinių valandų metu/ **7 (53,8%)**
- Kontaktinių valandų metu/ **2 (15,4%)**
- Kita (pagal situaciją; informaciją teikiame tada, kada tėvai ateina. Tai būna ir kontaktinių ir nekontaktinių valandų metu, tėvams patogių metu; ir kontaktinių ir nekontaktinių valandų metu/ **4 (30,8%)**

11. Ar pritariate teiginiams? (Įvertinkite kiekvieną teiginį ir Jums tinkantį atsakymo variantą prašome pažymėti simboliu X)

1. Vaiko poreikių tenkinimas	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Ugdau vaikus, atsižvelgdamas į jų individualius ugdymosi poreikius, individualų ugdymosi tempą	12 (92,3%)	1 (7,7%)		
Bendradarbiauju su grupės auklėtoju dėl ugdymo programų rengimo ir kt. ugdymo klausimais	12 (92,3%)	1 (7,7%)		
Vykdau vaiko ugdymosi pasiekimų bei pažangos stebėjimus ir vertinimus	8 (61,5%)	3 (23,1%)	2 (15,4%)	
Mano turimos kvalifikacijos ir žinių pakanka, atliekant ugdytinio pasiekimų bei daromos pažangos vertinimą	11 (84,6%)	1 (7,7%)	1 (7,7%)	
Vyksta individualus vaiko ugdymo pritaikymas, įtraukiant ir derinant su tėvais	5 (38,5%)	6 (46,2%)	2 (15,4%)	
Efektyviai ir laiku sprendžiu iškilusias vaiko ugdymosi problemas su tėvais	8 (61,5%)	4 (30,8%)	1 (7,7%)	
Užtenka nekontaktinių valandų laiko vaiko pasiekimų, pažangos vertinimui, pasirengimui veikloms, individualių užduočių vaikams parengimui	2 (15,4%)	5 (38,5%)	6 (46,2%)	
2. Specialisto ir šeimos dėmė	Sutinku	Nevisiškai sutinku	Nesutinku	Nežinau
Tėvams laiku ir tikslingai teikiu individualias konsultacijas	7 (53,8%)	5 (38,5%)	1 (7,7%)	
Organizuoju grupines konsultacijas	4 (30,8%)	3 (23,1%)	6 (46,2%)	
Vykdau įvairias prevencines veiklas tėvams	6 (46,2%)	2 (15,4%)	4 (30,8%)	1 (7,7%)
Susitariu su tėvais, koku dažnumu bus vertinami vaiko pasiekimai ir pažanga, kokie informavimo būdai jiems priimtinausi	5 (38,5%)	4 (30,8%)	4 (30,8%)	
Užtenka nekontaktinių valandų laiko tėvų konsultacijoms	3 (23,1%)	7 (53,8%)	3 (23,1%)	
Numatytos konsultacinės valandos tėvams yra patogių tėvams laiku	6 (46,2%)	5 (38,5%)	2 (15,4%)	
Tėvai noriai kreipiasi konsultacijos į švietimo pagalbos specialistą	5 (38,5%)	4 (30,8%)	4 (30,8%)	
Ugdytinių pasiekimai ir daroma pažanga atitinka jų tėvų lūkesčius	4 (30,8%)	7 (53,8%)	1 (7,7%)	1 (7,7%)

Visiems vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, įstaigoje teikiama reikalinga visų specialistų švietimo pagalba	4 (30,8%)	4 (30,8%)	5 (38,5%)	
Tėvai nesidomi ugdymo procesu bei nenoriai įsitraukia į ugdymo tęstinumą namuose	3 (23,1%)	8 (61,5%)	2 (15,4%)	

12. Kaip aktyviai dalyvaujate Vaiko gerovės komisijos veikloje?

- Esu Vaiko gerovės komisijos narys/ **13 (100%)**
- Kreipiuosi į VGK dėl įvairių iškilusių vaiko ugdymo sunkumų (pedagoginių, psichologinių, socialinių)/ **9 (69,2%)**
- Konsultuojuosi su VGK dėl individualios švietimo pagalbos vaikui: ugdymo turinio, formų ir būdų/ **6 (46,2%)**
- Derinu su VGK ugdymo programas vaikams, kuriems paskirta specialioji pedagoginė pagalba/ **8 (61,5%)**
- Konsultuojuosi su VGK pagalbos šeimai klausimais/ **3 (23%)**
- Dalyvauju VGK organizuojamoje prevencinėje veikloje/ **8 (61,5%)**
- Nedalyvauju VGK veikloje/ **0**

13. Jūsų įžvalgos ir komentarai apie švietimo pagalbą šeimai ir vaikui Jūsų ugdymo įstaigoje (išanalizuota darbe)

**RADVILIŠKIO R. SAVIVALDYBĖS
ŠEDUVOS LOPŠELIO-DARŽELIO
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL MAGISTRINIO DARBO PRISTATYMO**

2020 m. gegužės 13 d. Nr. V-53
Šeduva

Atsižvelgdama į leivos Pudžiuvėlienės, logopedės metodininkės, 2020-05-13 prašymą, leidžiu 2020-05-14 įstaigos pedagogams pristatyti magistrinio darbo empirinio tyrimo rezultatus tema „Švietimo pagalba šeimai ir vaikui: situacija ir poreikiai“.

Šis įsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktorė

Daiva Staškūnienė

Parengė

Renata Kavieckienė tel. (8 422) 56 472, el. p. seduvosldarzelis@gmail.com
2020-05-13